

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-86-22, (044) 289-70-60,
E-mail: info@mlsp.gov.ua, сайт: www.msp.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37567866

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Про погодження проектів законів України

**Міністерства, інші заінтересовані
органи**
(за списком)

Міністерство соціальної політики направляє на погодження проект Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” і деяких інших законів України щодо удосконалення механізму обчислення пенсії та обліку пенсійних прав”, підготовлений на виконання доручення Прем’єр-міністра України Шмигала Д. А. від 28.02.2024 № 5268/2/1-24 стосовно виконання пункту 1.280 плану організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для реалізації Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 06.02.2024 № 3561-IX (пункт 315 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік) та завдання, визначеного пунктом 4 протоколу наради щодо реформування системи пенсійного забезпечення в Україні під головуванням Прем’єр-міністра України Шмигала Д. А. від 27.06.2024, а також проекти Законів України „Про внесення зміни до статті 87 Бюджетного кодексу України щодо фінансування деяких видатків на соціальне забезпечення” та „Про внесення змін до статті 142 Закону України „Про судоустрій і статус суддів” щодо розмежування джерел фінансування пенсійних виплат”.

Просимо погодити зазначені проекти Законів до 6 грудня 2024 року.

Додаток: на 167 арк.

Міністр

Оксана ЖОЛНОВИЧ

Олександр Індило, 289 56 88
Наталія Канюченко, 289 50 86

АСУД "ДОК ПРОФ 3"
МІНСОЦПОЛІТИКИ
26809/0/2-24/54 від 02.12.2024
КЕП Жолнович Оксана Іванівна
3FAA9288358EC00304000000B2FB3400E9A8D600
Підписано: 02.12.2024 11:38:12

Список розсилки

1. Міністерство фінансів України
2. Міністерство економіки України
3. Міністерство цифрової трансформації України
4. Пенсійний фонд України
5. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
6. Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні
7. Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” і деяких інших законів України щодо удосконалення механізму обчислення пенсії та обліку пенсійних прав

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Закон України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 49—51, ст. 376 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

„ЗАКОН УКРАЇНИ

Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування

Цей Закон, розроблений відповідно до Конституції України та Основ законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування, визначає принципи, засади і механізми функціонування системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування, призначення, перерахунку і виплати пенсій з коштів Пенсійного фонду, що формуються за рахунок страхових внесків, бюджетних та інших джерел, передбачених цим Законом.

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) актуарні розрахунки — фінансовий аналіз коротко- і довгострокових наслідків функціонування солідарної системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування, що містить прогноз фінансових потоків, оцінку фінансових зобов’язань, довгостроковий прогноз стану та стабільності системи, докладний аналіз коротко- і довгострокових фінансових наслідків будь-яких змін у цій системі;

2) базова частина пенсії за віком – мінімальний рівень пенсійного забезпечення в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування для осіб, які набули право на пенсію за віком;

3) бал (один бал) – розрахункова одиниця обліку пенсійних прав застрахованої особи у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яка обчислюється виходячи із співвідношення між сумою страхових внесків, сплачених застрахованою особою або на її користь за один місяць страхового стажу, до суми страхового внеску із середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за відповідний місяць. При цьому страховий внесок, сплачений із середньої заробітної плати (доходу) в Україні зараховується як 10 балів;

4) вартість одного балу – розрахункова величина, яка визначається у порядку, встановленому цим Законом для визначення розміру пенсії за віком;

5) застрахована особа – фізична особа, яка відповідно до цього Закону підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню, або якою/за яку сплачувалися страхові внески у встановленому законом порядку;

6) непрацездатні громадяни - особи, які досягли встановленого цим Законом віку, що дає право на призначення пенсії за віком, у тому числі дострокову пенсію за віком, пенсію за віком на пільгових умовах чи пенсію із зменшенням пенсійного віку, або особи з інвалідністю, у тому числі діти з інвалідністю, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника відповідно до закону;

7) пенсія – регулярна (щомісячна) страхова виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа або члени її сім'ї у випадках, передбачених цим Законом, розмір якої складається із базової частини пенсії за віком, страхової частини пенсії за віком та підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення;

8) пенсіонер – особа, яка відповідно до цього Закону отримує пенсію, або члени її сім'ї, які отримують пенсію в разі смерті цієї особи у випадках, передбачених цим Законом;

9) персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі – персоніфікований облік) – організація та ведення обліку відомостей про застраховану особу, що здійснюється відповідно до законодавства і використовується в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування в установленому законодавством порядку;

10) працюючий пенсіонер – особа, якій призначено пенсію та яка є застрахованою відповідно до пунктів 1–7, 11–13 частини першої статті 11 цього Закону;

11) представники застрахованих осіб – профспілки або їх об'єднання чи інші уповноважені найманими працівниками органи (представники);

12) представники роботодавців – організації роботодавців, їх об'єднання чи інші уповноважені роботодавцями органи (представники);

13) страхова частина пенсії за віком – складова частина пенсії, розмір якої залежить від розміру сплачених страхових внесків та визначається виходячи із загальної кількості набутих балів за весь період страхового стажу, шляхом їх множення на поточну вартість одного балу;

14) страховий стаж – період (строк), за який особою або за особу сплачено страхові внески, а згідно із законодавством, що діяло до 1 січня 2004 року – період (строк), в який особа підлягала державному соціальному страхуванню, якою або за яку сплачувався збір на обов'язкове державне пенсійне страхування;

15) страхові внески – єдиний внесок, страхові внески, сплачені за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, а згідно із законодавством, що діяло до дати набрання чинності Законом України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” - кошти відрахувань на соціальне страхування, збір на обов'язкове державне пенсійне страхування та страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

16) сума балів особи за весь страховий стаж – загальна сума балів, набутих особою за весь період страхового стажу, які враховуються для обчислення страхової частини пенсії за віком;

17) тяжко хвора дитина, якій не встановлено інвалідність, – дитина, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, дитина, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність;

18) уповноважений банк – банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність та провадить розрахунково-касові операції з коштами Пенсійного фонду;

19) фізична ідентифікація - процедура встановлення ідентифікаційних даних особи із документів, створених на матеріальних носіях, та/або електронних даних, у результаті виконання якої забезпечується однозначне встановлення фізичної особи, що проводиться в органах Пенсійного фонду, якщо особа не пройшла фізичну ідентифікацію в установі банку, в якій отримує пенсію. До фізичної ідентифікації прирівнюється:

авторизація в особистому електронному кабінеті на вебпорталі електронних послуг Пенсійного фонду за допомогою віддаленого кваліфікованого

електронного підпису „Дія.Підпис” („Дія ID”), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;

ідентифікація особи за допомогою відеоконференцзв'язку з дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг, під час сеансу якого пред'являються документи, що посвідчують особу, відповідно до порядку, встановленого правлінням Пенсійного фонду за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері соціального захисту населення та у сфері електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації;

посвідчення в установленому порядку за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, відповідною закордонною дипломатичною установою України факту, що особа є живою.

Терміни „єдиний внесок”, „максимальна величина бази нарахування єдиного внеску”, „мінімальний страховий внесок”, „платники єдиного внеску”, „страхувальники” вживаються у цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.

Стаття 2. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні

1. Система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів.

Перший рівень - солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі - солідарна система), що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій за рахунок коштів солідарної системи на умовах та в порядку, передбачених цим Законом.

Другий рівень - система загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення (далі - накопичувальна система пенсійного забезпечення), що базується на засадах обов'язковості накопичення коштів учасниками системи у авторизованих пенсійних фондах та отримання пенсій на умовах, передбачених законодавством про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення.

Третій рівень - система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсій на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

2. Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення.

Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення.

3. Для окремих категорій громадян додатково до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яке є однаковим для всіх категорій громадян, законами України можуть встановлюватися додаткові умови та норми, які забезпечують більш високий рівень пенсійного забезпечення залежно від професійних характеристик професій, за рахунок професійного пенсійного забезпечення. Всі додаткові виплати не можуть здійснюватися за рахунок коштів солідарної системи.

4. Громадяни України можуть бути учасниками та отримувати пенсії одночасно з різних рівнів системи пенсійного забезпечення в Україні. Обов'язковість участі або обмеження щодо участі громадян у відповідних рівнях системи пенсійного забезпечення в Україні та отримання пенсій встановлюються законами з питань пенсійного забезпечення.

Питання участі іноземців і осіб без громадянства в системі пенсійного забезпечення України та участі громадян України в іноземних пенсійних системах регулюються цим Законом, іншими законами з питань пенсійного забезпечення та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 3. Законодавство про пенсійне забезпечення в Україні

1. Законодавство про пенсійне забезпечення базується на Конституції України, складається з Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, цього Закону, законів України „Про недержавне пенсійне забезпечення”, „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”, міжнародних договорів з пенсійного забезпечення, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (далі - закони про пенсійне забезпечення), а також інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до законів про пенсійне забезпечення, що регулюють відносини у сфері пенсійного забезпечення в Україні.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про пенсійне забезпечення, то застосовуються норми міжнародного договору.

3. Виключно законами про пенсійне забезпечення визначаються:

види пенсійного забезпечення;

умови участі в пенсійній системі чи її рівнях;

пенсійний вік для чоловіків та жінок, при досягненні якого особа має право на отримання пенсії за віком із солідарної системи;

30
1 024 1 065 20
1 4 0 0 7

джерела формування коштів, що спрямовуються на пенсійне забезпечення;
умови, норми та порядок пенсійного забезпечення;
організація та порядок здійснення управління в солідарній системі.

4. Зміни до цього Закону здійснюються виключно законами про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування.

Стаття 4. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають між суб’єктами системи загальнообов’язкового державного пенсійного та соціального страхування. Дія інших нормативно-правових актів може поширюватися на ці відносини лише у випадках, передбачених цим Законом, Законом України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, та в інших випадках, прямо передбачених законом.

2. Виключно цим Законом визначаються:

принципи та структура солідарної системи;

коло осіб, які підлягають загальнообов’язковому державному пенсійному страхуванню;

види пенсій;

умови набуття права та порядок визначення розмірів пенсій;

пенсійний вік чоловіків та жінок, при досягненні якого особа має право на призначення пенсії за віком;

розмір базової частини пенсії за віком;

порядок здійснення виплати пенсій у солідарній системі;

порядок використання коштів Пенсійного фонду;

організація та порядок здійснення управління в системі загальнообов’язкового державного пенсійного та соціального страхування.

Стаття 5. Соціальні виплати пенсіонерам

1. Пенсіонери, крім пенсій із солідарної системи, додатково мають право отримувати державні соціальні доплати згідно із Законом України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та інші виплати, які призначаються згідно із законодавством, за рахунок коштів, визначених законодавством. Такі виплати не можуть здійснюватися за рахунок надходжень від страхових внесків.

2. У разі якщо сукупність виплат, зазначених у частині першій цієї статті, разом з пенсією із солідарної системи та іншими доходами не досягають розміру прожиткового мінімуму, визначеного законом для непрацездатних громадян, такі громадяни мають право на отримання державної соціальної допомоги в порядку, розмірах та за рахунок коштів, визначених законом.

Стаття 6. Принципи солідарної системи

1. Солідарна система будується за принципами:

законодавчого визначення умов і порядку страхування;

обов'язковості страхування осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством, а також осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, фізичних осіб - підприємців;

добровільної участі у солідарній системі осіб, за яких не здійснюється/не здійснювалася сплата страхових внесків, а також права на додаткову сплату страхових внесків за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

заінтересованості кожної працездатної особи у власному матеріальному забезпеченні після виходу на пенсію;

рівноправності та недискримінації за гендерними та/або будь-якими іншими ознаками застрахованих осіб щодо отримання пенсій та виконання обов'язків стосовно сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

диференціації розміру пенсій залежно від розміру сплачених страхових внесків;

недопущення врахування інших показників крім розміру сплачених страхових внесків для визначення суми балів та розміру страхової частини пенсії;

солідарності та субсидування в солідарній системі;

фінансування видатків на виплату пенсій за рахунок страхових внесків, бюджетних коштів і коштів цільових фондів, а виплат, не передбачених цим Законом, – за рахунок бюджетних коштів і коштів цільових фондів;

державних гарантій реалізації застрахованими особами своїх прав, передбачених цим Законом;

гласності, прозорості та доступності діяльності Пенсійного фонду;

обов'язковості фінансування за рахунок коштів солідарної системи витрат, пов'язаних з виплатою пенсій та допомоги на поховання пенсіонера, в обсягах, передбачених цим Законом;

цільового та ефективного використання коштів солідарної системи;

відповідальності суб'єктів солідарної системи за порушення норм цього Закону, а також за невиконання або неналежне виконання покладених на них обов'язків;

обчислення розміру пенсії виходячи із суми балів, набутих за страховий стаж в Україні, особам, які працювали в Україні та за її межами.

2. Пенсії, разом з встановленими до неї доплатами та іншими виплатами, встановленими законодавством, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Стаття 7. Суб'єкти солідарної системи в Україні

1. Суб'єктами солідарної системи є:

застраховані особи, а в окремих випадках, визначених цим Законом, - члени їхніх сімей та інші особи;

страхувальники;

Пенсійний фонд України (далі – Пенсійний фонд);

пенсіонери;

уповноважений банк;

підприємства, установи, організації, що здійснюють виплату і доставку пенсій.

Стаття 8. Право громадян України, іноземців та осіб без громадянства на отримання пенсій

1. Право на отримання пенсій із солідарної системи мають громадяни України, які є застрахованими особами, досягли встановленого цим Законом віку, який дає право на пенсію, і мають необхідний для призначення пенсії страховий стаж, а в разі смерті застрахованих осіб, або пенсіонерів - члени їхніх сімей, визначені статтею 23 цього Закону, та інші особи, передбачені цим Законом;

2. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, мають право на отримання пенсій із солідарної системи нарівні з громадянами України на умовах та в порядку, передбачених цим Законом, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 9. Види пенсій

Відповідно до цього Закону в солідарній системі призначаються такі види пенсії:

- 1) пенсія за віком;
- 2) пенсія у зв'язку з втратою годувальника;
- 3) пенсія по інвалідності – до прийняття окремого законодавчого акту щодо запровадження страхової виплати особам, які мають стійке обмеження працездатності, та забезпечення особам, яким призначені пенсії по інвалідності, більш високого рівня гарантій, ніж передбачено цим Законом;
- 4) пенсія за вислугу років – до прийняття окремого законодавчого акту про запровадження професійних пенсійних систем.

Стаття 10. Право вибору виду пенсії

Особі, яка має одночасно право на різні види пенсії, призначається один із цих видів пенсії за її вибором.

Стаття 11. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню

Загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню підлягають:

1) громадяни України, іноземці (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України) та особи без громадянства, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, створених відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, у тому числі які є резидентами Дія Сіті, у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах цих підприємств та організацій, у громадських об'єднаннях, у фізичних осіб - підприємців, осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, та в інших фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) (крім домашніх працівників, які не беруть добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування) або працюють на інших умовах, передбачених законодавством, або виконують роботи (надають послуги) на зазначених підприємствах, в установах, організаціях чи у фізичних осіб за гіг-контрактами, іншими договорами цивільно-правового характеру;

2) фізичні особи - підприємці, у тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування;

3) особи, які провадять незалежну професійну діяльність, а саме наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, в тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи,

які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності;

4) громадяни України, які працюють у розташованих за межами України філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах підприємств та організацій (у тому числі міжнародних), створених відповідно до законодавства України (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України);

5) громадяни України та особи без громадянства, які працюють в іноземних дипломатичних представництвах та консульських установах іноземних держав, філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах іноземних підприємств та організацій, міжнародних організацій, розташованих на території України (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України);

6) особи, які працюють на виборних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях та отримують заробітну плату (винагороду) за роботу на таких посадах;

7) особи, які проходять строкову військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, Службі безпеки України та службу в органах і підрозділах цивільного захисту;

8) особи, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримують допомогу при народженні дитини, при усиновленні дитини;

9) один із непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікун, піклувальник, один із прийомних батьків, батьків-вихователів, які фактично здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю, тяжко хворою дитиною, якій не встановлено інвалідність, а також непрацюючі працездатні особи, які здійснюють догляд за особою з інвалідністю I групи або за особою, яка досягла віку, встановленого статтею 20 цього Закону, та за висновком закладу охорони здоров'я потребує постійного стороннього догляду, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу, надбавку або компенсацію відповідно до законодавства;

10) особи, які отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності, а також особи, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами і отримують допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами;

11) військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової служби), поліцейські, особи рядового і начальницького складу, у тому числі ті, які проходять військову службу під час особливого періоду, визначеного законами України „Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” та „Про військовий обов'язок і військову службу”;

12) патронатні вихователі, батьки-вихователі дитячих будинків сімейного типу, прийомні батьки, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства;

13) члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах;

14) непрацюючий інший з подружжя працівника дипломатичної служби, який перебуває за кордоном за місцем довготермінового відрядження такого працівника;

15) громадяни України, щодо яких згідно із Законом України „Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей” встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.

Стаття 12. Добровільна участь у солідарній системі

1. Особи можуть брати добровільну участь у солідарній системі у випадках:

- особи, які не належать до кола осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до статті 11 цього Закону, - на умовах, передбачених Законом України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”;

- особи, які досягли 16-річного віку та не належать до осіб, яким призначено пенсію у солідарній системі, мають право на добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування відповідно до договору про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, що укладається з Пенсійним фондом у порядку, визначеному частиною другою цієї статті.

2. Договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування укладається особою, яку ідентифіковано шляхом використання кваліфікованого електронного підпису, електронної системи ідентифікації „Bank ID” чи іншого засобу ідентифікації особи, який дає можливість однозначно ідентифікувати заявника, в електронній формі через Єдиний державний вебпортал електронних послуг (далі - Портал Дія), у тому числі з використанням мобільного додатку Порталу Дія (далі - мобільний додаток Дія), або через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду шляхом приєднання до типового договору про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (далі - типовий договір).

Договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування може бути укладено на користь третьої особи, яка відповідає вимогам, передбаченим абзацом першим цієї частини, крім особи,

інформація про яку відсутня в інформаційній базі системи персоніфікованого обліку.

Особа, на користь якої укладено договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, може відмовитися від права, наданого їй на підставі договору, у будь-який час, але не пізніше трьох років з дати початку сплати страхових внесків. Про таку відмову особа повідомляє Пенсійний фонд через особистий кабінет застрахованої особи на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду. Суми сплачених за таким договором страхових внесків зараховуються до бюджету Пенсійного фонду.

Типовий договір та порядок його укладення затверджуються Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, і передбачають таке:

для укладення договору особа, яка має намір укласти договір, повідомляє відомості про себе та про особу, на користь якої сплачуватимуться страхові внески (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті), підтверджує свою відповідність або відповідність особи, на користь якої сплачуватимуться страхові внески, вимогам цієї частини, про ознайомлення та згоду з умовами договору;

самостійне визначення особою, яка укладає договір, розміру страхових внесків, періодичності і строків їх сплати;

суми сплачених страхових внесків зараховуються за місяць, у якому кошти надійшли на рахунок Пенсійного фонду. У разі, якщо з урахуванням фактично сплаченого за особу страхових внесків за відповідний місяць загальна їх сума перевищує суму єдиного внеску, який сплачується із максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, відповідна частина сплачених страхових внесків зараховується в рахунок наступного місяця у порядку і в строки, визначені правлінням Пенсійного фонду;

інформація про сплату страхових внесків вноситься до системи персоніфікованого обліку Пенсійним фондом автоматично за фактом зарахування коштів, про що формується повідомлення в особистий кабінет застрахованої особи на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду.

Суми коштів за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування сплачуються на рахунок Пенсійного фонду, відкритий в уповноваженому банку, та не підлягають поверненню, крім випадків помилкового перерахування коштів на рахунок Пенсійного фонду.

Облік сум, які сплачуються/підлягають сплаті на рахунки Пенсійного фонду, здійснюється в порядку, що затверджується Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Стаття 13. Припинення участі в загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні

1. Участь застрахованих осіб в загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні припиняється:

у разі якщо застрахованій особі відповідно до цього Закону призначено пенсію і вона не продовжує працювати;

у разі смерті застрахованої особи.

2. Особа, яка припинила участь у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні, може поновити свою участь у цьому виді страхування з набуттям нею статусу, згідно з яким вона підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до цього Закону.

Стаття 14. Права та обов'язки застрахованої особи

1. Застрахована особа має право:

1) отримувати безоплатно відомості, внесені до її персональної облікової картки з персоніфікованого обліку та Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;

2) отримувати від страхувальника підтвердження про сплату страхових внесків, у тому числі в письмовій формі;

3) вимагати від страхувальника сплати страхових внесків, у тому числі в судовому порядку;

4) звертатися із заявою до територіального органу Пенсійного фонду про уточнення відомостей, внесених до персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку та Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування;

5) отримувати пенсії на умовах і в порядку, передбачених цим Законом;

6) обирати порядок здійснення виплати пенсії;

7) оскаржувати в установленому законодавством порядку дії страхувальника, органів Пенсійного фонду, їх посадових осіб та інших суб'єктів солідарної системи;

8) залишатись учасником солідарної системи в разі тимчасового припинення сплати страхових внесків до досягнення пенсійного віку з дотриманням вимог цього Закону;

9) інші права відповідно до цього Закону.

2. Застрахована особа зобов'язана:

1) надавати на вимогу страхувальника, територіального органу Пенсійного фонду документи, що засвідчують відомості, які мають бути занесені або містяться в її персональній обліковій картці в системі персоніфікованого обліку та Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування;

2) повідомляти територіальні органи Пенсійного фонду про зміну даних, що вносяться до її персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку та Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування, виїзд за межі держави та про обставини, що спричиняють зміну стану застрахованої особи, протягом десяти днів з моменту їх виникнення;

3) повідомляти страхувальника, в якого особа працює за основним місцем роботи, про визначення особою такого місця роботи як основного згідно з поданою нею заявою (до її відкликання);

4) виконувати інші вимоги, передбачені цим Законом, а також нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону.

Стаття 15. Персоніфікований облік у солідарній системі

1. Персоніфікований облік у солідарній системі здійснюється з метою обліку застрахованих осіб та їх ідентифікації, а також накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації про облік застрахованих осіб і реалізацію ними права на пенсії у солідарній системі.

Для формування інформаційної бази системи персоніфікованого обліку використовуються відомості, що надходять від:

державних реєстраторів юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців;

роботодавців;

застрахованих осіб;

центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, виконавчих органів сільських, селищних, міських (крім міст обласного значення) рад та уповноважених суб'єктів для обліку даних Єдиного державного демографічного реєстру;

податкових органів, територіальних органів Пенсійного фонду за результатами перевірок платників єдиного внеску та/або в порядку міжвідомчого обміну інформацією;

державної служби зайнятості;
інших підприємств, установ, організацій та військових частин;
інших джерел, передбачених законодавством.

Персоніфікований облік у солідарній системі є складовою частиною Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, порядок ведення якого встановлюється Законом України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.

2. На кожну застраховану особу відкривається персональна електронна облікова картка, якій присвоюється унікальний номер електронної облікової картки.

Унікальний номер електронної облікової картки формується автоматично шляхом додавання одиниці до останнього наявного унікального номера електронної облікової картки.

Порядок та строки впровадження унікальних номерів електронних облікових карток застрахованих осіб, порядок ведення персональних електронних облікових карток визначаються Пенсійним фондом.

3. Персональна електронна облікова картка застрахованої особи повинна містити такі відомості:

1) умовно-постійна частина персональної електронної облікової картки:

унікальний номер електронної облікової картки;

серія, номер і найменування документа, що посвідчує особу;

прізвище, ім'я та по батькові на момент створення електронної облікової картки;

прізвище, ім'я та по батькові на поточний момент;

прізвище при народженні;

дата народження;

місце народження;

стать;

адреса місця проживання;

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки та офіційно повідомили про це відповідний податковий орган і мають відмітку в паспорті);

унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі;

громадянство;

номер телефону (за згодою);

відмітка про смерть;

2) частина персональної електронної облікової картки, яка відображає страховий стаж, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), розмір сплачених страхових внесків та інші відомості, необхідні для обчислення та призначення страхових виплат:

код згідно з ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків, або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки та офіційно повідомили про це відповідний податковий орган і мають відмітку в паспорті) страхувальника (платника);

рік, за який внесено відомості;

розмір страхового внеску за відповідний місяць;

сума сплачених страхових внесків за відповідний місяць;

сума балів особи за відповідний місяць;

страховий стаж;

кількість відпрацьованих застрахованою особою календарних днів (годин) за відповідний місяць;

ознака особливих умов праці, що дають право на пільги в системі пенсійного забезпечення;

сума заробітної плати (доходу, грошового забезпечення), з якої сплачено страхові внески за відповідний місяць;

3) частина персональної електронної облікової картки, яка відображає виплату за рахунок коштів Пенсійного фонду пенсії застрахованій особі за місяцями:

номер електронної пенсійної справи;

номер архівної електронної пенсійної справи в електронному архіві пенсійних справ;

дата, з якої призначено пенсію;

поточний місяць нарахування (перерахунку, індексації) пенсії;

періоди страхового стажу;

сума балів особи за весь страховий стаж;

поточний розмір пенсії та його складові;

розмір встановлених до пенсії державних соціальних доплат, призначених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам

пенсії та деяких інших виплат”, та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством;

відомості про членів сім’ї, які перебувають на утриманні застрахованої особи, та її дітей;

інформація про уповноважену особу, яка одержала звернення про призначення (перерахунок) пенсії;

4) частина персональної електронної облікової картки, яка відображає звернення застрахованої особи, надання інформації про застраховану особу та інші відомості щодо реалізації прав застрахованої особи у системі пенсійного забезпечення.

4. Персоніфіковані відомості, внесені до персональної електронної облікової картки застрахованої особи, зберігаються в Пенсійному фонді протягом усього життя цієї особи—та протягом 75 років після її смерті на паперових носіях та/або в електронній формі за наявності засобів, що гарантують ідентичність паперової та електронної форм документа.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику надає Пенсійному фонду інформацію для ведення персоніфікованого обліку в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та Пенсійним фондом.

Персоніфіковані відомості про заробітну плату (дохід, грошове забезпечення, допомогу, компенсацію) застрахованих осіб, на яку нараховано і з якої сплачено страхові внески, та інші відомості подаються до Пенсійного фонду роботодавцями, підприємствами, установами, організаціями, військовими частинами та органами, які виплачують грошове забезпечення, допомогу та компенсацію відповідно до законодавства.

Відомості про фізичних осіб - підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, подаються безпосередньо зазначеними особами.

Відомості про осіб, які підлягали загальнообов’язковому державному соціальному страхуванню на випадок безробіття та отримували допомогу по безробіттю (крім одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності) та матеріальну допомогу в період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації, подаються державною службою зайнятості.

Відомості про осіб, зазначених у пункті 14 статті 11 цього Закону, подаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері зовнішніх зносин, уповноваженим органом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період.

Порядок та строки подання відомостей, зазначених в абзацах четвертому - сьомому цієї частини, встановлюються Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення.

6. Органи, що здійснюють державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб - підприємців, зобов'язані надсилати один примірник реєстраційної картки територіальному органу Пенсійного фонду за місцем реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності

Стаття 16. Інформація у солідарній системі

1. Інформація у солідарній системі використовується з дотриманням вимог, передбачених законодавством про інформацію.

2. Відомості, що містяться в персоніфікованому обліку, використовуються:

1) органами Пенсійного фонду для:

підтвердження участі застрахованої особи в солідарній системі;

обчислення страхових внесків;

визначення права застрахованої особи або членів її сім'ї на отримання пенсії згідно з цим Законом;

визначення розміру, перерахунку та індексації пенсії, передбаченої цим Законом;

надання застрахованій особі на її вимогу або у випадках, передбачених цим Законом та Законом України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”;

обміну інформацією з Єдиною інформаційною системою соціальної сфери;

2) структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування для призначення різних видів соціальної підтримки.

3. Надання органами Пенсійного фонду відомостей, що містяться в персоніфікованому обліку, іншим юридичним і фізичним особам, крім структурних підрозділів з питань соціального захисту населення районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх створення) рад, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та перелічених у частині другій цієї статті, допускається виключно за рішенням суду та у випадках, передбачених законом.

4. Пенсійний фонд забезпечує комплекс організаційних та технічних заходів, спрямованих на захист відомостей, що містяться в персоніфікованому

обліку, в тому числі забезпечує обмеження кола службових осіб, які в силу своїх службових обов'язків мають доступ до відомостей, що містяться в персоніфікованому обліку.

За незаконне розголошення відомостей, що містяться в персоніфікованому обліку, особи, які мають доступ або користуються такими відомостями, несуть відповідальність згідно із законом.

5. Для здійснення доступу застрахованих осіб, страхувальників та інших осіб у випадках, передбачених законодавством, до інформації та послуг у солідарній системі забезпечується функціонування веб-порталу електронних послуг Пенсійного фонду.

Послуги, надання яких передбачає доступ до персональних даних про фізичну особу, реалізацію нею прав на пенсійне забезпечення, надаються за умови ідентифікації такої особи з використанням кваліфікованого електронного підпису або інших надійних засобів ідентифікації у порядку, що визначається правлінням Пенсійного фонду за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Стаття 17. Порядок вирішення спорів

Спори, пов'язані з правовідносинами, що врегульовані цим Законом, вирішуються в порядку адміністративного оскарження та/або до суду в порядку, встановленому законом.

Розділ II

СТРАХОВИЙ СТАЖ ТА ОБЧИСЛЕННЯ БАЛІВ У СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 18. Періоди, з яких складається страховий стаж

1. До страхового стажу включаються місяці, за які сплачені страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок. Неповний місяць роботи зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови, що сума сплачених за цей місяць страхових внесків з урахуванням сум страхових внесків, сплачених виходячи з мінімальної заробітної плати, є не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

До страхового стажу для обчислення розміру пенсії за віком, з якого обчислюється розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника, крім наявного страхового стажу, зараховується також на загальних підставах відповідно період з дня смерті годувальника до дати, коли годувальник досяг би віку, передбаченого частиною першою статті 20 цього Закону.

30
1024106520
14021

Період, протягом якого особа, яка підлягала загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню на випадок безробіття, отримувала допомогу по безробіттю (крім одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності), допомогу по частковому безробіттю, допомогу по частковому безробіттю на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та матеріальну допомогу в період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації, включається до страхового стажу.

Для осіб, стосовно яких згідно із Законом України „Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей” встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, період позбавлення особистої свободи зараховується до страхового стажу для призначення пенсії за віком за даними про сплату страхових внесків.

Період, протягом якого особа перебувала у відпустці без збереження заробітної плати, передбаченій пунктом 20 частини першої статті 25 Закону України „Про відпустки”, включається до страхового стажу після здійснення добровільної сплати страхових внесків.

2. Періоди трудової діяльності за межами України зараховуються до страхового стажу, у тому числі на пільгових умовах, особам, які проживають в Україні, якщо це передбачено цим Законом або міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

3. Страховий стаж обчислюється територіальними органами Пенсійного фонду відповідно до вимог цього Закону за даними, що містяться в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, у тому числі за даними про трудову діяльність працівників за періоди до 1 січня 2004 року, внесеними відповідно до Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі”.

4. Страховий стаж обчислюється в місяцях.

Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків з урахуванням сум страхових внесків, сплачених виходячи з мінімальної заробітної плати, є меншою, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови здійснення в порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду, відповідної доплати до суми страхових внесків з урахуванням сум страхових внесків, сплачених виходячи з мінімальної заробітної плати на дату здійснення доплати, таким чином, щоб загальна сума сплачених коштів за відповідний місяць була не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

У разі якщо зазначену доплату не було здійснено, до страхового стажу зараховується період, визначений за кожний місяць сплати страхових внесків за формулою:

$$ТП = Св : В, \text{ де:}$$

ТП - тривалість періоду, що зараховується до страхового стажу та визначається в місяцях, із заокругленням до двох знаків після коми;

Св - сума фактично сплачених страхових внесків за відповідний місяць з урахуванням сум страхових внесків, сплачених виходячи з мінімальної заробітної плати;

В - мінімальний страховий внесок за відповідний місяць.

Періоди роботи після призначення пенсії зараховуються до страхового стажу на загальних підставах.

Страховий стаж враховується в одинарному розмірі.

Стаття 19. Порядок обчислення загальної суми балів особи

1. Загальна сума балів особи за весь страховий стаж визначається за формулою:

$$СБ = Б1 + Б2 + Б3 + \dots + Бn, \text{ де:}$$

СБ – сума балів особи за весь страховий стаж;

$$Б = (В_о : В_с) \times 10, \text{ де:}$$

Б – кількість балів за кожен місяць, який увійшов до страхового стажу;

В_о – сума сплачених за особу та/або особою страхового внеску за відповідний місяць страхового стажу. До цієї суми включаються суми, отриманні за особу як покриття Пенсійному фонду недоотриманої суми коштів від застосування розміру єдиного внеску, передбаченого частинами тринадцятою і чотирнадцятою статті 8 Законом України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, та суми доплати, здійсненої відповідно до частини четвертої статті 18 цього Закону.

В_с – сума страхового внеску, обчислена із середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за відповідний місяць страхового стажу особи.

Порядок визначення середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, встановлюється Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

У разі відсутності на день призначення пенсії даних про середню заробітну плату (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за відповідний місяць

страхового стажу особи для обчислення суми балів за такий місяць враховується показник заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за останній місяць, за який оприлюднено показник, з наступним перерахунком суми балів для обчислення пенсії після отримання даних про середню заробітну плату (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за всі місяці страхового стажу особи.

Кількість балів та сума балів визначаються із заокругленням до двох знаків після коми.

2. Для визначення суми балів особи враховуються страхові внески, сплачені за всі місяці страхового стажу починаючи з 1 липня 2000 року. За бажанням особи або в разі, якщо страховий стаж починаючи з 1 липня 2000 року становить менше 60 місяців, для визначення сплачених страхових внесків та суми балів враховується заробітна плата (дохід) за будь-які 60 календарних місяців страхового стажу поспіль по 30 червня 2000 року незалежно від перерв.

Страхові внески за період страхового стажу починаючи з 1 липня 2000 року враховуються для обчислення пенсії за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку, а за період страхового стажу до 1 липня 2000 року - на підставі документів про нараховану заробітну плату (дохід), виданих у порядку, встановленому законодавством, за умови підтвердження довідки про заробітну плату первинними документами.

3. За періоди, які включені до страхового стажу згідно з абзацом третім частини першої статті 18 цього Закону, а також за періоди, які визначені відповідно до частини другої цієї статті, та в яких відсутні дані щодо розміру страхових внесків/ заробітну плату, для визначення суми балів за відповідний місяць враховується мінімальний страховий внесок.

Розділ III

ПЕНСІЇ ЗА ВІКОМ У СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 20. Умови призначення пенсії за віком

1. Особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років за наявності страхового стажу не менше 35 років.

У період до 1 січня 2028 року право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років мають особи за наявності страхового стажу:

з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року - не менше 32 років;

з 1 січня 2026 року по 31 грудня 2026 року - не менше 33 років;

з 1 січня 2027 року по 31 грудня 2027 року - не менше 34 років.

2. У разі відсутності страхового стажу, передбаченого частиною першою цієї статті, право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 63 роки мають особи за наявності страхового стажу не менше 25 років.

У період до 1 січня 2028 року право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 63 років мають особи за наявності страхового стажу:

з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року - від 22 до 32 років;

з 1 січня 2026 року по 31 грудня 2026 року - від 23 до 33 років;

з 1 січня 2027 року по 31 грудня 2027 року - від 24 до 34 років.

3. У разі відсутності страхового стажу, передбаченого частинами першою і другою цієї статті, право на призначення пенсії за віком мають особи після досягнення віку 65 років за наявності страхового стажу не менше 25 років.

У період до 1 січня 2028 року право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 65 років мають особи за наявності страхового стажу:

з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року - від 15 до 22 років;

з 1 січня 2026 року по 31 грудня 2026 року - від 15 до 23 років;

з 1 січня 2027 року по 31 грудня 2027 року - від 15 до 24 років.

4. У разі відсутності необхідного страхового стажу на дату досягнення віку, передбаченого частинами першою - третьою цієї статті, пенсію за віком може бути призначено після набуття особою страхового стажу, визначеного частинами першою - третьою цієї статті на дату досягнення відповідного віку.

Наявність страхового стажу, передбаченого частинами першою - третьою цієї статті, який дає право на призначення пенсії за віком, визначається на дату досягнення особою відповідного віку і не залежить від наявності страхового стажу на дату звернення за призначенням пенсії.

5. Починаючи з 1 січня 2028 року, у разі наявності 40 і більше календарних років страхового стажу, пенсія за віком призначається незалежно від віку.

6. У разі відсутності страхового стажу, передбаченого частинами першою - третьою цієї статті, право на призначення пенсії за віком після досягнення пенсійного віку 65 років мають особи, які за весь страховий стаж набули не менше 1440 балів

7. У разі відсутності необхідного страхового стажу, передбаченого частинами першою - третьою цієї статті, для визначення права на призначення пенсії за віком включаються періоди роботи особи в іншій державі (за наявності) у календарному обчисленні, за умови зарахування таких періодів роботи до страхового стажу (стажу роботи) згідно із законодавством відповідної держави. Порядок підтвердження зарахування таких періодів роботи до страхового стажу (стажу роботи) в іншій державі встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 21. Розмір пенсії за віком

1. Пенсія за віком складається з базової частини пенсії за віком та страхової частини пенсії за віком.

Пенсія за віком визначається за наступною формулою:

$P = БП + СП$, де:

П – розмір пенсії за віком, у гривнях;

БП – базова частина пенсії за віком, розмір якої визначається відповідно до частини другої цієї статті;

СП – страхова частина пенсії за віком, розмір якої визначається відповідно до частини третьої цієї статті.

2. Розмір базової частини пенсії за віком становить 30 відсотків мінімальної заробітної плати, визначеної законом про державний бюджет України на поточний рік, зменшеної на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, що відповідно до закону сплачуються із зазначеної суми.

3. Розмір страхової частини пенсії за віком визначається за формулою:

$СП = СБ \times ВБ$, де:

СБ – сума балів особи за страховий стаж, визначена відповідно до статті 19 цього Закону;

ВБ – вартість одного балу, яка визначається відповідно до частини четвертої цієї статті.

4. Вартість одного балу визначається за формулою :

$ВБ = ЗСН * 30\% : 4200$, де:

ЗСН – середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшена на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, що відповідно до закону сплачуються із зазначених сум;

4200 – усереднена кількість балів, яку набуває особа за 35 років страхового стажу при сплаті внесків щомісячно із середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески.

Вартість одного балу визначається Кабінетом Міністрів України та затверджується з дати набрання чинності цим Законом та щороку з 1 березня.

5. 30 відсотків базової частини пенсії, обчисленої відповідно до частини другої цієї статті, фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України.

Стаття 22. Підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення

1. Особі, яка набула право на пенсію за віком відповідно до статті 20 цього Закону, але після досягнення віку, передбаченого зазначеною статтею, їй пенсія не призначалась і вона не отримувала будь-яку пенсію, пенсія за віком призначається з підвищенням розміру пенсії за віком, обчисленого відповідно до статті 21 цього Закону, на такий відсоток:

на 0,5% - за кожний повний місяць після досягнення віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, починаючи з місяця, наступного за місяцем досягнення відповідного віку у разі відстрочення виходу на пенсію на строк до 60 місяців;

на 0,75% - за кожний повний місяць після досягнення віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, починаючи з місяця, наступного за місяцем досягнення відповідного віку у разі відстрочення виходу на пенсію на строк понад 60 місяців.

2. Підвищення розміру пенсії відповідно до частини першої цієї статті не встановлюється за неповний місяць страхового стажу, а також у разі призначення за нормами цього Закону пенсії особам, яким раніше призначалася пенсія іншого виду, за іншими законами України або в іншій державі.

Розділ IV

ПЕНСІЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ВТРАТОЮ ГОДУВАЛЬНИКА В СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 23. Умови призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника

1. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається непрацездатним членам сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні, за наявності в годувальника на день смерті страхового стажу, який був би необхідний йому для призначення пенсії по III групі інвалідності, а в разі смерті особи, яка виконала функцію донора анатомічних матеріалів людини, пенсіонера або осіб, зазначених у частині другій статті 25 цього Закону, у разі смерті (загибелі) особи внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у масових акціях громадського протесту в Україні з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року за євроінтеграцію та проти режиму Януковича (Революції Гідності), та непрацездатним членам сім'ї особи, якій відповідно до Закону України „Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин” надано правовий статус особи, зниклої безвісти за особливих обставин, - незалежно від тривалості страхового стажу. При цьому дітям пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника.

Батьки і чоловік (дружина) померлого, які не були на його утриманні, мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника, якщо втратили джерело засобів до існування.

2. Непрацездатними членами сім'ї вважаються:

1) чоловік (дружина), батько, мати, якщо вони є особами з інвалідністю або досягли віку 65 років, або віку, передбаченого статтею 20 цього Закону;

2) діти (у тому числі діти, які народилися до спливу 10 місяців з дня смерті годувальника) померлого годувальника, які не досягли 18 років або старші цього віку, якщо вони стали особами з інвалідністю до досягнення 18 років.

Діти, які навчаються за денною формою навчання у закладах освіти (у тому числі у період між завершенням навчання в одному із таких закладів та вступом до іншого або у період між завершенням навчання за одним рівнем освіти та продовженням навчання за іншим за умови, що такий період не перевищує чотирьох місяців), - до закінчення такими дітьми навчання в таких закладах, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, та діти-сироти - до досягнення ними 23 років незалежно від того, навчаються вони чи ні;

3) чоловік (дружина), а в разі їх відсутності - один з батьків або брат чи сестра, дідусь чи бабуся померлого годувальника незалежно від віку і працездатності, якщо він (вона) не працюють і зайняті доглядом за дитиною (дітьми) померлого годувальника до досягнення нею (ними) 8 років.

3. До членів сім'ї, які вважаються такими, що були на утриманні померлого годувальника, відносяться особи, зазначені в частині другій цієї статті, якщо вони:

1) були на повному утриманні померлого годувальника;

2) одержували від померлого годувальника допомогу, що була для них постійним і основним джерелом засобів до існування.

Члени сім'ї померлого годувальника, для яких його допомога була постійним і основним джерелом засобів до існування, але які й самі одержували пенсію, мають право, за заявою, перейти на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.

4. Усиновлені діти мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника нарівні з рідними дітьми.

5. Пасинок і падчерка мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника нарівні з рідними дітьми, якщо вони не одержували аліментів від батьків.

6. Неповнолітні діти, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника, зберігають це право і в разі їх усиновлення.

7. Положення цього Закону, що стосуються сім'ї померлого, відповідно поширюються і на сім'ю особи, визнаної безвісно відсутньою або оголошеною померлою у встановленому законом порядку.

Стаття 24. Розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника

1. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається в розмірі: на одного непрацездатного члена сім'ї - 50 відсотків пенсії за віком померлого годувальника; на двох та більше непрацездатних членів сім'ї - 100 відсотків пенсії за віком померлого годувальника, що розподіляється між ними рівними частками.

2. Дітям-сиротам пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається в розмірах, визначених частиною першою цієї статті, виходячи з розміру пенсії за віком кожного з батьків.

Стаття 25. Період, на який призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника. Зміна розміру пенсії

1. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається на весь період, протягом якого член сім'ї померлого годувальника вважається непрацездатним згідно із частиною другою статті 29 цього Закону, а членам сім'ї, які досягли віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, - довічно.

2. Зміна розміру пенсії або припинення її виплати членам сім'ї здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому склалися обставини, що спричинили зміну розміру або припинення виплати пенсії.

Стаття 26. Призначення однієї пенсії у зв'язку з втратою годувальника на всіх членів сім'ї. Виділення частки пенсії

1. На всіх членів сім'ї, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника, призначається одна спільна пенсія.

2. За заявою члена сім'ї із загальної суми пенсії виділяється його частка, яка виплачується окремо.

Виділення частки пенсії провадиться з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому надійшла заява про виділення частки пенсії.

Розділ V

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ГРОМАДЯН ТА ПРАЦІВНИКІВ

Стаття 27. Пенсія за віком на пільгових умовах та за вислугу років для окремих категорій працівників

1. Право на пенсію за віком на пільгових умовах незалежно від місця останньої роботи мають особи, які працювали на роботах з особливо шкідливими

і особливо важкими умовами праці за списком № 1 та на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці за списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджених Кабінетом Міністрів України, та за результатами атестації робочих місць, на роботах, що дають право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах, зазначених у частині другій і третій цієї статті, а пенсії за вислугу років - на умовах, зазначених у частині четвертій цієї статті. Розміри пенсій для осіб, передбачених цією статтею, обчислюються відповідно до статті 21 цього Закону.

2. На пільгових умовах пенсія за віком призначається:

1) працівникам, зайнятим повний робочий день на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, та за результатами атестації робочих місць, - після досягнення 50 років і за наявності страхового стажу не менше 25 років у чоловіків, з них не менше 10 років на зазначених роботах, і не менше 20 років у жінок, з них не менше 7 років 6 місяців на зазначених роботах.

Працівникам, які не мають стажу роботи з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, передбаченого абзацом першим цього пункту, але мають не менше половини стажу на зазначених роботах, за наявності передбаченого абзацом першим цього пункту відповідного страхового стажу пенсії на пільгових умовах призначаються із зменшенням віку, встановленого абзацом першим частини першої статті 20 цього Закону:

чоловікам - на 1 рік за кожний повний рік такої роботи;

жінкам - на 1 рік 4 місяці за кожний повний рік такої роботи.

2) працівникам, зайнятим повний робочий день на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці за списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, та за результатами атестації робочих місць, - після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу не менше 30 років у чоловіків, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначених роботах, і не менше 25 років у жінок, з них не менше 10 років на зазначених роботах.

Працівникам, які не мають стажу роботи з шкідливими і важкими умовами праці, передбаченого абзацом першим цього пункту, але мають не менше половини стажу на зазначених роботах, за наявності передбаченого абзацом першим цього пункту відповідного страхового стажу пенсії на пільгових умовах призначаються із зменшенням пенсійного віку, встановленого абзацом першим частини першої статті 20 цього Закону:

чоловікам - на 1 рік за кожні 2 роки 6 місяців такої роботи;

жінкам - на 1 рік за кожні 2 роки такої роботи.

3) чоловікам, які працюють трактористами-машиністами і безпосередньо зайняті у виробництві сільськогосподарської продукції в підприємствах сільського господарства, - після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу не менше 30 років, з них не менше 20 років на зазначеній роботі.

4) жінкам, які працюють трактористами-машиністами, машиністами будівельних, шляхових і вантажно-розвантажувальних машин, змонтованих на базі тракторів і екскаваторів, - після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу не менше 25 років, з них не менше 15 років на зазначеній роботі.

5) жінкам, які працюють доярками (операторами машинного доїння), свинарками-операторами в підприємствах сільського господарства, - після досягнення 55 років і за наявності стажу на зазначених роботах не менше 20 років, за умови виконання встановлених норм обслуговування.

Норми обслуговування для цих цілей встановлюються в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6) робітницям текстильного виробництва, зайнятим на верстатах і машинах, - за списком виробництв і професій, затвердженим у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, - після досягнення 55 років і за наявності стажу зазначеної роботи не менше 20 років.

7) жінкам, які постійно працюють у сільськогосподарському виробництві та виховали п'ятьох і більше дітей, - незалежно від віку і трудового стажу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

8) водіям міського пасажирського транспорту (автобусів, тролейбусів, трамваїв) і великовагових автомобілів, зайнятим у технологічному процесі важких і шкідливих виробництв, - після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу:

для чоловіків - не менше 30 років, у тому числі на зазначеній роботі не менше 12 років 6 місяців;

для жінок - не менше 25 років, у тому числі на зазначеній роботі не менше 10 років.

3. Працівники, безпосередньо зайняті повний робочий день на підземних і відкритих гірничих роботах (включаючи особовий склад гірничорятувальних частин) з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт і рудників та в металургії, - за списком робіт і професій, що затверджується Кабінетом Міністрів України, мають право на пенсію незалежно від віку, якщо вони були зайняті на зазначених роботах не менше 25 років, а працівники провідних професій на таких роботах: робітники очисного вибою, прохідники, вибійники на відбійних молотках, машиністи гірничих виймальних машин, сталевари, горнові, агломератники, вальцювальники гарячого прокату, оброблювачі поверхневих дефектів металу (вогневим засобом вручну) на гарячих дільницях, машиністи кранів металургійного виробництва (відділень

нагрівальних колодязів та стриперних відділень), - за умови, що вони були зайняті на таких роботах не менше 20 років. Такий самий порядок пенсійного забезпечення поширюється і на працівників, безпосередньо зайнятих повний робочий день на підземних роботах (включаючи особовий склад гірничорятувальних частин) на шахтах з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, що реструктуризуються або перебувають у стадії ліквідації, але не більше двох років.

За наявності стажу на підземних роботах менше 10 років у чоловіків і менше 7 років 6 місяців у жінок та страхового стажу, встановленого абзацами першим і п'ятнадцятим - двадцять третім пункту 1 частини другої цієї статті, за кожний повний рік зазначених робіт пенсійний вік, встановлений абзацом першим статті 20 цього Закону, зменшується на один рік. При цьому пенсійний вік для жінок не може бути нижчим за вік, встановлений абзацом першим пункту 1 частини другої цієї статті.

4. Право на пенсію за вислугу років мають артисти театральних-концертних та інших видовищних закладів, підприємств і колективів за наявності стажу творчої діяльності від 20 до 35 років за переліком та у порядку, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Пенсія за вислугу років призначається та виплачується при звільненні з роботи, яка дає право на таку пенсію.

Пенсії для осіб, визначених цією частиною, до досягнення віку, встановленого статтею 20 цього Закону, фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

5. У разі призначення пенсій на пільгових умовах відповідно до частин другої і третьої цієї статті проводиться взаємне зарахування періодів роботи, передбачених цією статтею, за умови що роботи, які зараховуються, дають право на пенсію на аналогічних або більш пільгових умовах.

6. Під час визначення права на пенсію відповідно до частин другої - четвертої цієї статті періоди роботи в інших державах на роботах (посадах), які дають право на призначення пенсії на пільгових умовах і за вислугу років, зараховуються до відповідного стажу за умови, що зарахування таких періодів передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

7. Контроль за правильністю застосування списків на пільгове пенсійне забезпечення і якістю проведення атестації робочих місць на підприємствах та в організаціях, підготовка пропозицій щодо вдосконалення таких списків покладаються на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю.

Стаття 28. Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян

1. Право на призначення дострокової пенсії за віком мають:

1) особи, хворі на гіпофізарний нанізм (ліліпути), диспропорційні карлики - після досягнення чоловіками 45 років, жінками 40 років та за наявності страхового стажу не менше 20 років у чоловіків і не менше 15 років у жінок;

2) особи з інвалідністю по зору I групи - сліпі та особи з інвалідністю з дитинства I групи - після досягнення чоловіками 50 років, жінками 40 років та за наявності страхового стажу не менше 15 років у чоловіків і не менше 10 років у жінок;

3) один з батьків, які народили п'ятьох або більше дітей та виховали їх до шестирічного віку, один з батьків осіб з інвалідністю з дитинства та тяжко хворих дітей, яким не встановлено інвалідність, які виховали їх до досягнення зазначеного віку, - після досягнення жінкою віку 50 років та за наявності не менше ніж 15 років страхового стажу, а чоловіком 55 років та за наявності страхового стажу не менше ніж 20 років. При цьому особами з інвалідністю з дитинства вважаються також діти з інвалідністю віком до 18 років;

4) військовослужбовці, особи начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, поліцейські, які брали участь у бойових діях, в антитерористичній операції в районах її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях в районах їх здійснення та/або безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, а також ті, яким встановлено інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва, отриманих під час захисту Батьківщини або під час виконання інших обов'язків військової служби (службових обов'язків), або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, виконанням інтернаціонального обов'язку чи безпосередньою участю в антитерористичній операції в районах її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях в районах їх здійснення та/або безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, дружини (чоловіки), якщо вони не взяли повторний шлюб, і батьки військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, поліцейських, які померли (загинули) у період проходження військової служби (виконання службових обов'язків) чи після звільнення із служби, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва, отриманих під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків), захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи, виконанням інтернаціонального обов'язку чи безпосередньою участю в антитерористичній операції в районах її проведення, у

здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях в районах їх здійснення та/або безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, особи, яким надано статус учасника бойових дій відповідно до пунктів 20 і 21 статті 6, особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пунктів 12 та 13 статті 7 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, особи з числа резервістів, військовозобов'язаних і осіб, які входили до складу добровольчого формування територіальної громади, яким надано статус учасника бойових дій відповідно до пункту 19 статті 6, особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пункту 11 статті 7 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, дружини (чоловіки), якщо вони не взяли повторний шлюб, і батьки, яким надано статус сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України відповідно до абзаців четвертого і п'ятого частини першої статті 10-1 зазначеного Закону, а також абзацу шостого частини першої статті 10-1 зазначеного Закону з числа членів сімей резервістів і військовозобов'язаних, - після досягнення чоловіками 55 років, жінками - 50 років та за наявності страхового стажу не менше 25 років у чоловіків і не менше 20 років у жінок.

Особи, яким було надано статус особи, на яку поширюється чинність Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, до набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення норм, що регулюють питання визначення категорій осіб, які визнаються ветеранами війни та членами сімей загиблих Захисників і Захисниць України, та надання їм соціальних гарантій” з числа осіб, зазначених у статтях 10 і 10-1 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, продовжують користуватися правом на призначення дострокової пенсії за віком відповідно до цього пункту, передбаченим для членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, без заміни відповідного посвідчення;

5) дружини (чоловіки), якщо вони не взяли повторний шлюб, діти, які стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття, і батьки, яким надано статус сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, відповідно до абзацу четвертого пункту 1 статті 10 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, пункту 1 статті 10 зазначеного Закону - після досягнення чоловіками 55 років, жінками - 50 років та за наявності страхового стажу не менше 25 років у чоловіків і не менше 20 років у жінок;

6) особи, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємства, установи, організації, скороченням

чисельності або штату працівників, яким на день звільнення залишилося не більше ніж півтора року до досягнення віку, встановленого статтею 20 цього Закону, за умови їх реєстрації у державній службі зайнятості, відсутності підходящої для них роботи та за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу;

7) особи, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, яким на день звільнення залишилося не більше ніж півтора року до досягнення віку, встановленого статтею 20 цього Закону, та за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу.

2. Фінансування пенсії, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку особам, визначеним пунктами 1-5 і 7 частини першої цієї статті, у період до досягнення віку, встановленого статтею 20 цього Закону, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України. Виплата пенсії особам, визначеним пунктом 6 частини першої цієї статті, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку у період до досягнення такими особами віку, встановленого статтею 20 цього Закону, здійснюються Пенсійним фондом за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у порядку, встановленому Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Пенсійним фондом за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення та зайнятості населення.

Розділ VI

ПРИЗНАЧЕННЯ, ПЕРЕРАХУНОК ТА ВИПЛАТА ПЕНСІЇ

Стаття 29. Перерахунки пенсій

1. Для забезпечення індексації пенсії проводиться перерахунок раніше призначених пенсій:

- з дня встановлення нового розміру мінімальної заробітної плати – шляхом встановлення нового розміру базової частини пенсії за віком відповідно до частини другої статті 21 цього Закону;

- щороку з 1 березня – шляхом встановлення нового розміру страхової частини пенсії за віком у зв'язку зі зміною вартості одного балу відповідно до частини четвертої статті 21 цього Закону.

30
1024106520
14035

Порядок визначення вартості одного балу та проведення перерахунку пенсій встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Органи Пенсійного фонду щороку з 1 березня без додаткового звернення особи проводять перерахунок пенсії особам, які після призначення (попереднього перерахунку) пенсії продовжували працювати і станом на 1 січня року, в якому здійснюється перерахунок, набули додаткових балів. Перерахунок пенсії проводиться шляхом збільшення страхової частини пенсії через додавання балів, набутих після призначення (попереднього перерахунку) пенсії.

Порядок перерахунку пенсії встановлюється правлінням Пенсійного фонду за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

3. Перерахунок пенсії, передбачений частиною другою цієї статті, одержувачам пенсії за вислугу років, передбаченою четвертою статті 33 цього Закону, або яку призначено відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення”, проводиться після досягнення пенсіонером віку, встановленого статтею 20 цього Закону.

Стаття 30. Порядок звернення за призначенням (перерахунком) пенсії

1. Призначення (перерахунок) пенсії здійснюється автоматично або за зверненням особи у випадках, передбачених цим Законом.

Пенсійний фонд не менше ніж за місяць до досягнення віку, передбаченого частиною першою статті 20 цього Закону інформує застраховану особу, у тому числі через її особистий електронний кабінет на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду, про набутий страховий стаж та кількість балів за даними наявними у системі персоніфікованого обліку, про можливість та переваги відстрочення призначення пенсії, а також документи, які необхідно додатково подати для призначення пенсії.

2. Звернення за призначенням (перерахунком) пенсії здійснюється шляхом подання заяви та інших документів, необхідних для призначення (перерахунку) пенсії, через особистий електронний кабінет на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду або особисто до Пенсійного фонду, до уповноваженого ним органу чи уповноваженої особи застрахованою особою особисто або через законного представника недієздатної особи, особи, дієздатність якої обмежена, малолітньої або неповнолітньої особи.

У разі якщо заяву про призначення пенсії не подано протягом трьох місяців з дня досягнення застрахованою особою віку, передбаченого частиною першою статті 20 цього Закону, вважається, що застрахована особа виявила бажання одержувати пенсію з більш пізнього віку.

Порядок подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсії визначається правлінням Пенсійного фонду за погодженням з

центральною владою, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

3. Органи Пенсійного фонду мають право вимагати відповідні документи від підприємств, установ, організацій і окремих осіб, видані ними для оформлення пенсії, а також в необхідних випадках перевіряти обґрунтованість їх видачі та достовірність поданих відомостей про осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню, умови їх праці та інших відомостей, передбачених законодавством для визначення права на пенсію. На такі перевірки не поширюється дія положень законодавства про здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

4. Особам, яким призначено пенсію, органи Пенсійного фонду видають електронні пенсійні посвідчення. За заявою особи, поданою одночасно із заявою на призначення пенсії, видається пенсійне посвідчення у паперовій формі.

Видача пенсійного посвідчення для пенсіонерів здійснюється безоплатно.

Порядок видачі, зразок та форма пенсійного посвідчення затверджуються правлінням Пенсійного фонду.

Стаття 31. Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсії

1. Пенсія призначається:

1) з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку, якщо звернення за призначенням пенсії подано не пізніше трьох місяців з дня досягнення пенсійного віку:

2) з дня, що настає за днем смерті годувальника – для пенсії у зв'язку з втратою годувальника, якщо звернення про призначення такого виду пенсії надійшло протягом 12 місяців з дня смерті годувальника.

3) з дня звернення особи, якщо заяву на призначення пенсії подано пізніше.

При відстрочці часу призначення пенсії за віком пенсія з урахуванням положень статті 22 цього Закону призначається за заявою пенсіонера з дня, що настає за останнім днем місяця, в якому набуто повний місяць страхового стажу (у тому числі сумарно) для відстрочки часу виходу на пенсію, якщо звернення за пенсією відбулося не пізніше трьох місяців з такого дня;

У членів сім'ї особи, якій відповідно до Закону України „Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин” надано правовий статус особи, зниклої безвісти за особливих обставин, право на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника виникає через один місяць з дня внесення інформації про безвісне зникнення особи до Єдиного реєстру досудових розслідувань або до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, якщо звернення про призначення пенсії надійшло протягом 12 місяців з цієї дати.

Смерть особи, якій відповідно до Закону України „Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин” надано правовий статус особи, зниклої безвісти за особливих обставин, чи визнання її померлою у встановленому законодавством порядку надає непрацездатним членам сім’ї такої особи право на звернення для отримання пенсії у зв’язку з втратою годувальника на загальних підставах, передбачених цим Законом.

2. Пенсія призначається довічно або на період, протягом якого особа має право на виплату пенсії відповідно до цього Закону.

Пенсія у зв’язку з втратою годувальника непрацездатним членам сім’ї особи, якій відповідно до Закону України „Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин” надано правовий статус особи, зниклої безвісти за особливих обставин, призначається на період, протягом якого така особа зберігає цей правовий статус. Виплата такої пенсії припиняється з першого числа місяця, наступного за місяцем внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань або до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, відмітки про встановлення місцеперебування, місця поховання чи місцезнаходження останків особи, зниклої безвісти або зниклої безвісти за особливих обставин.

3. Переведення з одного виду пенсії на інший здійснюється з дня подання заяви на підставі документів про страховий стаж, сплачені страхові внески та інших документів, що знаходяться на час переведення з одного виду пенсії на інший в пенсійній справі, а також додаткових документів, одержаних органами Пенсійного фонду, та даних про страховий стаж, сплачені страхові внески після призначення (попереднього перерахунку) пенсії.

4. Перерахунок призначеної пенсії, крім випадків, передбачених частиною першою статті 28 і частиною п'ятою статті 40 цього Закону, провадиться в такі строки:

у разі виникнення права на підвищення пенсії - з першого числа місяця, в якому пенсіонер звернувся за перерахунком пенсії, якщо відповідну заяву з усіма необхідними документами подано ним до 15 числа включно, і з першого числа наступного місяця, якщо заяву з усіма необхідними документами подано ним після 15 числа;

у разі настання обставин, які тягнуть за собою зменшення пенсії, - з першого числа місяця, в якому настали ці обставини, якщо вони мали місце до 15 числа включно, і з першого числа наступного місяця, якщо вони мали місце після 15 числа.

5. Документи про призначення (перерахунок) пенсії розглядає Пенсійний фонд та не пізніше 10 днів з дня їх надходження приймає рішення про призначення (перерахунок) або про відмову в призначенні (перерахунку) пенсії.

Цей строк може бути продовжено на строк проведення додаткової перевірки достовірності відомостей про осіб, які підлягають загальнообов’язковому

державному пенсійному страхуванню, умов їх праці та інших відомостей, передбачених законодавством, для визначення права на пенсію, але не більше ніж на 15 днів.

Стаття 32. Виплата пенсії

1. Пенсія виплачується щомісяця, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно в грошовій формі Пенсійним фондом через установи банків або організаціями, що здійснюють виплату і доставку пенсій, у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України.

Пенсія виплачується незалежно від отримання пенсіонером заробітної плати (доходу), пенсій із системи накопичувального пенсійного забезпечення чи інших виплат, крім випадків передбачених законом.

2. Пенсія може виплачуватися за довіреністю, порядок оформлення і строк дії якої визначаються законом. Виплата пенсії за довіреністю здійснюється протягом усього періоду дії довіреності за умови поновлення пенсіонером заяви про виплату пенсії за довіреністю через кожний рік дії такої довіреності.

Стаття 33. Виплата пенсії особам, які тимчасово проживають за межами України

1. Виплата пенсії особам, які тимчасово проживають за межами України, здійснюється на поточні рахунки, відкриті в установах банків, розташованих на території України, за умови проходження особою фізичної ідентифікації до 31 грудня кожного календарного року.

Порядок виплати пенсії на час тимчасового проживання за кордоном встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 34. Виплата пенсії особі, якій надається послуга підтриманого проживання, або перебуває в дитячому будинку, інтернатному закладі

1. За заявою пенсіонера, якому надається послуга підтриманого проживання частина його пенсії перераховується відповідній установі (закладу).

2. Суми пенсії, нарахованої дитині, у період її перебування в дитячому будинку, інтернатному закладі, перераховуються на спеціальний рахунок і виплачуються їй після закінчення навчання в такому закладі.

Стаття 35. Виплата пенсій особам, засудженим до обмеження волі або позбавлення волі на певний строк

30
1024106520
14039

1. Виплата особам, засудженим до обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, призначених пенсій здійснюється територіальними органами Пенсійного фонду на рахунок установи за місцем відбування покарання.

2. Із пенсій осіб, засуджених до обмеження волі або позбавлення волі на певний строк відшкодовуються витрати на їх утримання в установах виконання покарань в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. При цьому не менш як 50 відсотків пенсії зараховуються установою за місцем відбування покарання на особовий рахунок засудженого.

Стаття 36. Виплата пенсії за минулий час

1. Суми пенсії, призначені, але своєчасно не одержані пенсіонером, виплачуються за весь минулий час, але не більш як за три роки з дня звернення за їх одержанням. У такому разі частина суми неотриманої пенсії, але не більш як за 12 місяців, виплачується одночасно, а решта суми виплачується щомісяця рівними частинами, що не перевищують місячного розміру пенсії.

2. Нараховані суми пенсії, не отримані з вини органу, що призначає і виплачує пенсію, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком з нарахуванням компенсації втрати частини доходів.

Компенсація втрати частини пенсії у зв'язку з порушенням строків її виплати пенсіонерам здійснюється згідно із законом.

Стаття 37. Припинення та поновлення виплати пенсії

1. Виплата пенсії за рішенням територіальних органів Пенсійного фонду або за рішенням суду припиняється:

1) якщо пенсія призначена на підставі документів, що містять недостовірні відомості;

2) у разі виїзду на постійне проживання за кордон, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

3) за заявою пенсіонера про припинення виплати пенсії у зв'язку з тимчасовим проживанням за кордоном;

4) у разі смерті пенсіонера, визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим у встановленому законом порядку;

5) у разі надання пенсіонеру статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, відповідно до Закону України „Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин”;

6) у разі неотримання призначеної пенсії протягом 6 місяців поспіль;

7) у разі непроходження фізичної ідентифікації у випадках, передбачених законодавством;

8) в інших випадках, передбачених законом.

2. Поновлення виплати пенсії здійснюється за рішенням територіального органу Пенсійного фонду протягом 10 днів після з'ясування обставин та наявності умов для відновлення її виплати. Виплата пенсії поновлюється в порядку, передбаченому статтею 42 цього Закону.

3. У разі виявлення недостовірних даних у документах та відомостях, на підставі яких було встановлено та/або здійснюється виплата пенсії, рішенням територіального органу Пенсійного фонду розмір та підстави для виплати пенсії переглядаються відповідно до цього Закону без урахування таких даних.

Стаття 38. Утримання надміру виплачених сум пенсій. Відрахування з пенсій

1. Суми пенсій, виплачені надміру внаслідок зловживань з боку пенсіонера або подання страхувальником недостовірних даних, можуть бути повернуті пенсіонером добровільно або стягуються на підставі рішень територіальних органів Пенсійного фонду чи в судовому порядку.

2. Відрахування з пенсії провадяться в установленому законом порядку на підставі судових рішень, ухвал, постанов і вироків (щодо майнових стягнень), виконавчих написів нотаріусів та інших рішень і постанов, виконання яких відповідно до закону провадиться в порядку, встановленому для виконання судових рішень.

Розмір відрахування з пенсії обчислюється з суми, що належить пенсіонерові до виплати.

З пенсії може бути відраховано не більш як 50 відсотків її розміру: на утримання членів сім'ї (аліменти), на відшкодування збитків від розкрадання майна підприємств і організацій, на відшкодування пенсіонером шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також у зв'язку зі смертю потерпілого, на повернення переплачених сум заробітної плати в передбачених законом випадках.

З усіх інших видів стягнень може бути відраховано не більш як 20 відсотків пенсії.

Відрахування з пенсії проводиться за умови, що розмір пенсії до виплати є вищим від встановленого законом розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Після проведення відрахування з пенсії її розмір до виплати не може бути меншим від встановленого законом розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. За бажанням пенсіонера (шляхом подання відповідної заяви) положення пропонованої норми не застосовуються.

Стаття 39. Виплата пенсії у разі виїзду за кордон

У разі виїзду пенсіонера на постійне місце проживання за кордон пенсія, призначена в Україні, за заявою пенсіонера може бути виплачена йому за шість місяців наперед перед від'їздом, рахуючи з місяця, що настає за місяцем зняття з обліку за місцем постійного проживання. Під час перебування за кордоном пенсія виплачується в тому разі, якщо це передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Стаття 40. Виплата недоотриманої пенсії у зв'язку зі смертю пенсіонера

1. Сума пенсії, що була призначена і залишилася недоотриманою у зв'язку зі смертю пенсіонера, виплачується - по місяць смерті включно членам його сім'ї, які проживали разом з пенсіонером на день його смерті, у тому числі непрацездатним членам сім'ї, зазначеним у частині другій статті 29 цього Закону, які знаходилися на його утриманні, незалежно від того, проживали вони разом з померлим пенсіонером чи не проживали, а за відсутності таких осіб - іншим членам сім'ї, які відносяться до першої черги спадкоємців за законом.

2. Члени сім'ї, зазначені в частині першій цієї статті, повинні звернутися за виплатою суми пенсії померлого пенсіонера протягом шести місяців з дня відкриття спадщини.

У разі звернення кількох членів сім'ї, які мають право на отримання суми пенсії, зазначених у частині першій цієї статті, належні їм відповідно до цієї статті суми пенсії діляться між ними порівну.

3. У разі відсутності членів сім'ї, зазначених у частині першій цієї статті, або у разі незвернення ними за виплатою вказаної суми в установленій частиною другою цієї статті строк сума пенсії, що належали пенсіонерові і залишилася недоотриманими у зв'язку з його смертю, входить до складу спадщини.

Стаття 41. Розмір допомоги на поховання пенсіонера

У разі смерті пенсіонера особам, які здійснили його поховання, виплачується допомога на поховання пенсіонера в розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ УПРАВЛІННЯ В СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 42. Пенсійний фонд

1. Пенсійний фонд є органом, який здійснює керівництво та управління солідарною системою, загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, забезпечує облік страхових внесків, призначає пенсії та готує документи для її виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування виплати пенсій, виплат за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, здійснює контроль за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду, здійснює соціальні та інші виплати, які законодавством покладено на Пенсійний фонд, інші функції, передбачені цим Законом, Законом України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.

2. Пенсійний фонд не може використовувати кошти загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та загальнообов'язкового державного соціального страхування на цілі, не пов'язані із зазначеною діяльністю.

3. Пенсійний фонд функціонує як центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом на підставі норм цього Закону та Положення про Пенсійний фонд.

4. На працівників Пенсійного фонду та його територіальних органів, які здійснюють повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій Пенсійного фонду, поширюється дія Закону України „Про державну службу”.

5. Положення про Пенсійний фонд затверджується Кабінетом Міністрів України. Оплата праці працівників Пенсійного фонду та його органів здійснюється за рахунок коштів, передбачених цим Законом.

Стаття 43. Правління Пенсійного фонду

1. Керівництво діяльністю Пенсійного фонду здійснює правління Пенсійного фонду.

2. Чисельність, персональний склад та порядок його призначення, обрання (делегування), а також порядок діяльності та повноваження правління Пенсійного фонду затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. Рішення правління Пенсійного фонду, прийняте в межах його компетенції, є обов'язковим для виконання, у тому числі всіма страхувальниками та застрахованими особами, якщо воно їх стосується. Рішення правління оформляються постановами.

Стаття 44. Голова правління Пенсійного фонду та його заступники

1. Голова правління Пенсійного фонду та його заступники призначаються на посади та звільняються з посад Кабінетом Міністрів України в порядку, встановленому Законом України „Про державну службу”.

2. Голова правління Пенсійного фонду:

забезпечує виконання Пенсійним фондом та його територіальними органами вимог Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших нормативно-правових актів;

представляє в установленому порядку Пенсійний фонд у відносинах з іншими державними органами, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями в Україні та за кордоном;

підписує акти правління Пенсійного фонду;

призначає на посади та звільняє з посад у порядку, передбаченому законодавством про державну службу, державних службовців апарату Пенсійного фонду, керівників та заступників керівників територіальних органів Пенсійного фонду, присвоює їм ранги державних службовців, приймає рішення про їх заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності;

приймає на роботу та звільняє з роботи у порядку, передбаченому законодавством про працю, працівників апарату Пенсійного фонду, приймає рішення про їх заохочення, притягнення до дисциплінарної відповідальності;

видає накази з питань, що не належать до компетенції правління Пенсійного фонду;

розпоряджається у межах повноважень, передбачених законом, коштами Пенсійного фонду.

Стаття 45. Права та обов'язки Пенсійного фонду та його територіальних органів

1. Пенсійний фонд та його територіальні органи мають право:

1) отримувати безоплатно від органів державної влади, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, виду діяльності та господарювання і від фізичних осіб - підприємців відомості, пов'язані з нарахуванням, обчисленням та сплатою страхових внесків, а також інші відомості, необхідні для виконання ними функцій, передбачених цим Законом та іншими законами України;

2) проводити планові та позапланові перевірки документів для оформлення пенсії, виданих підприємствами, установами та організаціями, а також поданих відомостей про застрахованих осіб, умови їх праці та інших відомостей, передбачених законодавством, для визначення права на пенсійні виплати;

3) вимагати від керівників та інших посадових осіб підприємств, установ і організацій, а також від фізичних осіб усунення виявлених порушень законодавства про порядок нарахування, обчислення та сплати страхових внесків, здійснення фінансових операцій з коштами Пенсійного фонду та порядок їх використання;

4) застосовувати фінансові санкції та нараховувати пеню, передбачені законом, та умовами договорів з установами та організаціями, що здійснюють виплату пенсій;

5) стягувати з платників страхових внесків несплачені суми страхових внесків;

6) порушувати в установленому законом порядку питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

7) у разі виявлення порушень порядку, використання коштів Пенсійного фонду звертатися в установленому законом порядку до контролюючих та правоохоронних органів;

8) укладати договори про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

9) проводити фізичну ідентифікацію одержувачів виплат у випадках, передбачених законодавством;

10) здійснювати інші функції, передбачені законодавством.

2. Пенсійний фонд зобов'язаний:

1) здійснювати функції щодо призначення, перерахунку, забезпечення своєчасного та в повному обсязі фінансування і виплати пенсій, здійснення інших виплат, повноваження щодо яких покладено на Пенсійний фонд;

2) здійснювати в межах своєї компетенції контроль за дотриманням страхувальниками та застрахованими особами вимог цього Закону;

3) забезпечувати відповідно до закону організацію і своєчасне внесення відомостей про застрахованих осіб до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;

4) здійснювати відповідно до закону контроль за достовірністю поданих страхувальниками і застрахованими особами відомостей, що використовуються в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;

5) надавати відповідно до закону на вимогу застрахованої особи інформацію, що міститься на її персональній обліковій картці в персоніфікованому обліку;

6) інформувати застрахованих осіб про набуття права на призначення пенсії і порядок її призначення, про призначення або відмову в призначенні пенсії, її розмір, порядок виплати, а також про можливість та умови переходу на інший вид пенсії та порядок оскарження рішень органів Пенсійного фонду;

7) попереджати пенсіонера в письмовій формі за місяць до закінчення строку, на який призначена пенсія, про дату та підстави припинення її виплати;

8) надавати безоплатно страхувальникам і застрахованим особам в усній та письмовій формі, а також через медіа консультації з питань застосування законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, роз'яснювати їхні права, обов'язки і відповідальність, порядок сплати страхових внесків, заповнення звітності та інші питання відповідно до цього Закону;

9) на вимогу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, надавати необхідні матеріали для здійснення контролю за правильністю призначення (перерахунку), виплати пенсій;

10) перевіряти цільове використання коштів Пенсійного фонду в банках та підприємствах, які здійснюють виплату і доставку пенсій;

11) вести відповідно до законодавства реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування та у складі цього реєстру - реєстр платників страхових внесків до солідарної системи та електронний реєстр листків непрацездатності;

12) забезпечувати проведення конкурсу для вибору організацій, які здійснюватимуть виплату і доставку пенсій;

13) здійснювати аналіз та прогнозування надходження коштів від сплати єдиного внеску.

Розділ VIII

КОШТИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ

Стаття 46. Бюджет Пенсійного фонду

1. Бюджет Пенсійного фонду - це план утворення і використання цільового страхового фонду, що формується за рахунок надходжень від сплати єдиного внеску та надходжень з інших джерел, визначених цим Законом.

2. Бюджет Пенсійного фонду затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Порядок розроблення, затвердження та виконання бюджету Пенсійного фонду встановлюється правлінням Пенсійного фонду.

4. Звіт про виконання бюджету Пенсійного фонду в розрізі статей витрат протягом двох тижнів після його затвердження правлінням Пенсійного фонду

підлягає обов'язковій публікації в офіційних друкованих виданнях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України. Інформація про час і місце публічного представлення звіту оприлюднюється разом із звітом про виконання бюджету Пенсійного фонду.

Стаття 47. Джерела формування коштів Пенсійного фонду

1. Джерелами формування коштів Пенсійного фонду є:

1) надходження від сплати єдиного внеску, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності у розмірах, визначених законом;

2) інвестиційний дохід, який отримується від інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах;

3) кошти Державного бюджету України та цільових фондів, що перераховуються до Пенсійного фонду у випадках, передбачених законодавством;

4) суми від фінансових санкцій та пені, застосованих відповідно до цього Закону та інших законів до юридичних та фізичних осіб за порушення встановленого порядку нарахування, обчислення і сплати страхових внесків та використання коштів Пенсійного фонду, а також суми адміністративних стягнень, накладених відповідно до закону на посадових осіб та громадян за такі порушення;

5) суми не прийнятих до зарахування витрат страхувальника за соціальним страхуванням;

6) капіталізовані платежі, що надійшли у випадках ліквідації страхувальників у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

7) доходи від реалізації майна, придбаного за рахунок коштів Пенсійного фонду;

8) благодійні внески юридичних та фізичних осіб;

9) страхові внески, сплачені за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

10) інші надходження відповідно до законодавства.

2. Кошти єдиного внеску, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, не включаються до складу Державного бюджету України.

Стаття 48. Благодійні пожертви юридичних та фізичних осіб

1. Благодійні пожертви юридичних та фізичних осіб можуть бути знеособленими або персоналізованими.

2. У разі якщо юридична або фізична особа надає персоналізовану благодійну пожертву (адресовану визначеному нею пенсіонерів), 70 відсотків такої пожертви спрямовуються для виплати цьому пенсіонерів в обраний ним спосіб, передбачений цим Законом для виплати пенсій.

3. Знеособлені благодійні пожертви та 30 відсотків персоналізованих благодійних пожертв є коштами Пенсійного фонду, які використовуються згідно з частиною першою статті 49 цього Закону.

4. Порядок сплати благодійної пожертви та виплати її частини пенсіонерів встановлюється Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Стаття 49. Використання коштів Пенсійного фонду

1. Кошти Пенсійного фонду використовуються на:

1) виплату пенсій та допомоги на поховання пенсіонера, у обсягах, передбачених цим Законом;

2) здійснення страхових виплат та фінансування заходів з профілактики страхових випадків, передбачених Законом України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”;

3) здійснення соціальних та інших виплат, які законодавством покладено на органи Пенсійного фонду;

4) надання соціальних послуг, передбачених Законом України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”;

5) фінансування адміністративних витрат, пов’язаних з виконанням функцій, покладених на органи Пенсійного фонду;

6) оплату послуг з виплати та доставки пенсій, страхових, соціальних та інших виплат, здійснення яких законодавством покладено на органи Пенсійного фонду;

7) формування резерву коштів Пенсійного фонду.

2. Забороняється використання коштів єдиного внеску, що спрямовуються на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування, загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку, у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності, на цілі, не передбачені цим Законом.

Стаття 50. Резерв коштів Пенсійного фонду

1. З метою забезпечення фінансової стабільності Пенсійного фонду формується резерв коштів Пенсійного фонду.

Резерв коштів Пенсійного фонду складається з:

- резерву коштів для поточних потреб;
- резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах.

Кошти резерву зараховуються на окремі субрахунки одного рахунку Пенсійного фонду.

Порядок формування та використання резерву коштів Пенсійного фонду встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Резерв коштів для поточних потреб формується з метою забезпечення своєчасного та в повному обсязі фінансування виплати пенсій та допомоги на поховання пенсіонера у сумі, що дорівнює місячній потребі на зазначені цілі згідно з бюджетом Пенсійного фонду на відповідний рік та затверджується в його складі.

3. Резерв коштів для поточних потреб використовується та поновлюється таким чином, щоб на початок кожного місяця на відповідному субрахунку сума цього резерву дорівнювала місячній потребі коштів, необхідній для забезпечення фінансування виплати пенсій та допомоги на поховання пенсіонерів, визначеній у бюджеті Пенсійного фонду.

4. Після забезпечення виплати пенсій та допомоги на поховання пенсіонера і створення резерву коштів для поточних потреб надлишкові кошти Пенсійного фонду зараховуються до резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах, який може виникнути у зв'язку із зміною демографічної ситуації в Україні.

5. Резерв коштів для поточних потреб зберігається в уповноваженому банку, а резерв коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах - у зберігачі. Зберігач забезпечує зберігання та облік резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах окремо від інших коштів.

Стаття 51. Резерв коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах

1. Розмір резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах визначається за результатами щорічних актуарних розрахунків.

Розмір резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах затверджується правлінням Пенсійного фонду у складі бюджету Пенсійного фонду одночасно з встановленням порядку його формування і використання.

2. З метою збереження резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах та отримання доходу здійснюється інвестування цього резерву коштів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах здійснюється компаніями з управління активами.

4. Компанії з управління активами і зберігач складають та подають звіти щодо інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах правлінням Пенсійного фонду, Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, в порядку та за формами, встановленими правлінням Пенсійного фонду за погодженням з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

5. Якщо протягом року сума резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах становить менше ніж 90 відсотків суми коштів, необхідних за результатами щорічного актуарного розрахунку для забезпечення довгострокової фінансової стабільності та виконання зобов'язань Пенсійного фонду щодо фінансування пенсій та допомоги на поховання пенсіонерів, Пенсійний фонд подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо джерел поповнення та збалансування бюджету Пенсійного фонду.

Стаття 52. Облік коштів Пенсійного фонду

1. Облік надходжень і витрат коштів Пенсійного фонду здійснюють органи Пенсійного фонду.

2. Кошти Пенсійного фонду зараховуються на єдиний рахунок Пенсійного фонду і зберігаються на окремих рахунках територіальних органів Пенсійного фонду в уповноваженому банку.

Стаття 53. Актуарні розрахунки. Актуарії

1. Пенсійний фонд забезпечує проведення щорічних актуарних розрахунків фінансового стану солідарної системи на наступні 1, 5, 10 та через кожні 5 років на - 75 років.

2. Актуарні розрахунки здійснюються відповідно до методики, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

3. Результати актуарних розрахунків оформляються у вигляді звіту. Зазначений звіт має містити розрахунки, дані, методи і припущення, що

використовувалися під час їх здійснення, та висновки щодо фінансового стану солідарної системи і рекомендації щодо заходів, необхідних для забезпечення фінансової стабільності цієї системи.

4. За необхідності проведення додаткових актуарних розрахунків Пенсійний фонд може залучати відповідних фахівців та експертів, вартість оплати послуг яких затверджується правлінням Пенсійного фонду.

Розділ IX

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД У СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Стаття 54. Органи державного регулювання та нагляду у солідарній системі

1. Метою державного регулювання та нагляду у солідарній системі є:

проведення єдиної та ефективної державної політики у цій сфері;

забезпечення реалізації прав громадян на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

створення умов для ефективного функціонування та розвитку солідарної системи;

забезпечення дотримання суб'єктами солідарної системи вимог законів, інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

адаптація солідарної системи до міжнародних стандартів.

2. Державне регулювання та нагляд у порядку, передбаченому законодавством, здійснюють:

за дотриманням норм цього Закону щодо призначення (перерахунку) і виплати пенсій у солідарній системі – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення;

щодо взаємодії Пенсійного фонду з фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування із безробіття - центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері у сфері праці, зайнятості та у сфері соціального захисту населення;

щодо цільового використання коштів солідарної системи, законності та своєчасності руху коштів - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, та Рахункова палата;

за діяльністю уповноваженого банку - Національний банк України;

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, надає разом з Пенсійним фондом роз'яснення з питань призначення, перерахунку та виплати пенсій відповідно до цього Закону.

3. Суб'єкти солідарної системи зобов'язані надавати посадовим особам органів державного регулювання та нагляду всі документи та інформацію, необхідні для здійснення ними функцій державного регулювання та нагляду.

4. З ініціативи органів державного регулювання та нагляду може призначатися додаткова аудиторська перевірка діяльності суб'єктів солідарної системи, оплата якої здійснюється за рахунок коштів органу, що призначив перевірку.

Стаття 55. Державний нагляд у сфері соціального страхування

Державний нагляд у сфері соціального страхування здійснюється у порядку, встановленому Законом України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.

Розділ X

ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ДІЙ СТРАХУВАЛЬНИКІВ ТА ОРГАНІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ

Стаття 56. Порядок оскарження дій страхувальників, органів Пенсійного фонду

1. Застраховані особи та члени їхніх сімей мають право на оскарження дій (бездіяльності) страхувальників, органів Пенсійного фонду та їх посадових осіб в порядку адміністративного оскарження та/або до суду в порядку, встановленому законом.

Страхувальники мають право на оскарження дій (бездіяльності) органів Пенсійного фонду та їх посадових осіб у порядку підлеглості до вищого органу або посадової особи, а також у судовому порядку.

2. Оскарження дій страхувальників чи органів Пенсійного фонду здійснюється в разі, якщо страхувальником або посадовими особами органів Пенсійного фонду порушено права і законні інтереси застрахованих осіб, створено перешкоди для здійснення прав і законних інтересів таких осіб внаслідок дій чи бездіяльності страхувальника, посадових осіб органів Пенсійного фонду чи прийнятого органами Пенсійного фонду рішення або покладено на застраховану особу чи пенсіонера обов'язки, які не передбачені цим Законом.

Розділ XI

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО
ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Стаття 57. Відповідальність банків, підприємств, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб

1. Органами Пенсійного фонду за несвоєчасну виплату і доставку сум пенсій (разом з державними соціальними доплатами, встановленими законодавством, які виплачуються разом із пенсією) одержувачам або несвоєчасне зарахування їх на банківські рахунки пенсіонерів, або несвоєчасне повернення на банківські рахунки органів Пенсійного фонду сум коштів, не використаних для здійснення виплати пенсій, за умови своєчасного і в повному обсязі їх фінансування, на підприємства, у тому числі банки, які здійснюють виплату і доставку пенсій, накладається штраф у розмірі своєчасно не виплачених, не доставлених чи не зарахованих або своєчасно не повернених сум пенсій (разом з державними соціальними доплатами, встановленими законодавством, які виплачуються разом із пенсією).

2. Про накладення штрафів, передбачених частиною першою цієї статті, посадові особи органів Пенсійного фонду в порядку, встановленому правлінням Пенсійного фонду, виносять рішення, які протягом трьох робочих днів із дня їх винесення надсилаються банку чи підприємству, яке здійснює виплату і доставку пенсій.

Суми штрафів, передбачених частиною першою цієї статті, підлягають сплаті банком чи підприємством, яке здійснює виплату і доставку пенсій, протягом десяти робочих днів з дня одержання відповідного рішення. При цьому в цей же строк банк чи підприємство, яке здійснює виплату і доставку пенсій, має право оскаржити зазначене рішення до вищого органу Пенсійного фонду або в судовому порядку з одночасним обов'язковим письмовим повідомленням про це відповідного територіального органу Пенсійного фонду, яким прийнято це рішення.

Оскарження рішення територіального органу Пенсійного фонду про накладання штрафів зупиняє строки їх сплати до винесення вищим органом Пенсійного фонду або судом рішення у справі.

3. Рішення територіального органу Пенсійного фонду про нарахування пені або накладення штрафу, передбаченого частинами першою цієї статті, є виконавчим документом.

У разі якщо банк чи підприємство, яке здійснює виплату і доставку пенсій, отримали рішення про накладення штрафу, передбаченого частиною першою цієї статті, і не сплатили зазначені в них суми фінансових санкцій протягом

десяти робочих днів, а також не оскаржили це рішення чи не повідомили у цей строк відповідний орган Пенсійного фонду про його оскарження, воно передається для виконання державній виконавчій службі.

4. Строк давності щодо стягнення штрафів не застосовується.

5. Органи Пенсійного фонду накладають на посадових осіб, які вчинили правопорушення, адміністративні стягнення у разі:

1) приховування (заниження) суми заробітної плати (виплат, доходу), на яку нараховуються страхові внески;

2) порушення встановленого порядку нарахування, обчислення та строків сплати страхових внесків;

3) ухилення від взяття на облік або несвоєчасне подання заяви про взяття на облік страхувальника як платника страхових внесків;

4) неподання відомостей про обставини, що спричиняють зміни юридичного статусу страхувальника, порядку сплати ним страхових внесків;

5) порушення встановленого порядку використання та здійснення операцій з коштами Пенсійного фонду.

6. Від імені органів Пенсійного фонду розглядати справи про правопорушення і накладати фінансові санкції та адміністративні стягнення мають право керівник Пенсійного фонду, його заступники, начальники головних управлінь Пенсійного фонду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі та їх заступники, на підставі документів, що свідчать про вчинення правопорушення.

7. Посадові особи суб'єктів солідарної системи, винні в порушенні законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Стаття 58. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів та посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Пенсійний фонд, його органи та посадові особи за шкоду, заподіяну особам внаслідок несвоєчасного або неправильного призначення (перерахунку) та виплати пенсій, передбачених цим Законом, несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 59. Відповідальність організації, що здійснює виплату і доставку пенсій

Організація, що здійснює виплату і доставку пенсій, несе відповідальність за невиконання або неналежне виконання покладених на неї функцій відповідно до законодавства та укладеного з нею договору.

Стаття 60. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб

1. Держава створює умови для функціонування солідарної системи і гарантує дотримання законодавства з метою захисту майнових та інших прав і законних інтересів осіб стосовно здійснення виплати пенсій.

2. У разі виникнення дефіциту коштів Пенсійного фонду для фінансування виплати пенсій у солідарній системі (перевищення видатків над доходами, у тому числі з урахуванням резерву коштів Пенсійного фонду) такий дефіцит покривається за рахунок коштів Державного бюджету України.

Розділ XII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2025 року.

2. Кабінету Міністрів України:

1) протягом трьох місяців із дня набрання чинності цим Законом:

включити до складу правління Пенсійного фонду не менш як по три представники від об'єднань профспілок та об'єднань організацій роботодавців - за пропозиціями відповідних сторін;

визначити уповноважений банк;

затвердити положення щодо методики розрахунку та порядку сплати сум несплачених страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за відповідні роки служби щодо осіб, які не набули (не набудуть) права на пенсію за вислугу років згідно із Законом України „Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб”.

2) щорічно передбачати в проекті закону про Державний бюджет України на відповідний рік кошти для сплати Пенсійному фонду сум несплачених страхових внесків за відповідні роки служби щодо осіб, які не набули (не набудуть) права на пенсію за вислугу років згідно із Законом України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб” або осіб, звільнених з військової служби, які виявили бажання отримувати пенсію у порядку і на умовах, передбачених цим Законом;

Розділ XIV

ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підрозділ 1. Особливості призначення пенсій окремим категоріям осіб

1. Покриття витрат Пенсійного фонду на виплату і доставку пенсій за віком, призначених на пільгових умовах відповідно до статей 13 і 14 Закону України „Про пенсійне забезпечення” та частин другої і третьої статті 27 цього Закону до досягнення віку, визначеного статтею 20 цього Закону, здійснюється у такому порядку:

підприємства та організації (крім сільськогосподарських товаровиробників, віднесених до четвертої групи платників єдиного податку, що визначені підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України) вносять до Пенсійного фонду плату, що покриває фактичні витрати на виплату і доставку пенсій особам, які були зайняті повний робочий день на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, крім тих, які були безпосередньо зайняті повний робочий день на підземних роботах (включаючи особовий склад гірничорятувальних частин) з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт та рудників за списком робіт і професій, затвердженим Кабінетом Міністрів України; на виплату і доставку пенсій особам, які були зайняті повний робочий день на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці за списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, а також на інших роботах, що дають право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах відповідно до статті 13 Закону України „Про пенсійне забезпечення” та частини другої статті 27 цього Закону, - до набуття права на пенсію за віком відповідно до цього Закону за раніше діючим порядком;

за рахунок коштів Державного бюджету України пенсії, призначені особам відповідно до пунктів „б”-„з” статті 13 Закону України „Про пенсійне забезпечення” (стосовно осіб, які на дату відшкодування віднесені до четвертої групи платників єдиного податку, що визначені підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України, статті 14 Закону України „Про пенсійне забезпечення”, пунктів 2-8 частини другої статті 27 цього Закону (стосовно осіб, які працювали у сільськогосподарських товаровиробників, які на дату відшкодування віднесені до четвертої групи платників єдиного податку, що визначені підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України) та частини третьої статті 27 цього Закону.

У разі недостатності зазначених коштів фінансування суми, якої не вистачає для повного покриття витрат на виплату та доставку таких пенсій, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. Особам, які на день набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій” мають вислугу років та стаж, необхідний для призначення пенсії за вислугу років, передбачений статтями 52, 54 та 55 Закону України „Про пенсійне забезпечення”, пенсія за вислугу років призначається за їхнім зверненням з дотриманням умов, які були передбачені Законом України „Про пенсійне забезпечення”.

Розмір пенсії за вислугу років визначається відповідно до статті 21 цього Закону. Пенсії за вислугу років до досягнення віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

3. Особам, яким призначено пенсію за вислугу років, з дня досягнення віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, призначається пенсія за віком на умовах, передбачених цим Законом.

Особам, які на дату набрання чинності цим Законом отримували пенсію за вислугу років та досягли віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, з дати набрання чинності зазначеним законом призначається пенсія за віком на умовах, передбачених цим Законом.

4. Окремим категоріям працівників залежно від умов праці за результатами атестації робочих місць можуть призначатися пенсії за рахунок коштів підприємств та організацій, але не раніше ніж за 10 років до досягнення віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

У такому разі розміри пенсій визначаються відповідно до статті 21 цього Закону.

5. Тимчасово, у період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців після його припинення або скасування, для осіб, які проживають/проживали на території, на якій ведуться (велися) бойові дії, та/або на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, у разі якщо звернення за призначенням пенсії відбулося в період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців після його припинення або скасування, але не пізніше як через три місяці із дати виключення території на якій особа проживає/проживала, із переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, та/або тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, за умови що передбачений частиною першою статті 30 цього Закону строк звернення за призначенням відповідної пенсії не спливає станом на 24 лютого 2022 року, пенсія призначається:

за віком - з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку;

по інвалідності - з дня встановлення інвалідності;

у зв'язку з втратою годувальника - з дня, що настає за днем смерті годувальника;

за вислугу років - з дня, наступного за днем звільнення з роботи, яка дає право на таку пенсію, але не раніше 24 лютого 2022 року.

Заробітна плата (дохід) для призначення пенсії за період до 30 червня 2025 року включно особам, зазначеним в абзаці першому цього підпункту, визначається з урахуванням показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року, з якого призначено пенсію. Вартість одного балу для призначення пенсії за період починаючи з 1 липня 2025 року визначається із вартості одного балу, яка застосовувалась у відповідному році. Пенсії призначені відповідно до цього пункту, за період до дати подання заяви про призначення пенсії, перераховуються у порядку, передбаченому статтею 29 цього Закону, та статтею 42 цього Закону в редакції, що діяла до набрання чинності Законом України „Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” і деяких інших законів України щодо удосконалення механізму обчислення пенсії та обліку пенсійних прав”.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, та тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України формується у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Термін „тимчасово окупована Російською Федерацією територія України” для цілей цього підпункту вживається у значенні, наведеному в Законі України „Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України”.

Особам, зазначеним в абзаці першому цього підпункту, які подають заяву про призначення пенсії за віком після досягнення віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, за їх бажанням пенсія може бути призначена із строків, передбачених абзацом третім пункту 1 частини першої статті 31 із застосуванням статті 22 цього Закону.

6. У період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох наступних місяців після місяця, в якому його буде припинено чи скасовано, заява про призначення пенсії та документи, необхідні для призначення пенсії, особами, призваними на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом у період дії воєнного стану, які безпосередньо беруть участь у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку із збройною агресією Російської Федерації проти України, або які перебувають на момент набуття права на призначення пенсії на лікуванні, реабілітації, протезуванні за кордоном, можуть надсилатися поштою.

На осіб, зазначених в абзаці першому цього підпункту, поширюються порядок та строки призначення пенсії, встановлені пунктом 5 цього підрозділу.

Підрозділ 2. Особливості обчислення страхового стажу

30
1024106520
14058

1. Періоди трудової діяльності та інші періоди, що враховувалися до стажу роботи для призначення пенсії до 1 січня 2004 року, зараховуються до страхового стажу в порядку і на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше, крім випадків, передбачених цим Законом.

За періоди до 1 січня 2004 року, за які не внесені дані до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, страховий стаж обчислюється на підставі документів, передбачених законодавством, що діяло до 1 січня 2004 року.

Пільговий порядок обчислення стажу роботи, передбачений законодавством, що діяло до 1 січня 2004 року, за період з 1 січня 2004 року застосовується виключно в частині визначення права на пенсію за віком на пільгових умовах та за вислугу років.

Період перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням та період позбавлення особистої свободи осіб, стосовно яких згідно із Законом України „Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей” встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, за даними про сплату страхових внесків, зараховуються до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і у пільгових розмірах.

2. Період роботи до 1 січня 1991 року в районах Крайньої Півночі та місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі колишнього Союзу РСР, а також на острові Шпіцберген зараховується до страхового стажу в порядку і на умовах, передбачених законодавством, що діяло до 1 січня 1991 року.

Пільгове обчислення страхового стажу застосовується для осіб, які працювали в районах Крайньої Півночі та місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі, та на яких поширювалися пільги, передбачені для працюючих в районах Крайньої Півночі та місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі, відповідно до Указу Президії Верховної Ради Союзу РСР від 10 лютого 1960 року „Про впорядкування пільг для осіб, які працюють в районах Крайньої Півночі і в місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі”, постанови Ради Міністрів Союзу РСР від 10 лютого 1960 року № 148 „Про порядок застосування Указу Президії Верховної Ради Союзу РСР від 10 лютого 1960 року „Про впорядкування пільг для осіб, які працюють в районах Крайньої Півночі і в місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі”, Указу Президії Верховної Ради Союзу РСР від 26 вересня 1967 року „Про розширення пільг для осіб, які працюють в районах Крайньої Півночі і в місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі”.

Пільгове обчислення страхового стажу провадиться на підставі трудової книжки, або письмового трудового договору, або довідки, в яких зазначено

період роботи в районах Крайньої Півночі та місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі, та користування пільгами, передбаченими вищезазначеними нормативно-правовими актами.

3. Періоди трудової діяльності до 1 січня 1992 року за межами України у республіках колишнього Союзу РСР зараховуються до страхового стажу, у тому числі на пільгових умовах, особам, які проживають в Україні, за умови нездійснення іншою державою пенсійних виплат таким особам за зазначені періоди. Порядок підтвердження нездійснення іншою державою пенсійних виплат визначається Кабінетом Міністрів України.

У разі відсутності обміну інформацією між органами пенсійного забезпечення України та органами пенсійного забезпечення іншої держави і неможливості документального підтвердження нездійснення іншою державою пенсійних виплат за зазначені періоди особа повідомляє про це органи Пенсійного фонду в заяві про призначення, поновлення та продовження виплати пенсії.

4. Періоди трудової діяльності з 1 січня 1992 року до дня набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питання обчислення страхового стажу та пенсійного забезпечення” за межами України в державах, які входили до складу колишнього Союзу РСР, зараховуються до страхового стажу, у тому числі на пільгових умовах, особам, які проживають в Україні, якщо це передбачено міжнародними договорами України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України.

5. Не зараховуються до страхового стажу періоди трудової діяльності за межами України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, та на тимчасово окупованих територіях України після 19 лютого 2014 року особі, яка після 19 лютого 2014 року проходила військову службу (службу) у збройних силах, органах внутрішніх справ, органах державної безпеки, поліції, інших військових формуваннях, перебувала на посадах державної служби, на посадах в органах місцевого самоврядування у відповідних органах (формуваннях) Російської Федерації, добровільно займала посади, пов’язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій у незаконних органах влади, утворених на тимчасово окупованій території України, зокрема в окупаційній адміністрації держави-агресора, у незаконних судових або правоохоронних органах, а також добровільно брала участь у незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, утворених на тимчасово окупованій території України, та/або у збройних формуваннях держави-агресора.

6. Пенсії, призначені в Україні до дня набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питання обчислення страхового стажу та пенсійного забезпечення” з урахуванням положень Угоди про гарантії прав громадян держав - учасниць Співдружності

Незалежних Держав у галузі пенсійного забезпечення від 13 березня 1992 року до дати припинення її дії для України, продовжують виплачуватися з урахуванням положень цієї Угоди

7. Депортованим особам, які знаходилися на спецпоселенні (період якого визначається з моменту депортації до моменту зняття режиму спецпоселень включно), період роботи на спецпоселенні зараховується до страхового стажу для призначення пенсії у потрібному розмірі. Різниця між розміром пенсії, обчисленим відповідно до статті 21 цього Закону з урахуванням пільгового обчислення стажу, передбаченого цим абзацом, та розміром пенсії, обчисленим відповідно до статті 21 цього Закону без урахування такого пільгового обчислення стажу, фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України.

8. До запровадження пенсійного забезпечення через професійні та корпоративні фонди за кожний повний рік стажу роботи (врахованого в одинарному розмірі) на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, зайнятість на яких давала та дає право на пенсію на пільгових умовах, до страхового стажу додатково зараховується по одному року. Різниця між розміром пенсії, обчисленим відповідно до статті 21 цього Закону з урахуванням пільгового обчислення стажу, передбаченого цим пунктом, та розміром пенсії, обчисленим відповідно до статті 21 цього Закону без урахування такого пільгового обчислення стажу, фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України.

9. У разі якщо за період з 1 липня 2000 року в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування відсутні відомості, необхідні для обчислення страхового стажу військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), поліцейським, особам рядового і начальницького складу відповідно до цього Закону, страховий стаж обчислюється на підставі довідки про проходження військової служби та про сплачені суми страхових внесків.

Зарахування періодів служби до страхового стажу військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), особам начальницького і рядового складу за період з 1 січня 2004 року по 31 грудня 2006 року проводиться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Частина пенсії, обчисленої за ці періоди страхового стажу, фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України.

10. Для осіб, зазначених у пунктах 2, 3, 13 частини першої статті 11 цього Закону, які не сплачували страхові внески за періоди з 1 по 31 березня, з 1 по 30 квітня та з 1 по 31 травня 2020 року на підставі пункту 9¹⁰ розділу VIII „Прикінцеві та перехідні положення” Закону України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, такі періоди

включаються до страхового стажу та вважається, що страхові суми було сплачено у розмірі мінімального страхового внеску, визначеного законодавством для кожного з таких періодів.

11. Для фізичних осіб - підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування і належать до першої групи платників єдиного податку та які не сплачували страхові внески за періоди з 1 по 31 грудня 2020 року, з 1 по 31 січня, з 1 по 28 лютого, з 1 по 31 березня, з 1 по 30 квітня та з 1 по 31 травня 2021 року на підставі пункту 9^{10.1} розділу VIII „Прикінцеві та перехідні положення” Закону України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, такі періоди включаються до страхового стажу та вважається, що страхові суми було сплачено у розмірі мінімального страхового внеску, визначеного законодавством для кожного з таких періодів.

12. Для застрахованих осіб, які визначені у пункті 1 статті 11 цього Закону, місяці в межах періоду запровадження Кабінетом Міністрів України обмежувальних протиепідемічних заходів, пов’язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), що призводять до тимчасової зупинки роботи їх страхувальників згідно із переліком, передбаченим частиною четвертою статті 1 Закону України „Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб’єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, включаються до страхового стажу та вважається, що страхові суми було сплачено у розмірі мінімального страхового внеску, визначеного законодавством для такого періоду.

Різниця між мінімальним страховим внеском, що підлягав сплаті за таких застрахованих осіб за періоди, зазначені в абзаці першому цього пункту та пункті 5 цього підрозділу, та сумою сплаченого страхового внеску за цих осіб покривається за рахунок коштів Державного бюджету України.

13. До страхового стажу для визначення права на призначення пенсії згідно із статтею 20 цього Закону включаються періоди:

1) ведення підприємницької діяльності із застосуванням спрощеної системи оподаткування, а також із застосуванням фіксованого податку:

з 1 січня 1998 року по 30 червня 2000 року включно, що підтверджуються довідкою про реєстрацію як суб’єкта підприємницької діяльності;

з 1 липня 2000 року по 31 грудня 2017 року включно, за умови сплати страхових внесків (єдиного внеску) незалежно від сплаченого розміру (крім випадків звільнення від сплати єдиного внеску);

2) проходження військової служби по 31 грудня 2017 року включно;

3) перебування у відпустці у зв’язку з вагітністю та пологами з 1 січня 2004 року по 30 червня 2013 року включно;

4) перебування у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку з 1 січня 2004 року до часу запровадження сплати страхових внесків (єдиного внеску) за жінок, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

5) перебування у довготерміновому відрядженні працівників дипломатичної служби у період з 1 січня 2004 року по 30 квітня 2016 року, за умови сплати страхових внесків (єдиного внеску) незалежно від сплаченого розміру;

6) роботи на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, за які не сплачено страхові внески (єдиний внесок), за наявності у страхувальника заборгованості зі сплати страхових внесків (єдиного внеску) і за умови подання ним за такі періоди звітності щодо нарахування страхових внесків (єдиного внеску) у розмірі не менше мінімального страхового внеску відповідно до законодавства.

Підрозділ 3. Особливості обчислення суми балів

1. За вибором особи, яка звернулася за призначенням пенсії, з періоду, визначеного абзацом першим частини другої статті 19 цього Закону, виключаються періоди догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку за період з 1 липня 2000 року до 1 січня 2005 року, а також періоди, коли особа підлягала загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до пункту 8 статті 11 цього Закону.

2. Обчислення суми балів за місяці страхового стажу, за які не враховано страхові внески відповідно до частини другої статті 19 цього Закону, в тому числі за періоди, передбачені абзацом другим частини першої статті 18 цього Закону, пунктом 1 цього підрозділу та абзацом другим пункту 3 підрозділу 5 цього розділу, проводиться виходячи із середньої кількості балів, розрахованої за відповідну кількість місяців страхового стажу, визначені відповідно до частини другої статті 19 цього Закону.

3. Для обчислення суми балів відповідно до частини першої статті 19 цього Закону за період з 1 січня 2011 року до 31 грудня 2015 року за суму страхових внесків враховується частина єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спрямовується на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

4. При обчисленні суми балів за місяць, за який застрахована особа, яка здійснювала підприємницьку діяльність і обрала особливий спосіб оподаткування своїх доходів (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок), та членів їхніх сімей, що беруть участь у здійсненні підприємницької діяльності, сума страхового внеску за відповідний місяць визначається за формулою:

$$Bo = (П \times Ч) / 100, \text{ де:}$$

П - сума фактично сплаченого відповідного податку у розрахунку на відповідний місяць, у гривнях;

Ч - відсоток відрахувань до Пенсійного фонду від суми фактично сплаченого відповідного податку, чинний в межах відповідного періоду.

Під час визначення суми страхового внеску фізичної особи - підприємця враховується розмір податку, що сплачує така фізична особа, без збільшення розміру податку, передбаченого законодавством, за членів його сім'ї, які беруть участь у здійсненні цією фізичною особою підприємницької діяльності, та за осіб, які перебувають з нею у трудових відносинах.

Під час визначення доходу члена сім'ї фізичної особи - підприємця для обчислення балів враховується сума податку, внесена за одного члена сім'ї, на яку відповідно до законодавства збільшується відповідний податок зазначеної фізичної особи - підприємця.

5. В разі одноразової сплати єдиного внеску відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” місяцем, за який визначається сума єдиного внеску, обчислена із середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за відповідний місяць страхового стажу особи відповідно до частини першої статті 19 цього Закону враховується місяць, в якому укладено договір про добровільну участь, а в разі здійснення доплати відповідно до абзацу другого частини четвертої статті 18 цього Закону – місяць здійснення такої доплати.

6. За періоди роботи особи на посадах державної служби та інших посадах, які до 1 січня 2016 року передбачали сплату ними єдиного внеску, а до 1 січня 2011 року – страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за підвищеною ставкою, для обчислення суми балів враховується загальна сума сплачених страхових внесків.

За періоди сплати страхових внесків за застрахованих осіб, зазначених у пунктах 7, 8, 9 статті 11 цього Закону, враховується сума страхового внеску у розмірі не нижче мінімального страхового внеску.

7. За частину страхового стажу по 30 червня 2000 року, за періоди служби військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), особам начальницького і рядового складу з 1 липня 2000 року по 31 грудня 2006 року, а також за деякі інші періоди, за які не було передбачено обліку повного розміру страхових внесків, та які відповідають періодам, визначеним частиною другою статті 19 цього Закону, кількість балів за кожний такий місяць визначається за формулою:

$$Б = (Зп : Зс) \times 10, \text{ де:}$$

Б – кількість балів за відповідний місяць страхового стажу;

Зп – сума заробітної плати (доходу) особи, з якої сплачено страхові внески;

Зс - середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за місяць страхового стажу особи.

Порядок визначення періодів, за які не було передбачено обліку повного розміру страхових внесків, та за які проводиться обчислення суми балів особи виходячи із заробітної плати, визначається Кабінетом Міністрів України.

8. До заробітної плати (доходу) особи, з якої сплачено страхові внески, передбаченої пунктом 7 цього підрозділу враховуються:

1) суми виплат (доходу), отримуваних застрахованою особою після 1 січня 2004 року, з яких були фактично нараховані (обчислені) та сплачені страхові внески в межах встановленої законодавством максимальної величини заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, а після набрання чинності Законом України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” - максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, визначеної відповідно до закону;

2) суми виплат (доходу), отримуваних застрахованою особою до 1 січня 2004 року, у межах сум, на які відповідно до законодавства, що діяло раніше, нараховувалися внески на державне соціальне страхування або збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, а за періоди до запровадження обмеження максимального розміру заробітної плати (доходу), з якої сплачувалися зазначені внески (збір), - у межах сум, які відповідно до законодавства, що діяло раніше, включалися до заробітної плати, з якої обчислювалася пенсія відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення”, і не перевищують 5,6 розміру середньої заробітної плати в Україні на день отримання зазначених сум.

Для осіб, які у період до запровадження обмеження максимального розміру заробітної плати (доходу), з якої сплачувалися внески на державне соціальне страхування або збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, отримували заробітну плату (дохід) за результатами роботи, термін виконання якої перевищував календарний місяць, до заробітної плати (доходу), з якої сплачено страхові внески, враховуються суми виплат (доходу), які відповідно до законодавства, що діяло раніше, включалися до заробітної плати, з якої обчислювалася пенсія відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення”, і які не перевищують 5,6 розміру середньої заробітної плати в Україні, у розрахунку на кожний місяць виконання роботи. Перелік таких осіб, а також порядок визначення для них заробітної плати (доходу), з якої сплачено страхові внески, встановлюється Кабінетом Міністрів України;

9. У разі подання застрахованою особою для обчислення суми балів даних про заробітну плату (дохід) за період до 1 січня 1992 року при визначенні суми балів середня заробітна плата за рік (квартал) у відповідному періоді вважається щомісячною середньою заробітною платою (доходом) в Україні, з якої сплачено страхові внески, відповідного року (кварталу).

10. У разі якщо за період з 1 липня 2000 року в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування відсутні відомості, необхідні для призначення пенсії військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), поліцейським, особам рядового і начальницького складу, обчислення суми балів проводиться на підставі довідки про суми грошового забезпечення, з якого сплачені страхові внески, та суми сплачених страхових внесків.

Протягом десяти років з дня набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій” військовими частинами та органами, які виплачують грошове забезпечення відповідно до законодавства, до Пенсійного фонду подаються, у разі їх відсутності, персоніфіковані відомості про грошове забезпечення та сплату страхових внесків за період з 1 липня 2000 року, необхідні для призначення пенсії військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), особам рядового і начальницького складу, поліцейським, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

11. За періоди роботи особи на посадах державної служби та інших посадах, які передбачали сплату страхових внесків за підвищеною ставкою, для обчислення суми балів відповідно до пункту 7 цього підрозділу, кількість балів за відповідний місяць страхового стажу підвищується на коефіцієнт, що визначається як співвідношення між розміром страхових внесків, сплачених особою та роботодавцем, і загальним розміром страхових внесків, які сплачували застраховані особи та їхні роботодавці, за відповідний період сплати страхових внесків. Порядок обчислення коефіцієнта підвищення величини оцінки одного року страхового стажу з урахуванням періодів, у яких діяли підвищені розміри страхових внесків, визначається Кабінетом Міністрів України.

Підрозділ 4. Особливості обчислення розміру пенсії

1. Перерахунок пенсій за віком, по інвалідності, в разі втрати годувальника, за вислугу років, призначених до набрання чинності цим Законом, здійснюється за даними, які враховувались під час останнього перерахунку (призначення) пенсії.

Сума балів особи за весь період страхового стажу для обчислення пенсії, призначеної до 1 липня 2025 року, визначається за формулою:

$$СБ = Кс \times (Ск : К) \times 12 \times 100 \times 10, \text{ де}$$

Кс - коефіцієнт страхового стажу, обчислений відповідно до статті 25 цього Закону в редакції, що діяла до 1 липня 2025 року;

Ск - сума коефіцієнтів заробітної плати (доходу) за кожний місяць ($Кз1 + Кз2 + Кз3 + \dots + Кзн$), обчислена відповідно до статті 40 цього Закону в редакції, що діяла до 1 липня 2025 року;

К - страховий стаж за місяці, які враховано для визначення коефіцієнта заробітної плати (доходу) застрахованої особи, обчислений відповідно до статті 40 цього Закону в редакції, що діяла до 1 липня 2025 року.

2. Для обчислення розміру пенсій відповідно до частини четвертої статті 21 цього Закону у період по 28 лютого 2030 року застосовується коригуючий коефіцієнт фінансової стійкості, який застосовується при визначенні вартості одного балу з дати набрання чинності цим Законом та щороку з 1 березня.

3. За заявою пенсіонера сума балів особи за весь період страхового стажу для обчислення пенсії, призначеної до набрання чинності цим Законом може бути визначена з урахуванням додаткових документів, одержаних органами Пенсійного фонду, відповідно до статті 19 цього Закону.

4. Перерахунок пенсій, призначених до набрання чинності цим Законом, здійснюється органами Пенсійного фонду без додаткових звернень та/або заяв з боку пенсіонерів, крім випадків, прямо передбачених законом.

Якщо в результаті перерахунку пенсій у зв'язку із набранням чинності цим Законом не відбувається підвищення її розміру, для забезпечення розміру раніше призначених пенсій можуть встановлюватись перехідні доплати. Зазначені перехідні доплати встановлюються та переглядаються в порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Такі перехідні доплати виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

5. Жінкам, які народилися у період по 31 грудня 1961 року, після виходу на пенсію встановлюється підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення, обчисленого відповідно до статті 21 цього Закону, в розмірі 2,5 відсотка за кожні шість місяців більш пізнього виходу на пенсію, починаючи з 55 років до досягнення ними 60-річного віку, за умови, що до цього їм не призначалася будь-яка пенсія.

6. Пенсіонерам, яким до пенсій, призначених за цим Законом, було встановлено надбавки відповідно до пунктів „в”-„д” частини першої статті 21 Закону України „Про пенсійне забезпечення”, такі надбавки встановлюються у розмірі підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення, передбаченого частиною першою статті 22 цього Закону, за відповідну кількість років роботи, за які було призначено надбавку згідно із Законом України „Про пенсійне забезпечення”. Встановлення таких надбавок у зазначеному розмірі здійснюється за матеріалами пенсійних справ або за додатково поданими документами.

7. Особам, які на день досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 20 цього Закону, працювали в закладах та установах державної або комунальної форми власності на посадах, робота на яких давала право на призначення пенсії за вислугу років відповідно до пунктів „е”-„ж” статті 55 Закону України „Про

пенсійне забезпечення”, і мають страховий стаж не менше для чоловіків - 35 років, для жінок - 30 років на таких посадах, а також якщо вони до цього не отримували будь-яку пенсію, при призначенні пенсії за віком виплачується грошова допомога, яка не підлягає оподаткуванню, у розмірі їх десяти місячних пенсій станом на день її призначення.

Виплата зазначеної грошової допомоги здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Порядок обчислення страхового стажу, який дає право на призначення грошової допомоги, та механізм виплати цієї допомоги встановлюються Кабінетом Міністрів України.

8. У разі якщо особі призначено пенсію відповідно до законів України „Про державну службу”, „Про службу в органах місцевого самоврядування”, „Про статус народного депутата України”, „Про наукову і науково-технічну діяльність”, її виплата продовжується до переведення за бажанням особи на пенсію на інших підставах або за бажанням особи поновлюється у розмірі, який було встановлено до переведення. До такого переведення розмір пенсій, призначених відповідно до зазначених законів, не переглядається. Пенсії, призначені відповідно до зазначених законів, індексуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

9. Пенсії, призначені після набрання чинності Законом України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи” (крім осіб з інвалідністю I та II груп, осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 та статті 10¹ Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”) на умовах законів України „Про державну службу”, „Про прокуратуру”, „Про статус народного депутата України”, „Про наукову і науково-технічну діяльність” у період роботи на посадах державної служби, визначених Законом України „Про державну службу” від 10 грудня 2015 року № 889-VIII, а також на посадах та на умовах, передбачених законами України „Про прокуратуру”, „Про судоустрій і статус суддів”, виплачуються у розмірі, обчисленому відповідно до цього Закону.

Після звільнення з роботи виплата пенсії, призначеної відповідно до зазначених законів, поновлюється.

Виплата працюючим пенсіонерам у період роботи на інших посадах пенсій, призначених на умовах законів України „Про державну службу”, „Про прокуратуру”, „Про статус народного депутата України”, „Про наукову і

науково-технічну діяльність”, здійснюється у розмірах, що були встановлені відповідними законами.

10. Розмір пенсії, призначеної на умовах законів України „Про державну службу”, „Про прокуратуру”, „Про статус народного депутата України”, „Про наукову і науково-технічну діяльність”, не може перевищувати 10 базових величин для соціальних доплат.

11. Особи, яким пенсії призначені в порядку і на умовах, передбачених законами України „Про наукову і науково-технічну діяльність”, „Про державну службу”, „Про прокуратуру”, „Про статус народного депутата України”, звільнені з роботи у зв’язку із засудженням за умисне кримінальне правопорушення, вчинене з використанням свого службового становища, або з притягненням до відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов’язаного з корупцією, позбавляються права на одержання призначеної за зазначеними законами пенсії. У таких випадках пенсія призначається відповідно до цього Закону.

12. У разі якщо особа має право на отримання пенсії відповідно до законів України „Про державну службу”, „Про службу в органах місцевого самоврядування”, „Про статус народного депутата України”, „Про наукову і науково-технічну діяльність”, „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”, „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, „Про прокуратуру” або щомісячного довічного грошового утримання відповідно до Закону України „Про судоустрій і статус суддів” та цього Закону, призначається одна виплата (пенсія або щомісячне довічне грошове утримання) за вибором особи.

Різниця між розміром пенсії, на який має право особа відповідно до законів України „Про державну службу”, „Про службу в органах місцевого самоврядування”, „Про статус народного депутата України”, „Про наукову і науково-технічну діяльність”, та розміром пенсії із солідарної системи відповідно до цього Закону, з урахуванням розміру індексації зазначених пенсій фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

Різниця між розміром пенсії, на який має право особа відповідно до Закону України „Про прокуратуру”, та розміром пенсії із солідарної системи для осіб, які мають право на пенсію відповідно до цього Закону фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України. Пенсії для осіб, які не мають права на пенсію відповідно до цього Закону в повному розмірі фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

Порядок фінансування пенсій, призначених відповідно до законів України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”, „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, та щомісячного довічного грошового

утримання, призначеного відповідно до Закону України „Про судовустрій і статус суддів”, встановлюються зазначеними законами.

13. Оплата послуг з доставки пенсій, призначених відповідно до статей 54 та 55 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” до досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 20 Закону України цього Закону, законів України „Про Кабінет Міністрів України”, „Про державну службу”, „Про Національний банк України”, „Про дипломатичну службу”, „Про службу в органах місцевого самоврядування”, „Про прокуратуру”, „Про статус народного депутата України”, „Про судову експертизу”, „Про наукову і науково-технічну діяльність”, „Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста”, Митного кодексу України, Податкового кодексу України, Положення про помічника-консультанта народного депутата України, та щомісячного довічного грошового утримання, призначеного відповідно до Закону України „Про судовустрій і статус суддів”, здійснюється за рахунок джерел, з яких проводяться відповідні виплати.

Допомога на поховання осіб, які отримували пенсію, призначену відповідно до законодавчих актів, зазначених в абзаці першому цього пункту, виплачується в розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Підрозділ 5. Особливості призначення та виплати пенсії по інвалідності

1. До прийняття окремого законодавчого акту щодо запровадження страхової виплати особам, які мають стійке обмеження працездатності, та забезпечення особам, яким призначені пенсії по інвалідності, більш високого рівня гарантій, ніж передбачено цим Законом, в разі настання інвалідності, що спричинила повну або часткову втрату працездатності за наявності у особи страхового стажу, передбаченого пунктом 3 цього підрозділу призначається пенсія по інвалідності.

Пенсія по інвалідності призначається незалежно від того, коли настала інвалідність: у період роботи, до влаштування на роботу чи після припинення роботи.

2. Особи, яким встановлено інвалідність, мають право на пенсію по інвалідності, залежно від групи інвалідності, за наявності такого страхового стажу на час настання інвалідності або на день звернення за пенсією:

для осіб з інвалідністю І групи:

до досягнення особою 25 років включно - 1 рік;

від 26 років до досягнення особою 28 років включно - 2 роки;

від 29 років до досягнення особою 31 року включно - 3 роки;

від 32 років до досягнення особою 34 років включно - 4 роки;
 від 35 років до досягнення особою 37 років включно - 5 років;
 від 38 років до досягнення особою 40 років включно - 6 років;
 від 41 року до досягнення особою 43 років включно - 7 років;
 від 44 років до досягнення особою 48 років включно - 8 років;
 від 49 років до досягнення особою 53 років включно - 9 років;
 від 54 років до досягнення особою 59 років включно - 10 років;
 для осіб з інвалідністю II та III груп:

до досягнення особою 23 років включно - 1 рік;
 від 24 років до досягнення особою 26 років включно - 2 роки;
 від 27 років до досягнення особою 28 років включно - 3 роки;
 від 29 років до досягнення особою 31 року включно - 4 роки;
 від 32 років до досягнення особою 33 років включно - 5 років;
 від 34 років до досягнення особою 35 років включно - 6 років;
 від 36 років до досягнення особою 37 років включно - 7 років;
 від 38 років до досягнення особою 39 років включно - 8 років;
 від 40 років до досягнення особою 42 років включно - 9 років;
 від 43 років до досягнення особою 45 років включно - 10 років;
 від 46 років до досягнення особою 48 років включно - 11 років;
 від 49 років до досягнення особою 51 року включно - 12 років;
 від 52 років до досягнення особою 55 років включно - 13 років;
 від 56 років до досягнення особою 59 років включно - 14 років.

Особи, яким установлено інвалідність після досягнення 60-річного віку, мають право на пенсію по інвалідності за наявності страхового стажу не менше 15 років.

Якщо інвалідність настала в період проходження строкової військової служби або внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у масових акціях громадського протесту в Україні з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року за євроінтеграцію та проти режиму Януковича (Революції Гідності), у особи, яка звернулася за медичною допомогою у період з 21 листопада 2013 року по 30 квітня 2014 року, то пенсія по інвалідності призначається особі незалежно від наявності страхового стажу.

3. Пенсія по інвалідності залежно від групи інвалідності призначається в таких розмірах: особам з інвалідністю I групи - 100 відсотків пенсії за віком;

особам з інвалідністю II групи - 90 відсотків пенсії за віком; особам з інвалідністю III групи - 50 відсотків пенсії за віком, обчисленої відповідно до статті 21 цього Закону.

До страхового стажу для обчислення розміру пенсії за віком, з якого обчислюється розмір пенсії по інвалідності крім наявного страхового стажу зараховується також на загальних підставах період з дня встановлення інвалідності до досягнення застрахованою особою віку, передбаченого частиною першою статті 20 цього Закону.

4. Непрацюючі особи з інвалідністю II групи за їх вибором мають право на призначення пенсії по інвалідності в розмірі пенсії за віком, обчисленої відповідно до статті 21 цього Закону, за наявності такого страхового стажу:

у жінок - 20 років, а у чоловіків - 25 років, якщо їм вперше встановлено інвалідність у віці до 46 років включно;

у жінок - 21 рік, а у чоловіків - 26 років, якщо їм вперше встановлено інвалідність у віці до 48 років включно;

у жінок - 22 роки, а у чоловіків - 27 років, якщо їм вперше встановлено інвалідність у віці до 50 років включно;

у жінок - 23 роки, а у чоловіків - 28 років, якщо їм вперше встановлено інвалідність у віці до 53 років включно;

у жінок - 24 роки, а у чоловіків - 29 років, якщо їм вперше встановлено інвалідність у віці до 56 років включно;

у жінок - 25 років, а у чоловіків - 30 років, якщо їм вперше встановлено інвалідність у віці до 59 років включно.

Непрацюючі особи з інвалідністю II групи, яким установлено інвалідність після досягнення 60-річного віку, та непрацюючі особи з інвалідністю III групи за їх вибором мають право на призначення пенсії по інвалідності в розмірі пенсії за віком, обчисленої відповідно до статті 21 цього Закону, за наявності страхового стажу у жінок 30 років, а у чоловіків - 35 років.

5. Пенсія по інвалідності призначається на весь строк встановлення інвалідності. Особам з інвалідністю, які досягли віку, встановленого статтею 20 цього Закону, призначаються пенсії за віком.

До страхового стажу таким особам для призначення пенсії за віком враховується період з дня встановлення інвалідності до досягнення застрахованою особою віку, передбаченого частиною першою статті 20 цього Закону.

6. Пенсія по інвалідності призначається з дня встановлення інвалідності, якщо звернення за пенсією відбулося не пізніше трьох місяців з дня встановлення інвалідності.

У такому самому порядку призначається пенсія по інвалідності в розмірі пенсії за віком, якщо вимоги пункту 2 цього підрозділу виконані на день встановлення інвалідності, і з дня виникнення такого права - якщо вимоги пункту 2 цього підрозділу виконані в період після встановлення інвалідності до дня звернення за призначенням пенсії по інвалідності.

У разі коли вимоги пункту 2 цього підрозділу виконані після призначення пенсії по інвалідності, пенсія по інвалідності в розмірі пенсії за віком призначається з дня настання такого права, якщо звернення за призначенням пенсії по інвалідності в розмірі пенсії за віком відбулося не пізніше трьох місяців з дня настання такого права.

У разі зміни групи інвалідності пенсія в новому розмірі виплачується з дня зміни групи інвалідності.

Якщо особі встановлено інвалідність нижчої групи, пенсія виплачується за попередньою групою до кінця місяця, в якому змінено групу інвалідності.

У разі визнання особи, яка пройшла повторний огляд, здоровою пенсія виплачується до кінця місяця, по який встановлено інвалідність.

У разі якщо особа не з'явилася до експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи на повторний огляд у визначений для цього строк, виплата пенсії по інвалідності зупиняється з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому вона мала з'явитися на повторний огляд.

У разі якщо строк повторного огляду в експертній команді з оцінювання повсякденного функціонування особи особою з інвалідністю пропущено з поважних причин або в разі визнання її знову особою з інвалідністю виплата пенсії по інвалідності відновлюється з дня, з якого припинено виплату, до дня повторного огляду, але не більш як за три роки, якщо експертна команда з оцінювання повсякденного функціонування особи визнає її за цей період особою з інвалідністю. При цьому якщо під час повторного огляду особи з інвалідністю переведено на іншу групу інвалідності (вищу або нижчу), пенсія за зазначений період виплачується за попередньою групою інвалідності.

Якщо виплату пенсії особі з інвалідністю було припинено у зв'язку з відновленням здоров'я або якщо вона не отримувала пенсії внаслідок нез'явлення на повторний огляд без поважних причин, то в разі наступного визнання її особою з інвалідністю виплата раніше призначеної пенсії поновлюється з дня встановлення інвалідності знову за умови, що після припинення виплати пенсії минуло не більше п'яти років. Якщо минуло більше п'яти років, пенсія призначається знову на загальних підставах.

Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи зобов'язані повідомляти територіальні органи Пенсійного фонду в порядку, встановленому законодавством, про результати повторного оцінювання в частині встановлення інвалідності.

7. Особам, які на дату набрання чинності цим Законом отримували пенсію по інвалідності та досягли віку, який дає право на призначення пенсії за віком відповідно до статті 20 цього Закону, з дати набрання чинності цим Законом України призначається пенсія за віком.

До страхового стажу таким особам для призначення пенсії за віком враховується період з дня встановлення інвалідності до досягнення застрахованою особою віку, передбаченого частиною першою статті 20 цього Закону.

8. Непрацюючим особам з інвалідністю II та III групи, яким пенсію по інвалідності було призначено в розмірі пенсії за віком до досягнення віку, який дає право на пенсію за віком відповідно до статті 20 цього Закону, при працевлаштуванні пенсія по інвалідності призначається в розмірах, передбачених пунктом 3 цього підрозділу.

Підрозділ 6. Особливості виплати пенсії

1. Громадянам України, які проживають на тимчасово окупованих територіях або під час тимчасової окупації територій виїхали на підконтрольну Україні територію, виплата пенсії згідно із цим Законом проводиться за умови неoderжання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації. У разі відсутності обміну інформацією між органами пенсійного забезпечення України та Російської Федерації неoderжання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації підтверджується повідомленням про це територіального органу Пенсійного фонду в заяві особи про призначення, поновлення та продовження виплати пенсії.

2. Для осіб з інвалідністю, яким призначено пенсію по інвалідності або пенсію у зв'язку з втратою годувальника, у яких строк припинення виплати такої пенсії припадає на період дії воєнного стану, надзвичайного стану в Україні, у разі неможливості проходження повторного огляду виплата пенсії продовжується до припинення або скасування воєнного стану, надзвичайного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення або скасування (для осіб, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період воєнного стану - не менш як на весь строк їх військової служби). Якщо при повторному огляді особі з інвалідністю встановлено іншу групу (підгрупу) інвалідності, розмір пенсії, продовженої відповідно до цього пункту, переглядається з місяця, наступного за місяцем надходження висновку експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи до територіального органу Пенсійного фонду.

3. Достроково призначена пенсія за віком згідно з пунктами 6 і 7 частини першої статті 27 цього Закону у період до досягнення віку, встановленого статтею 20 цього Закону, працюючим пенсіонерам (у тому числі тим, які

проводять діяльність, пов'язану з отриманням доходу, що є базою нарахування єдиного внеску) не виплачується.

4. Виплата пенсії за вислугу років, призначеної згідно із Законом України „Про пенсійне забезпечення” або згідно із частиною четвертою статті 27 цього Закону у період до досягнення віку, встановленого статтею 20 цього Закону, при влаштуванні на роботу, яка дає право на таку пенсію припиняється.

Виплата такої пенсії відновлюється з дати, наступної за датою звільнення з такої роботи.

Підрозділ 7. Інші перехідні положення

1. Фінансування соціальних пенсій, призначених відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення”, які продовжують виплачуватися до закінчення строку її призначення, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. У Законі України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 13, ст. 178 із наступними змінами):

1) статтю 39 доповнити частиною другою такого змісту

„Непрацюючим пенсіонерам, які постійно проживають у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення, встановлюється за умови, що такі особи проживали або працювали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення або в зоні гарантованого добровільного відселення, станом на 26 квітня 1986 року чи у період з 26 квітня 1986 року до 1 січня 1993 року, у зв'язку з чим особі надано статус особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи встановлюється державна соціальна доплата за постійне проживання на територіях радіоактивного забруднення у порядку та розмірах, встановлених Законом України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

2) статтю 49 викласти в такій редакції:

„Стаття 49. Пенсії особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3

Особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3 встановлюються:

а) пенсія, призначена відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, цим Законом або іншими законами України;

б) державна соціальна доплата, яка призначається відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

3) статті 50 – 53 викласти в такій редакції:

„Стаття 50. Державна соціальна доплата особам, віднесеним до категорії 1

Особам, віднесеним до категорії 1, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання встановлюється державна соціальна доплата за шкоду, заподіяну здоров'ю, відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

Стаття 51. Державна соціальна доплата особам, віднесеним до категорій 2, 3

Особам, віднесеним до категорії 2, 3, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання встановлюється державна соціальна доплата за шкоду, заподіяну здоров'ю, відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

Стаття 52. Державна соціальна доплата сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи

Сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання встановлюється державна соціальна доплата відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

Стаття 53. Виплата державних соціальних доплат за шкоду, заподіяну здоров'ю, та сім'ям за втрату годувальника

Державні соціальні доплати за шкоду, заподіяну здоров'ю, та сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи виплачуються незалежно від заробітної плати чи іншого доходу.;

4) у статті 54:

у назві статті слова „Державна пенсія” замінити словом „Пенсія”;

частину четверту викласти в такій редакції:

„Розміри пенсії, передбачені частиною першою та третьою цієї статті, щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.”;

після частини п'ятої доповнити статтю новими частинами такого змісту:

„У період дії воєнного стану, пенсія (пенсійна виплата), призначена (перерахована) відповідно цієї статті (з урахуванням державних соціальних доплат, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та інших доплат,

встановлених законодавством), розмір якої (пенсійної виплати) перевищує частину пенсії, визначену відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (забезпеченої страховими внесками до солідарної системи), та яка є більшою ніж (перевищує) десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, виплачуються із застосуванням коефіцієнтів до суми, яка перевищує десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, у діапазонах:

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 10 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,6;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,5;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,4;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,3;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,2.

Порядок виплати пенсій (пенсійних виплат), які перевищують десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, та застосування коефіцієнтів визначається Кабінетом Міністрів України.”.

5) у абзаці першому частини першої статті 55 слово і цифри „статтею 26” замінити словами і цифрами „статтею 20”;

6) пункт 2 статті 56 викласти в такій редакції:

„2. Право на базову частину пенсії за віком в повному розмірі відповідно до частини другої статті 21 Закону України "Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування" мають громадяни, віднесені до категорій 1, 2, 3, 4, після досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, а також громадяни, які мають право на пенсію за віком на пільгових умовах та із зменшенням пенсійного віку.”;

7) у статті 57:

у частині першій слова „відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”” замінити словами „у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України”;

частину другу викласти в такій редакції:

„Для обчислення пенсії відповідно до частини першої статті 54 цього Закону за бажанням особи, яка звернулася за пенсією, заробітна плата (дохід) може визначатися за будь-які 12 місяців поспіль роботи на територіях радіоактивного забруднення.”;

у частині четвертій слово і цифру „статті 54” замінити словами і цифрою „частини першої статті 54”;

частину п’яту виключити;

8) у статті 59¹ слово і цифри „статтею 51” замінити словом і цифрами „статтею 39”;

9) статтю 63 доповнити двома частинами такого змісту:

„Пенсія особам, які досягли віку передбаченого статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, призначена відповідно до частин першої – четвертої статті 54 цього Закону, у частині, що не перевищує розміру пенсії із солідарної системи, що призначається відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, виплачується за рахунок коштів солідарної системи. Частина пенсії, що перевищує цей розмір, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України.

Пенсії особам, які не досягли віку передбаченого статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, в повному розмірі виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету України.”;

10) у статті 67:

у частині першій слова „доплат, пенсій” замінити словом „виплат”;

частини другу, третю виключити.

3. Частину п’яту статті 2 Закону України „Про індексацію грошових доходів населення” (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 15, ст. 111; 2017 р., № 40-41, ст. 383) викласти в такій редакції:

„Індексація пенсій проводиться у порядку, визначеному законодавством про пенсійне забезпечення.”.

4. У Законі України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399 із наступними змінами):

1) у частині другій статті 22 слова і цифру „із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до частини другої статті 42” замінити

словами і цифрами „на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21”;

2) у статті 26 слова „медико-соціальною експертною комісією” замінити словами „експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи”, а слова і цифри „статтею 26” замінити словами і цифрами „статтею 20”;

3) у частині четвертій статті 30:

у пункті „б)” слова і цифри „статті 26” замінити словами і цифрами „статті 20”;

у пункті „в)” слова і цифри „статті 26” замінити словами і цифрами „статті 20”, а слова і цифри „статті 114” замінити словами і цифрами „статті 27”;

4) у статті 40 слова і цифри „статтею 26” замінити словами і цифрами „статтею 20”;

5) у статті 43:

друге речення частини першої викласти в такій редакції:

„При цьому середньомісячний заробіток (грошове забезпечення) для обчислення їм пенсій визначається за періоди страхового стажу, які враховуються для обчислення балів відповідно до частини другої статті 19 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.”;

частину сьому викласти в такій редакції:

„У період дії воєнного стану, пенсія (пенсійна виплата), призначена (перерахована) відповідно до цього Закону (з урахуванням державних соціальних доплат, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та інших доплат, встановлених законодавством), розмір якої (пенсійної виплати) перевищує частину пенсії, визначену відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (забезпеченої страховими внесками до солідарної системи), та яка є більшою ніж (перевищує) десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, виплачуються із застосуванням коефіцієнтів до суми, яка перевищує десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, у діапазонах:

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 10 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,6;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,5;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,4;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,3;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,2.”;

6) статтю 44 викласти в такій редакції:

„Пенсіонерам з числа військовослужбовців строкової служби, які пропрацювали після призначення пенсії по інвалідності не менш як 2 роки з більш високим заробітком, ніж той, з якого було обчислено пенсію, встановлюється за їх заявою новий розмір пенсії з урахуванням заробітку, що визначається в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів.

В разі подальшого зростання заробітку пенсійера проводиться новий перерахунок пенсії за його заявою. Кожний наступний перерахунок пенсії проводиться не раніш як через 2 роки роботи після попереднього перерахунку.

Розміри пенсій особам з числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей (крім пенсій, призначених у мінімальному розмірі у зв’язку з відсутністю заробітку), щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов’язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.”;

7) у статті 64 слова і цифри „із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до частини другої статті 42” замінити словами і цифрами „на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов’язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21”.

5. У Законі України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” (Відомості Верховної Ради України, 1993, № 45, ст.425 із наступними змінами):

1) частину четверту статті 12 викласти в такій редакції:

„Учасникам бойових дій до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

2) частину четверту статті 13 викласти в такій редакції:

„Особам з інвалідністю внаслідок війни до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

3) частину четверту статті 14 викласти в такій редакції:

„Учасникам війни до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

4) частину четверту статті 15 викласти в такій редакції:

„Членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10, статті 10¹ цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни, які не одружилися вдруге, та дружинам (чоловікам) померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

5) статтю 15¹ викласти в такій редакції:

„Стаття 15¹. Інші виплати учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам війни, сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України, особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Особам, які мають право на отримання державної соціальної доплати до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, відповідно до Закону „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та щомісячної грошової виплати, передбаченої Законом України „Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян”, виплата проводиться за однією з підстав за вибором особи.”;

30 1024106520 14081

6) у частині першій статті 16:

пункт 1 викласти в такій редакції:

„1) державна соціальна доплата до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, які вони отримують відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”;

6. У статті 37 Закону України „Про державну службу” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490; 2014 р., № 20-21, ст. 745; 2015 р. № 6, ст. 40, № 22, ст. 145):

у частині першій:

слова і цифри „статтею 26 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, за наявності страхового стажу, необхідного для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченого абзацом першим частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”,” замінити словами і цифрами „статтею 20 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, за наявності страхового стажу не менше 35 років у чоловіків, 30 років - у жінок, ”;

частину третю викласти в такій редакції:

„Пенсія, призначена (перерахована) відповідно до цього Закону, у частині, що не перевищує розміру пенсії із солідарної системи, що призначається відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, виплачується за рахунок коштів солідарної системи. Частина пенсії, що перевищує цей розмір, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України.”;

частину сьому викласти у такій редакції:

„У період дії воєнного стану, пенсія (пенсійна виплата), призначена (перерахована) відповідно до цього Закону (з урахуванням державних соціальних доплат, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та інших доплат, встановлених законодавством), розмір якої (пенсійної виплати) перевищує частину пенсії, визначену відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (забезпеченої страховими внесками до солідарної системи), та яка є більшою ніж (перевищує) десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, виплачуються із застосуванням коефіцієнтів до суми, яка перевищує десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, у діапазонах:

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 10 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує

11 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,6;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,5;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,4;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,3;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,2.

Порядок виплати пенсій (пенсійних виплат), які перевищують десять прожиткових мінімумів, встановлених для осіб, які втратили працездатність, та застосування коефіцієнтів визначається Кабінетом Міністрів України.”.

7. У Законі України „Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 4, ст.18; 2006 р., № 1, ст. 18):

1) пункт 1 частини першої статті 9 викласти в такій редакції

„1) державна соціальна доплата відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”;”;

2) у статті 10 слово та цифри „статтею 26” замінити словом та цифрами „статтею 20”;

3) у статті 16 слово та цифри „статтею 26” замінити словом та цифрами „статтею 20”;

4) у статті 21 слова та цифри „статтею 26” замінити словами та цифрами „статтею 20”; слова та цифри „якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом першим частини першої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”” замінити словами та цифрами „за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу.”.

8. У абзаці четвертому пункту 1 статті 2 Закону України „Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування” (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 37, ст. 237 із наступними змінами) слово та цифри „статті 114” замінити словом та цифрами „статті 27”, а слово та цифри „статтею 26” замінити словом та цифрами „статтею 20”.

9. У пункті третьому частини другої статті 35 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (в редакції Закону України від 21 вересня 2022 року № 2620-IX) слово та цифри „статтею 26” замінити словом та цифрами „статтею 20”.

10. У статті 6 Закон України „Про статус гірських населених пунктів в Україні” (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 9, ст.58; 2006 р., № 1, ст.18):

в частині другій:

в абзаці першому слова „державних пенсій” виключити;

в абзаці другому слово „пенсій” замінити словом „виплат”;

доповнити частиною третьою такого змісту:

„3. Громадянам, які одержали статус особи, що працює, проживає або навчається на території населеного пункту, якому надано статус гірського встановлюється державна соціальна доплата відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”.

11. У Законі України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 22, ст. 171 із наступними змінами):

1) у частині четвертій статті 22 слова та цифри „статті 26” замінити словами та цифрами „статті 20”;

2) у абзаці шостому пункту 3-3 розділу VIII „ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ” слово та цифри „статті 26” замінити словом та цифрами „статті 20”.

12. У Законі України „Про жертви нацистських переслідувань” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 24, ст.182; 2008 р., № 5-6, № 7-8, ст.78; 2010 р., № 40, ст.525; 2018 р., № 33, ст.250):

1) частину другу статті 6¹ викласти в такій редакції:

„Особам, зазначеним у цій статті, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

2) частину другу статті 6² викласти в такій редакції:

„Особам, зазначеним у цій статті, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

3) частину другу статті 6³ викласти в такій редакції:

„Особам, зазначеним у цій статті, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

4) частину другу статті 6⁴ викласти в такій редакції:

„Дружинам (чоловікам) померлих осіб, зазначених у статті 6² цього Закону, які не одружилися вдруге, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”.

13. Закон України „Про пенсії за особливі заслуги перед Україною” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 35, ст. 289 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

„ЗАКОН УКРАЇНИ

Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат

Цей Закон передбачає встановлення для окремих категорій пенсіонерів додаткових соціальних благ у вигляді державних соціальних доплат до пенсій та деяких інших виплат.

Стаття 1. Перелік соціальних доплат, які встановлюються цим Законом.

Одержувачам пенсії та деяких інших виплат встановлюються наступні державні соціальні доплати (далі – Соціальні доплати):

- 1) доплата за особливі заслуги перед Україною;
- 2) доплата ветеранам війни та сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України;
- 3) доплата жертвам нацистських переслідувань та дружинам (чоловікам) померлих жертв нацистських переслідувань;
- 4) доплата особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї та сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- 5) доплата дітям війни;
- 6) доплата Почесним донорам України;

7) доплата громадянам, які працюють, проживають або навчаються на території гірського населеного пункту;

8) доплата особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною;

9) доплата особам, на яких поширюється дія Закону України „Про підвищення престижності шахтарської праці”;

10) доплата членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, які отримують пенсії у зв'язку із втратою годувальника.

Соціальні доплати встановлюються на постійній основі або на певний період у межах коштів, передбачених державним бюджетом України.

Стаття 2. Види виплат, одержувачам яких встановлюються соціальні доплати

1. Доплати, передбачені пунктами 2, 3, 5 та 7 частини першої статті 1 цього Закону встановлюються одержувачам пенсії, щомісячного довічного грошового утримання та державної соціальної допомоги, призначеної відповідно до Законів України „Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю” та „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю” (далі – відповідної виплати).

Доплати, передбачені пунктами 1, 6, 8, 9 та 10 частини першої статті 1 цього Закону встановлюються одержувачам пенсії та щомісячного довічного грошового утримання.

Особам, які мають право на отримання соціальної доплати відповідно до пункту 5 та пунктів 3 або 4 частини першої цього Закону доплата встановлюється за їх вибором за однією з підстав.

2. Особам, які мають право на отримання соціальної доплати, передбаченої цим Законом, та щомісячної грошової виплати, передбаченої Законом України „Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян”, виплата проводиться за однією з підстав за вибором особи.

Особам, які відповідно до закону мають право на отримання соціальної доплати як одержувачі пенсії і як одержувачі державної соціальної допомоги одночасно, соціальна доплата виплачується разом з однією з відповідних виплат за вибором особи.

Стаття 3. Визначення розмірів соціальних доплат.

1. Розміри соціальних доплат визначаються виходячи з розміру базової величини для соціальних доплат.

З 1 липня 2025 року базова величина для соціальних доплат встановлюється у розмірі 2361 грн.

Базова величина для соціальних доплат щорічно починаючи з 2026 року збільшується з урахуванням рівня інфляції та з урахуванням фінансових можливостей Державного бюджету України та затверджується Верховною Радою України в законі про Державний бюджет України на відповідний рік.

Базова величина для соціальних доплат починаючи з 2026 року визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціальної політики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та подається центральному органу виконавчої влади у сфері фінансів для врахування при підготовці проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

2. Соціальні доплати призначаються за умови, що розмір пенсії, щомісячного довічного грошового утримання та державної соціальної допомоги не перевищує 10 базових величин для соціальних доплат.

Після встановлення соціальної доплати її розмір разом пенсією, щомісячним довічним грошовим утриманням та державними соціальними допомогам не може перевищувати 10 базових величин для соціальних доплат.

Стаття 4. Доплата за особливі заслуги перед Україною.

1. Доплата за особливі заслуги перед Україною (далі – доплата за особливі заслуги) встановлюється таким громадянам України:

1) Героям України, особам, нагородженим орденом Героїв Небесної Сотні, чотирма і більше орденами України після проголошення незалежності України, особам, відзначеним почесним званням України „народний” після проголошення незалежності України;

2) ветеранам війни, які після проголошення незалежності України нагороджені орденом за особисту мужність (особистий внесок), виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України;

3) видатним спортсменам – переможцям Олімпійських та Паралімпійських ігор, Всесвітніх ігор глухих, чемпіонам і рекордсменам світу та Європи;

4) космонавтам, які здійснили політ у космос, членам льотно-випробувальних екіпажів літаків;

5) особам, відзначеним почесним званням України „заслужений”, державною премією України, нагородженим одним із орденів України;

6) матерям, які народили п'ять і більше дітей та виховали їх до шестирічного віку. Якщо у разі смерті матері або позбавлення її батьківських прав виховання дітей до зазначеного віку здійснювалося батьком, право на пенсію за особливі

заслуги надається батьку. При цьому враховуються діти, усиновлені в установленому законом порядку;

7) особам, яких відповідно до Закону України „Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті” визнано борцями за незалежність України у XX столітті та відповідно до Закону України „Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років” реабілітовано, із числа тих, яких за політичними або релігійними мотивами було піддано репресіям у формі (формах) позбавлення волі (ув'язнення) чи примусового безпідставного поміщення здорової людини до психіатричного закладу за рішенням позасудового або іншого репресивного органу.

2. Доплата за особливі заслуги встановлюються громадянам, зазначеним у частині першій цієї статті, які отримують пенсію за віком, у разі втрати годувальника та за вислугу років відповідно до закону.

3. Доплата за особливі заслуги встановлюється у таких розмірах базової величини для соціальних доплат:

195 відсотків - особам, зазначеним у пункті 7 частини першої цієї статті;

від 35 до 40 відсотків - особам, зазначеним у пунктах 1 і 6 частини першої цієї статті;

від 23 до 35 відсотків – особам, зазначеним у пунктах 2-5 частини першої цієї статті.

Розмір доплати за особливі заслуги особам, зазначеним у пунктах 1-6 частини першої цієї статті, визначається згідно із схемою визначення розмірів доплат залежно від заслуг перед Україною, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. У разі якщо особа одночасно має право на доплату за особливі заслуги з кількох підстав, передбачених цією частиною, встановлюється доплата за особливі заслуги, що є більшою, у максимальному розмірі.

4. У разі смерті особи, яка мала право на доплату за особливі заслуги відповідно до частини першої цієї статті, непрацездатні члени сім'ї померлого, зазначені в статті 23 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, мають право на встановлення доплати за особливі заслуги у таких розмірах: за наявності одного непрацездатного члена сім'ї – 70 відсотків, двох і більше – 90 відсотків доплати за особливі заслуги померлого годувальника або доплати за особливі заслуги, що могла бути йому встановлена.

У разі смерті військовослужбовця, поліцейського, особи начальницького або рядового складу органів внутрішніх справ, особи начальницького або рядового складу державної пожежної охорони, особи начальницького або рядового складу органів і підрозділів цивільного захисту, особи, яка має

спеціальне звання Бюро економічної безпеки України, особи начальницького або рядового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, особи начальницького або рядового складу Державної кримінально-виконавчої служби України, які загинули (померли) при виконанні службових обов'язків під час проходження військової служби, служби в Національній поліції України, служби в органах внутрішніх справ, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, Бюро економічної безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України чи Державній кримінально-виконавчій службі України внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаного під час виконання цих обов'язків, і були посмертно нагороджені державними нагородами України, зазначеними у частині першій цієї статті, непрацездатні члени сім'ї померлого, зазначені у статті 23 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” та статті 30 Закону України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”, мають право на встановлення доплати за особливі заслуги в таких розмірах: за наявності одного непрацездатного члена сім'ї – 70 відсотків, двох і більше – 90 відсотків розміру доплати за особливі заслуги, передбаченої для осіб, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті.

Виділення частки доплати за особливі заслуги, що належить кожному члену сім'ї, здійснюється відповідно до частини другої статті 26 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Стаття 5. Доплата ветеранам війни та сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України

Особам, яким відповідно до Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, встановлено статус ветеранів війни та/або сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України, встановлюється доплата в таких розмірах:

1) учасникам бойових дій – 27 відсотків базової величини для соціальних доплат;

2) особам з інвалідністю внаслідок війни: особам з інвалідністю I групи – у розмірі 53 відсотки базової величини для соціальних доплат, II групи – 42 відсотки базової величини для соціальних доплат, III групи – 32 відсотки базової величини для соціальних доплат;

3) учасникам війни, нагородженим орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу в тилу в роки Другої світової війни, підвищуються на 15 відсотків базової величини для соціальних доплат, іншим учасникам війни – на 10 відсотків базової величини для соціальних доплат;

4) членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10, статті 10-1 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, а також дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни, які не одружилися вдруге, – 25 відсотків базової величини для соціальних доплат. Дружинам (чоловікам) померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, – 10 відсотків базової величини для соціальних доплат;

5) особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (стаття 11 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”) – 70 відсотків базової величини для соціальних доплат.

Стаття 6. Доплата жертвам нацистських переслідувань та дружинам (чоловікам) померлих жертв нацистських переслідувань

Особам, яким відповідно до Закону України „Про жертви нацистських переслідувань” встановлено статус жертви нацистських переслідувань та/або дружин (чоловіків) померлих жертв нацистських переслідувань встановлюється доплата в таких розмірах:

1) особам, зазначеним у статті 6¹ Закону України „Про жертви нацистських переслідувань”, – 25 відсотків базової величини для соціальних доплат;

2) особам, зазначеним у статті 6² Закону України „Про жертви нацистських переслідувань”: особам з інвалідністю I групи – 50 відсотків базової величини для соціальних доплат, особам з інвалідністю II групи – 40 відсотків базової величини для соціальних доплат, особам з інвалідністю III групи – 30 відсотків базової величини для соціальних доплат;

3) особам, зазначеним у статті 6² Закону України „Про жертви нацистських переслідувань”, нагородженим орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу в тилу в роки Другої світової війни, – 15 відсотків базової величини для соціальних доплат, іншим особам, зазначеним у цій статті, – 10 відсотків базової величини для соціальних доплат;

4) дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю, зазначених у статті 6² Закону України „Про жертви нацистських переслідувань”, які не одружилися вдруге, – 25 відсотків базової величини для соціальних доплат. Дружинам (чоловікам) померлих інших жертв нацистських переслідувань, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, – 10 відсотків базової величини для соціальних доплат.

Стаття 7. Доплати особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, військових навчань із

застосуванням ядерної зброї та сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи

1. Особам із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, визначених статтею 10 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, встановлюється доплата в розмірі:

- особам, які брали участь в ліквідації в період з квітня 1986 року по лютий 1987 року включно – 250 відсотків базової величини для соціальних доплат;
- особам, які брали участь в ліквідації в період з березня 1987 року по 1990 рік включно – 180 відсотків базової величини для соціальних доплат.

2. Особам, які внаслідок Чорнобильської катастрофи втратили годувальника з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, встановлюється доплата в розмірі, на який мав право годувальник відповідно до частини першої цієї статті помножений на співвідношення кількості непрацевдатних членів сім'ї до кількості таких членів сім'ї з урахуванням потерпілого.

Право на доплату, передбачену абзацом першим цієї частини, мають непрацевдатні члени сім'ї годувальника, які були на його утриманні. При цьому дітям доплата призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника.

Члени сім'ї, які вважаються непрацевдатними і утриманцями, визначаються відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Дружинам (чоловікам), які втратили годувальника із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 1, доплата, передбачена абзацом першим цієї частини, призначається незалежно від причинного зв'язку смерті з Чорнобильською катастрофою.

3. Непрацюючим пенсіонерам, які постійно проживають у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення, встановлюється за умови, що такі особи проживали або працювали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення або в зоні гарантованого добровільного відселення, станом на 26 квітня 1986 року чи у період з 26 квітня 1986 року до 1 січня 1993 року, у зв'язку з чим особі надано статус особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи встановлюється доплата за проживання на зазначених територіях у розмірі 100 відсотків базової величини для соціальних доплат.

Особам, які після аварії на Чорнобильській АЕС (26 квітня 1986 року.) самостійно або у встановленому законодавством порядку за направленнями обласних державних адміністрацій змінили місце проживання за межі зон безумовного (обов'язкового) відселення або гарантованого добровільного

відселення та в подальшому повернулися на постійне місце проживання до цих зон, а також особам, які зареєстрували своє місце проживання чи переїхали на постійне місце проживання до зазначених зон після аварії на Чорнобильській АЕС, доплата за проживання в таких зонах не встановлюється.

Виплата доплати за проживання у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення непрацюючим пенсіонерам припиняється після залишення особою свого місця постійного проживання на зазначених територіях та (декларування) реєстрації місця проживання за межами зон безумовного (обов'язкового) відселення та зон гарантованого добровільного відселення, що підтверджується відомостями Єдиного державного демографічного реєстру та інших державних реєстрів.

4. Особам, віднесеним до категорій 1, 2 та 3 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї (крім осіб, яким встановлено доплату відповідно до частин першої – другої цієї статті), за шкоду, заподіяну здоров'ю встановлюється доплата в розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Доплата дітям війни, статус яким надано відповідно до Закону України „Про соціальний захист дітей війни”

Особам, яким відповідно до Закону України встановлено статус дитини війни (крім тих, на яких поширюється дія Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”), встановлюється доплата до пенсії у розмірі 3 відсотки базової величини для соціальних доплат.

Стаття 9. Доплата Почесним донорам України

Особам, яким відповідно до Закону України „Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові” до 25 січня 2026 року встановлено статус Почесного донора України встановлюється доплата у розмірі 13 відсотків базової величини для соціальних доплат.

Стаття 10. Доплата громадянам, які працюють, проживають або навчаються на території гірського населеного пункту

Громадянам, яким відповідно до Закону України „Про статус гірських населених пунктів в Україні” встановлено статус особи, що працює, проживає або навчається на території населеного пункту, якому надано статус гірського встановлюється доплата у розмірі 20 відсотків розміру пенсії, обчисленого відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, або відповідно до іншого закону.

Стаття 11. Доплата особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною

Особам, яких відповідно до Закону України „Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні” віднесено до осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, встановлюється доплата у розмірі 70 відсотків базової величини для соціальних доплат.

Стаття 12. Доплата особам, на яких поширюється дія Закону України „Про підвищення престижності шахтарської праці”

Особам, на яких поширюється дія Закону України „Про підвищення престижності шахтарської праці” встановлюється доплата до пенсії у розмірі різниці між 80 відсотками середньої заробітної плати (доходу) застрахованої особи, визначеної за період страхового стажу, який враховано для обчислення балів відповідно до частини другої статті 19 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, але не менш як три розміри базової величини для соціальних доплат, та розміром пенсії, обчисленим відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

Порядок визначення середньої заробітної плати (доходу) застрахованої особи за період страхового стажу, який враховано для обчислення балів відповідно до частини другої статті 19 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, та порядок обчислення розміру доплати, передбаченої цією статтею, встановлюється Пенсійним фондом України за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Стаття 13. Доплата членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, які отримують пенсії у зв’язку із втратою годувальника

Членам сімей шахтарів, на яких поширювалась дія Закону України „Про підвищення престижності шахтарської праці”, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, до пенсії у зв’язку із втратою годувальника на кожного непрацездатного члена сім’ї встановлюється доплата в розмірі 100 відсотків базової величини для соціальних доплат.

Стаття 14. Дата виникнення права на соціальну доплату

Соціальні доплати встановлюються з дня призначення відповідної виплати, якщо документи, необхідні для її призначення, подані одночасно із заявою та документами про призначення відповідної виплати.

Якщо право на призначення соціальної доплати виникає після призначення відповідної виплати соціальна доплата призначається з дня звернення за її призначенням, або з дня набуття права на неї, за умови якщо звернення за її встановленням відбулося не пізніше 3 місяців з дня набуття права. Днем звернення за встановленням соціальної доплати вважається день прийому заяви про встановлення доплати до пенсії з усіма необхідними документами. Якщо заява про встановлення соціальної доплати надсилається поштою і до неї додаються всі необхідні документи, днем звернення за встановленням соціальної доплати вважається дата, зазначена на поштовому штемпелі місця відправлення заяви. У разі якщо до заяви додані не всі необхідні документи, орган, який призначає відповідну виплату, повідомляє заявникові, які документи мають бути подані додатково. Якщо такі документи будуть подані не пізніше трьох місяців з дня повідомлення про необхідність подання додаткових документів, днем звернення за встановленням доплати до пенсії вважається день прийому або відправлення заяви про встановлення соціальної доплати.

Заяву про встановлення (перерахунок) соціальної доплати розглядає орган, який призначає відповідну виплату, та в 10-денний строк з дня її подання з усіма необхідними документами приймає рішення про встановлення або про відмову у встановленні соціальної доплати.

Не пізніше 10 днів після прийняття рішення про встановлення соціальної доплати чи про відмову в її встановленні орган, який призначає відповідну виплату, видає або надсилає особі повідомлення про встановлення соціальної доплати чи про відмову у її встановленні із зазначенням причин відмови та порядку оскарження такого рішення.

У разі збільшення розміру базової величини для соціальних доплат орган, який призначає відповідну виплату, з дати, з якої встановлено новий розмір базової величини для соціальних доплат, здійснює відповідний перерахунок соціальної доплати.

Стаття 15. Припинення виплати соціальної доплати

1. Виплата соціальної доплати припиняється разом з припиненням відповідної виплати.

2. У разі виявлення помилкових чи неправдивих даних у документах, на підставі яких було встановлено соціальну доплату, рішенням органу, який призначає відповідну виплату, одержувач позбавляється встановленої соціальної доплати або її розмір переглядається відповідно до цього Закону.

Сума соціальної доплати, виплачена надміру внаслідок зловживань з його боку, стягується в установленому законодавством порядку.

3. У разі надходження до органу, який призначає відповідну виплату, документально підтверджених відомостей про наявність у одержувача соціальної доплати судимості за вчинення умисного кримінального правопорушення рішенням органу, який призначає відповідну виплату, такий одержувач позбавляється соціальної доплати.

Стаття 16. Виплата соціальної доплати за минулий час

Нараховані суми соціальної доплати, які з тих чи інших причин своєчасно не були одержані, виплачуються за минулий час, але не більш як за 3 роки, що передували зверненню за їх одержанням.

Суми соціальної доплати, не одержані своєчасно з вини органу, який призначає відповідну виплату, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком.

Стаття 17. Утримання надміру виплачених сум соціальної доплати. Відрахування з сум призначеної соціальної доплати

1. Суми соціальної доплати, виплачені надміру внаслідок зловживань з боку одержувача або подання недостовірних даних, можуть бути повернуті добровільно або стягуються на підставі рішень органів, що призначають відповідні виплати чи в судовому порядку.

2. Відрахування з соціальної доплати проводяться в установленому законом порядку на підставі судових рішень, ухвал, постанов і вироків (щодо майнових стягнень), виконавчих написів нотаріусів та інших рішень і постанов, виконання яких відповідно до закону провадиться в порядку, встановленому для виконання судових рішень.

Стаття 18. Виплата соціальної доплати особам, яким надається послуга підтриманого проживання, або перебувають в дитячому будинку, інтернатному закладі

1. За заявою особи, якій надається послуга підтриманого проживання частина соціальної доплати перераховується відповідній установі (закладу).

2. Суми соціальної доплати, нарахованої дитині, за період її перебування в дитячому будинку, інтернатному закладі, перераховуються на спеціальний рахунок і виплачуються їй після закінчення навчання в такому закладі.

Стаття 19. Виплата недоотриманої соціальної доплати у зв'язку зі смертю одержувача

Соціальні доплати, що були призначені і залишилися недоотриманими у зв'язку зі смертю одержувача, виплачується - по місяць смерті включно в порядку, встановленому для відповідної виплати.

Стаття 20. Фінансування соціальної доплати

Соціальні доплати, які встановлені згідно із цим Законом, фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України. Ці видатки включаються до переліку захищених статей видатків Державного бюджету України.

Стаття 21. Органи, які адмініструють систему соціальних доплат

1. Призначення (перерахунок) соціальних доплат здійснюється органами, які здійснюють призначення пенсії, щомісячного довічного грошового утримання, державної соціальної допомоги відповідно до Законів України „Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю” та „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю”, до яких встановлюються соціальні доплати, у порядку, передбаченому цим Законом.

2. При призначенні (перерахунку) соціальних доплат органи, які призначають відповідну виплату, керуються Конституцією України, цим Законом, а також іншими нормативно-правовими актами України.

Стаття 22. Порядок оскарження рішення органу, який призначає відповідну виплату

Дії (рішення) або бездіяльність органу, що призначає відповідну виплату, щодо призначення (перерахунку) і виплати соціальних доплат можуть бути оскаржені в порядку адміністративного оскарження та/або до суду в порядку, встановленому законом.

Стаття 23. Посадові та інші уповноважені особи, а також громадяни, винні в порушенні цього Закону, несуть відповідальність у встановленому законодавством порядку.

Стаття 24. Прикінцеві положення

Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2025 року.

Стаття 25. Перехідні положення

Установити, що особам, яким встановлено відповідні виплати до набрання чинності цим Законом, соціальні доплати встановлюються з дати набрання чинності цим Законом, та не потребують звернень з боку пенсіонерів, крім випадків, прямо передбачених законом.

Встановлення соціальних доплат відповідно до вимог цього Закону нижчих, ніж надбавки та інші соціальні виплати, що встановлені особі до набуття чинності цим Законом, не допускається. Різниця, спрямована на забезпечення раніше встановленого розміру забезпечується встановленням перехідних доплат. Зазначені перехідні доплати встановлюються та переглядаються в порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Такі перехідні доплати виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету України.”.

14. У Законі України „Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 48, ст.409):

1) абзац третій частини другої статті 17 викласти в такій редакції:

„розмір базової частини пенсії за віком;”;

2) абзац третій частини першої статті 19 викласти в такій редакції:

„розмір базової частини пенсії за віком;”.

15. У статті 6 Закону України „Про соціальний захист дітей війни” (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 4, ст.94; 2015 р., № 6, ст.40):

у частині першій слова „виплачується підвищення у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України” замінити словами „встановлюється державна соціальна доплата відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”;

частину другу виключити.

16. У частині тринадцятій статті 7 Закону України „Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні” (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 2-3, ст. 36 із наступними змінами) слово і цифри „пенсійного віку, встановленого статтею 26” замінити словом і цифрами „віку, встановленого статтею 20”.

17. У Законі України „Про підвищення престижності шахтарської праці” (Відомості Верховної Ради України, 2008 р., № 42-43, ст. 293; 2009 р., № 51, ст.758; 2017 р., № 40-41, ст.383):

1) частину першу статті 7 викласти в такій редакції:

„1. Членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, до пенсії у зв'язку із втратою годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї встановлюється державна соціальна доплата до пенсії відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.”;

2) статтю 8 виключити.

18. У Законі України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2-3, ст. 11 із наступними змінами):

1) у частині четвертій статті 4 слова і цифри „статтею 26” замінити словами і цифрами „статтею 20”;

2) пункт 4 Розділу VIII „ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ” виключити.

19. У Законі України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи” (Відомості Верховної Ради України, 2012, № 12-13, ст.82) статтю 2 та пункт 2 Розділу „II ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ” виключити.

20. У Законі України „Про зайнятість населення” (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст.243; 2023 р., № 21, ст. 85):

1) у пункті 13 частини першої статті 1 слово і цифри „статтею 26” замінити словом і цифрами „статтею 20”;

2) у частині першій статті 14:

у пункті 5 слово і цифри „статті 26” замінити словом і цифрами „статті 20”;

у пункті 6 слово і цифри „статтею 26” замінити словом і цифрами „статтею 20”;

3) у пунктах 1-3 частини першої статті 30 слова і цифри „статтею 26” замінити словами і цифрами „статтею 20”;

4) у пункті 2 частини першої статті 43 слово і цифри „статтею 26” замінити словом і цифрами „статтею 20”;

5) у пункті 13 частини першої статті 45 слово і цифри „статтею 26” замінити словом і цифрами „статтею 20”;

6) у статті 49:

у частині першій слова і цифри „статтею 26” замінити словами і цифрами „статтею 20”, слова і цифри „ , необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом першим частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”. замінити словами і цифрами „для призначення пенсії не менше 35 років у чоловіків, 30 років – у жінок.”;

у частині другій слова і цифри „статтею 26” замінити словами і цифрами „статтею 20”.

21. У статті 86 Закону України „Про прокуратуру” (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 2-3, ст.12, № 6, ст.40):

1) у частині п’ятій:

в абзаці першому слова і цифри „ , необхідного для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченого абзацом першим частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” ” замінити словами і цифрами „не менше 35 років у чоловіків, 30 років – у жінок”, а слова і цифри „статтею 26” замінити словом і цифрами „статтею 20”;

абзац шостий частини п’ятнадцятої викласти в такій редакції:

„Розмір пенсії, призначеної відповідно до цього Закону, не може перевищувати 10 базових величин для соціальних доплат.”;

2) у частині дев’ятнадцятій слово і цифри „статті 36” замінити словом і цифрами „статті 23”.

22. Частину 5 статті 21 Закону України „Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові” (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 86, ст.2764) викласти в такій редакції:

„5. Почесним донорам України встановлюються державна соціальна доплата до пенсії відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2025 року.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

- Закон України „Про пенсійне забезпечення” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 3, ст. 10 із наступними змінами).

- Закон України „Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни” (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 25, ст. 347; 2005 р., № 4, ст. 93; 2018 р., № 46, ст. 371).

3. Якщо в результаті перерахунку пенсій у зв'язку із набранням чинності цим Законом не відбувається підвищення її розміру, для забезпечення розміру раніше призначених пенсій можуть встановлюватись перехідні доплати. Зазначені перехідні доплати встановлюються та переглядаються в порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Такі перехідні доплати виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

4. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
„Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне
пенсійне страхування” і деяких інших законів України щодо
удосконалення механізму обчислення пенсії та обліку пенсійних прав”

1. Мета

Проект акту має на меті підвищити справедливість та достатність розмірів пенсій, що призначаються і виплачуються у солідарній пенсійній системі (далі - солідарна система). Зокрема, ухвалення і реалізація законопроекту дозволить поступово усунути диспропорції між розмірами пенсій, призначених у різних роках; суттєво спростити механізм обчислення пенсії; забезпечити прямий взаємозв’язок між розміром страхових внесків, які сплачуються до пенсійної системи зайнятими особами, та розміром пенсій, які вони отримуватимуть у майбутньому.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Законопроект розроблено на виконання пункту 315 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 06.02.2024 № 3561-ІХ щодо розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи пенсійного забезпечення, а також на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного Указом Президента від 22 жовтня 2024, року „Щодо протидії корупційним та іншим правопорушенням під час встановлення інвалідності посадовим особам державних органів”.

Цей законопроект пропонує стратегічні рішення для підвищення стійкості системи в умовах фінансових і демографічних викликів, а також закладає підґрунтя для перегляду систем та механізмів нарахувань пенсійних виплат посадовим особам державних органів для забезпечення справедливості та єдності підходів у пенсійному забезпеченні.

Зокрема, цей проект закону спрямований на вирішення таких ключових структурних проблем в солідарній системі:

Недосконалий підхід до обчислення розміру пенсій.

Дисбаланс у розмірах раніше призначених та новопризначених пенсіях через застосування різних показників заробітної плати. Внаслідок застосування різних зарплатних баз для обрахунку розмірів пенсій, розмір пенсійної виплати у двох осіб, які мають однаковий стаж і однаковий коефіцієнт заробітної плати для призначення пенсії, на сьогодні може відрізнятись більш ніж в півтора рази. Додатковим фактором таких дисбалансів є встановлення різних надбавок і доплат, що призвело до значної відмінності у розмірах пенсійних виплат для пенсіонерів, які з точки зору страхових принципів мають однакові пенсійні права (однакові страховий стаж і рівень заробітку).

Недосконалість формули індексації пенсії.

Сьогодні індексація пенсій здійснюється шляхом підвищення показника середньої заробітної плати, з якого обчислена пенсія (зарплатної бази) на коефіцієнт, що дорівнює 50% темпу зростання усередненої за три роки заробітної плати, з якої сплачено страхові внески, та 50% зростання споживчих цін за попередній рік. Така формула індексації з часом суттєво знецінює розмір пенсії, що вимагає проведення періодичного „осучаснення” пенсій. Це пов'язано з тим, що в довгостроковому періоді в Україні, як правило, темпи зростання заробітної плати перевищують темпи інфляції. Якщо не змінювати механізм, коефіцієнт заміщення буде постійно падати. Крім того така формула працює “обернено” до розвитку економіки. Коли економіка зростає, зарплати зростають, а відповідно збільшуються надходження від ЄСВ, – при цьому зростання пенсій уповільнюється, так як уповільнюється інфляція. І навпаки, коли економіка спадає, уповільнюється зростання зарплат, зменшуються надходження від ЄСВ, при цьому підвищені темпи інфляції впливають на зростання пенсій, хоча фінансового ресурсу за таких умов на підвищення пенсій немає і доходи працюючого населення не зростають.

Окремою проблемою є те, що при щорічній індексації пенсії перераховується не вся сукупна виплата, а лише одна з її складових – основний розмір пенсії. За таких умов часто виникають ситуації, коли під час індексації виплата не збільшується, або збільшується лише на декілька гривень. Це призводить до відчуття несправедливості та зменшення довіри до держави та до пенсійної системи з боку отримувачів пенсій.

Непрозорість пенсійної системи та нівелювання страхових принципів.

Для забезпечення підтримки пенсіонерів, які мали тривалий страховий стаж, але низькі заробітки, законодавчими та урядовими актами встановлювалися різні додаткові доплати та підвищення до мінімальних розмірів пенсійних виплат. Через це сума пенсійної виплати в окремих пенсіонерів може складатися із основного розміру пенсії (страхової пенсії), який становить менше 10%, а понад 90 % суми – з надбавок і доплат, встановлених у різні періоди. Приклад калькуляції пенсійної виплати наведено нижче:

Приклад калькуляції пенсійної виплати пенсіонерки, якій 65 років, пенсія якій обчислена виходячи із страхового стажу 16 років та її попереднього середнього заробітку на рівні трохи більшому мінімальній заробітній плати (індивідуальний коефіцієнт зарплати - 0,4913).

Призначена сума пенсійної виплати 2520 гривень, яка складається з:

<i>основного розміру пенсії (страхова пенсія за формулою)</i>	<i>588,16</i>
<i>доплати до мінімального розміру (ч. 3 ст. 28)</i>	<i>539,73</i>
<i>підвищення жінкам за підвищення віку (ч. 3 ст. 29)</i>	<i>44,11</i>
<i>державної адресної допомоги до прожиткового мінімуму</i>	<i>921,00</i>
<i>доплати особам, яким менше 75 років, до 2520 грн</i>	<i>427,00</i>

30
1024106520
14102

Це ускладнює розуміння встановленого розміру пенсії і не стимулює працюючу людину легально працювати. Така ситуація потребує врегулювання, забезпечення єдиних підходів до обрахунку пенсії, коли розмір пенсії залежить від сум сплачених страхових внесків і кількості років сплати, а не від надбавок і „дотяжок”.

3. Основні положення проекту акта

1. Проектом акту продовжується курс попередніх реформ, спрямованих на усунення диспропорцій в системі солідарного пенсійного забезпечення, запровадження єдиних підходів до обрахунку пенсії, забезпечення чіткої кореляції між розміром сплаченої суми страхового внеску і розміром пенсії, яку вона отримуватиме.

Зокрема, передбачається:

застосовувати для обчислення розміру пенсії інформацію про суми сплачених страхових внесків, замість інформації про заробітну плату (дохід), з якої сплачувався страховий внесок;

до розміру солідарної пенсії не застосовуватиметься обмеження її максимальним розміром

впровадження базової пенсії замість поточної громіздкої та непрозорої системи численних доплат і „дотяжок” не статусного характеру. Фактично мова йде про поглинання таких доплат однією сумою - базовою частиною пенсії. Крім того, базова частина пенсії забезпечить мінімальний рівень пенсійного забезпечення в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування для осіб, які набули право на пенсію за віком;

виведення поза поняття „пенсія” всіх надбавок, інших виплат, які мають статусний характер чи інших привілеїв, (які встановлені іншими законами) і які виплачуються за рахунок коштів державного бюджету. Норми законодавства щодо таких доплат (привілеїв) пропонується визначити в одному законі про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат, вилучивши їх з низки різних законів;

2. Проектом акта пропонується розширити охоплення пенсійним забезпеченням осіб, які досягли 65-річного віку, але не мають достатньо страхового стажу, хоча при цьому сплатили достатньо великі суми страхових внесків. Зокрема, надати право на пенсію за віком незалежно від наявного страхового стажу (нині мінімальна вимога 15 років) особам, які досягли 65 років, за умови, що до цього часу вони сплатили внесків в сумі, еквівалентній сумі внесків за 30 років стажу з мінімальної заробітної плати.

При цьому інші чинні параметри щодо визначення права на пенсію (вимоги до страхового стажу та віку виходу на пенсію) залишаються без змін.

3. Розмір пенсії за віком в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування дорівнюватиме сумі базової пенсії за віком та страхової частини пенсії, а також підвищення за відстрочку часу виходу на пенсію.

Розмір базової пенсії за віком не може бути меншим 30 відсотків мінімальної заробітної плати, зменшеної на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, що відповідно до закону сплачуються із зазначеної суми.

Розмір страхової частини пенсії обліковується, як похідна від суми внесків, які особа сплатила протягом всього періоду своєї зайнятості.

5. Законопроектом змінюються підходи до перерахунку пенсії у зв'язку з індексацією. Враховуючи, що ключовим критерієм рівня пенсійного забезпечення є коефіцієнт заміщення, тобто відсоток від заробітної плати, а також те, що темпи зростання заробітної плати в середньо- і довгостроковому періодах, як правило, перевищують темпи інфляції, то пропонується робити осучаснення страхової частини пенсії на рівень зростання середньої заробітної плати.

Такий підхід забезпечує недопущення зниження рівня пенсійного забезпечення. Зростання пенсій буде відповідати процесам, що відбуваються в економіці: зростуть заробітні плати (зростуть суми надходжень від внесків) - зростуть пенсії, уповільнюється зростання заробітних плат - уповільнюється зростання пенсій.

Також змінюються підходи до перерахунку пенсії для осіб, які продовжили працювати на пенсії. Для працюючих пенсіонерів перерахунок пенсій відбуватиметься автоматично, щороку. Розмір пенсії збільшуватиметься з урахуванням кількості набутого додаткового стажу.

6. Для забезпечення прозорості і справедливої пенсійної системи, яка працюватиме як математична модель на основі актуарних прогнозів і без „ручного” втручання, додаткові преференції (доплати, надбавки, підвищення, кратні зарахування стажу, тощо) в пенсійному забезпеченні, які визначені різними законодавчими актами, виводяться зі структури пенсії в солідарній системі в окремі доплати - державні соціальні доплати одержувачам пенсії.

Всі наявні сьогодні доплати, підвищення, додаткові пенсії, надбавки та інші доплати до пенсії, які мають умовно статусний характер, або були встановлені за певні заслуги чи особливості роботи (не підпадають під страхові принципи) будуть збережені та консолідовані в єдиному законі (нова редакція Закону України „Про пенсії за особливі заслуги”). Відповідно норми, якими визначаються такі виплати зараз в спеціальних законах, будуть визначені у цьому законі.

Розмір додаткових державних соціальних виплат до пенсії для кожної окремої категорії осіб встановлюватиметься як відсоток від базової величини, розмір якої на старті реформи буде еквівалентний розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Це не звужуватиме існуючих прав (легітимних очікувань) та відповідатиме принципам юридичної визначеності. В подальшому розмір базової величини затверджуватиметься Верховною Радою України в законі про Державний бюджет України на відповідний рік з урахуванням зростання економіки.

Державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат здійснюватимуться за рахунок коштів державного бюджету та продовжать виплачуватися Пенсійним фондом України разом з виплатою пенсії.

7. Текст Закону України № 1058 „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» пропонується викласти в новій редакції, переструктурувавши його відповідно до вимог Закону України „Про правотворчу діяльність”. Зокрема значна частина норм, що не мають постійного характеру, переноситься в окремий розділ „Перехідні положення”.

Перехідними положеннями унормовується ряд питань щодо особливостей визначення розміру пенсії за окремі минулі періоди:

періоди, за які в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування відсутні відомості, необхідні для призначення пенсії;

періоди страхового стажу на посадах державної служби та інших посадах, які передбачали сплату страхових внесків за підвищеною ставкою;

періодів, за які втрачено дані про заробітну плату/страхові внески;

періоди, за які не було передбачено обліку повного розміру страхових внесків, тощо.

З метою недопущення звуження існуючих прав при перерахунку пенсій за новим механізмом, за будь яких умов зменшення сукупної пенсійної виплати для будь-якої людини після проведення реформи не допускається.

4. Правові аспекти

Нормативно-правовими актами у цій сфері правового регулювання є закони України: „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 28.02.1991 № 796-XII; „Про індексацію грошових доходів населення” від 03.07.1991 № 1282-XII; „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб” від 09.04.1992 № 2262-XII; „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” від 22.10.1993 № 3551-XII; „Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні” від 16.12.1993 № 3721-XII; „Про статус гірських населених пунктів в Україні” від 15.02.1995 № 56/95-ВР; „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 23.09.1999 № 1105-XIV; „Про пенсії за особливі заслуги перед Україною” від 01.06.2000 № 1767-III; „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 09.03.2003 № 1058-IV; „Про жертви нацистських переслідувань” від 23.03.2000 № 1584-III; „Про соціальний захист дітей війни” від 18.11.2004 № 2195-IV; „Про підвищення престижності шахтарської праці” від 02.09.2008 № 345-VI; „Про зайнятість населення” від 05.07.2012 № 5067-VI; „Про прокуратуру” від 14.10.2014 № 1697-VII; „Про державну службу” від 10.12.2015 № 889-VIII; „Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові” від 30.09.2020 № 931-IX; „Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” від 05.10.2020 № 2017-III.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта здійснюватиметься в межах коштів бюджету Пенсійного фонду України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує погодження Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Пенсійним фондом України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Проект акта потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України та визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.

Проект акта стосується соціально-трудової сфери та потребує погодження Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні.

Проект акта не стосується прав осіб з інвалідністю та не потребує погодження Всеукраїнською спілкою громадських організацій „Конфедерація громадських організацій інвалідів України”.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, функціонування і застосування української мови як державної, сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує погодження уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, відповідних органів місцевого самоврядування, Уповноваженим із захисту державної мови та Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проект акта відповідає Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і практиці Європейського суду з прав людини.

У проекті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією, дискримінаційні положення.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта дасть змогу підвищити рівень пенсійного забезпечення для понад 80% пенсіонерів, посилити страхові принципи у системі, усунути диспропорції між розмірами пенсій, призначених у різних роках, спростити механізм обчислення пенсії, переосмислити механізм індексації пенсій, закласти автоматичний механізм прискореного зростання пенсій при

економічному зростанні країни, систематизувати всі доплати до пенсії в одному законі, тощо. Такі зміни забезпечать більш адекватні розміри пенсій, підвищать справедливість, зрозумілість та фінансову стійкість солідарної системи.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Пенсіонери	Позитивний	Підвищення розміру пенсії для понад 80% пенсіонерів; поступове усунення нерівності між розмірами пенсій, призначених у різні роки; зрозумілість обрахунку розміру пенсії
Застраховані особи	Позитивний	Спрощення обліку пенсійних прав та розуміння розміру своєї майбутньої пенсії

Міністр соціальної політики України

Оксана ЖОЛНОВИЧ

_____ 2024 р.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проекту Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” та деяких інших законів України щодо удосконалення механізму обчислення пенсії та обліку пенсійних прав”

Зміст положення акта законодавства	Зміст відповідного положення проекту акта
Закон України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”	
Стаття 39. Доплата громадянам, які працюють у зоні відчуження Громадянам, які працюють у зоні відчуження, встановлюється доплата у порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України.	Стаття 39. Доплата громадянам, які працюють у зоні відчуження Громадянам, які працюють у зоні відчуження, встановлюється доплата у порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України. Непрацюючим пенсіонерам, які постійно проживають у зоні безумовного (обов’язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення, встановлюється за умови, що такі особи проживали або працювали у зоні безумовного (обов’язкового) відселення або в зоні гарантованого добровільного відселення, станом на 26 квітня 1986 року чи у період з 26 квітня 1986 року до 1 січня 1993 року, у зв’язку з чим особі надано статус особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи встановлюється державна соціальна доплата за постійне проживання на територіях радіоактивного забруднення у порядку та розмірах, встановлених Законом України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.
<i>Стаття 49. Пенсії особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3, 4</i>	Стаття 49. Пенсії особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3 Особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3 встановлюються:

30 10241 06520 14108

<i>Пенсії особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3,—4, встановлюються у вигляді:</i> а) державної пенсії; б) додаткової пенсії за шкоду, заподіяну здоров'ю, яка призначається після виникнення права на державну пенсію. Після 1 січня 2015 року додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, особам, віднесеним до категорії 4, не встановлюється.	а) пенсія, призначена відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, цим Законом або іншими законами України; б) державна соціальна доплата, яка призначається відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.
<i>Стаття 50. Додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, особам, віднесеним до категорії 1</i> <i>Особам, віднесеним до категорії 1, призначається щомісячна додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.</i>	Стаття 50. Державна соціальна доплата, особам, віднесеним до категорії 1 Особам, віднесеним до категорії 1, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання, встановлюється державна соціальна доплата за шкоду, заподіяну здоров'ю, відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.
<i>Стаття 51. Додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, особам, віднесеним до категорій 2, 3, 4</i> <i>Особам, віднесеним до категорій 2, 3, 4 призначається щомісячна додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.</i>	Стаття 51. Державна соціальна доплата, особам, віднесеним до категорій 2, 3 Особам, віднесеним до категорії 2, 3 до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання, встановлюється державна соціальна доплата за шкоду, заподіяну здоров'ю, відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.
<i>Стаття 52. Щомісячна компенсація сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи</i> <i>Щомісячна компенсація у разі втрати годувальника призначається на кожного непрацездатного члена сім'ї,</i>	Стаття 52. Державна соціальна доплата сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи Сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання, встановлюється державна соціальна доплата

який був на його утриманні, у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Право на щомісячну компенсацію в разі втрати годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи мають непрацездатні члени сім'ї годувальника, які були на його утриманні. При цьому дітям щомісячна компенсація призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника.

Члени сім'ї, які вважаються непрацездатними і утриманцями, визначаються відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі і стажисти мають право на щомісячну компенсацію в разі втрати годувальника на строк навчання у закладах освіти, але не більш як до досягнення ними 23-річного віку.

Стаття 53. Виплата додаткової пенсії за шкоду, заподіяну здоров'ю, та щомісячної компенсації сім'ям за втрату годувальника

Додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, та щомісячна компенсація сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи виплачуються повністю незалежно від заробітної плати, пенсії чи іншого доходу.

Стаття 54. Державна пенсія особам, віднесеним до категорії 1 та у зв'язку з втратою годувальника

Пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи можуть призначатися за бажанням громадянина із заробітку, одержаного за роботу в зоні відчуження в 1986-1990 роках, у розмірі

відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

Стаття 53. Виплата державних соціальних доплат за шкоду, заподіяну здоров'ю, та сім'ям за втрату годувальника

Державні соціальні доплати за шкоду, заподіяну здоров'ю, та сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи виплачуються незалежно від заробітної плати чи іншого доходу.

Стаття 54. Пенсія особам, віднесеним до категорії 1 та у зв'язку з втратою годувальника

Пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи можуть призначатися за бажанням громадянина із заробітку, одержаного за роботу в зоні відчуження в 1986-1990 роках, у розмірі відшкодування фактичних збитків,

відшкодування фактичних збитків, який визначається згідно із законодавством. Дружинам (чоловікам), які втратили годувальника із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 1, пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається незалежно від причинного зв'язку смерті з Чорнобильською катастрофою. В усіх випадках розмір середньомісячної заробітної плати для обчислення пенсії за роботу у зоні відчуження у 1986-1990 роках не може перевищувати 3,0 тис. карбованців.

В усіх випадках розміри пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання внаслідок Чорнобильської катастрофи, не можуть бути нижчими:

- для I групи інвалідності - 6000 гривень;
- для II групи інвалідності - 4800 гривень;
- для III групи інвалідності - 3700 гривень;
- для дітей з інвалідністю - 3700 гривень.

Розміри пенсії, передбачені частиною третьою цієї статті, ~~починаючи з 2022 року~~ щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з урахуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до абзаців другого і третього частини другої статті 42 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Порядок призначення пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи визначається Кабінетом Міністрів України.

який визначається згідно із законодавством. Дружинам (чоловікам), які втратили годувальника із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 1, пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається незалежно від причинного зв'язку смерті з Чорнобильською катастрофою.

В усіх випадках розмір середньомісячної заробітної плати для обчислення пенсії за роботу у зоні відчуження у 1986-1990 роках не може перевищувати 3,0 тис. карбованців.

В усіх випадках розміри пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання внаслідок Чорнобильської катастрофи, не можуть бути нижчими:

- для I групи інвалідності - 6000 гривень;
- для II групи інвалідності - 4800 гривень;
- для III групи інвалідності - 3700 гривень;
- для дітей з інвалідністю - 3700 гривень.

Розміри пенсії, передбачені частиною **першою та** третьою цієї статті, щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, **на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.**

Порядок призначення пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи визначається Кабінетом Міністрів України.

У період дії воєнного стану, пенсія (пенсійна виплата), призначена (перерахована) відповідно цієї статті (з урахуванням державних соціальних доплат, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні

доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та інших доплат, встановлених законодавством), розмір якої (пенсійної виплати) перевищує частину пенсії, визначену відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (забезпеченої страховими внесками до солідарної системи), та яка є більшою ніж (перевищує) десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, виплачуються із застосуванням коефіцієнтів до суми, яка перевищує десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, у діапазонах:

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 10 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,6;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,5;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,4;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,3;

	до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,2. Порядок виплати пенсій (пенсійних виплат), які перевищують десять прожиткових мінімумів, встановлених для осіб, які втратили працездатність, та застосування коефіцієнтів визначається Кабінетом Міністрів України”.
Стаття 55. Умови надання пенсій за віком особам, які працювали або проживали на територіях радіоактивного забруднення Особам, які працювали або проживали на територіях радіоактивного забруднення, пенсії надаються із зменшенням пенсійного віку, встановленого <i>статтею 26</i> Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, за наявності відповідного страхового стажу, зменшеного на кількість років зменшення пенсійного віку, але не менше 15 років страхового стажу: ...	Стаття 55. Умови надання пенсій за віком особам, які працювали або проживали на територіях радіоактивного забруднення Особам, які працювали або проживали на територіях радіоактивного забруднення, пенсії надаються із зменшенням пенсійного віку, встановленого статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, за наявності відповідного страхового стажу, зменшеного на кількість років зменшення пенсійного віку, але не менше 15 років страхового стажу: ...
Стаття 56. Пільги щодо обчислення стажу роботи (служби) ... 2. Право на пенсію в повному розмірі мають громадяни, віднесені до категорій 1, 2, 3, 4, за умови стажу роботи не менш як: чоловіки — 20 років, жінки — 15 років, із збільшенням пенсії на один процент заробітку за кожний рік роботи понад встановлений цим пунктом стаж, але не вище 75 процентів заробітку, а громадянам, які відпрацювали за списком № 1, чоловіки — 10 років і більше, жінки — 7 років 6 місяців і більше — не вище 85 процентів заробітку, у разі призначення пенсії на умовах частини другої статті 27 Закону України "Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування".	Стаття 56. Пільги щодо обчислення стажу роботи (служби) ... 2. Право на базову частину пенсії за віком в повному розмірі відповідно до частини другої статті 21 Закону України "Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування" мають громадяни, віднесені до категорій 1, 2, 3, 4, після досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, а також громадяни, які мають право на пенсію за віком на пільгових умовах та із зменшенням пенсійного віку.

...	
Стаття 57. Пільги щодо визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії Визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії здійснюється відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”. У разі обчислення пенсії відповідно до частини другої статті 27 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” за бажанням особи, яка звернулася за пенсією, заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії може визначатися за будь-які 12 місяців підряд роботи на територіях радіоактивного забруднення. Якщо особа, яка звернулася за пенсією, пропрацювала на територіях радіоактивного забруднення: менше 12 місяців, - заробітна плата (дохід) визначається шляхом поділу загальної суми заробітної плати (доходу) за календарні місяці роботи на кількість зазначених місяців; не менше 30 календарних днів у двох місяцях, - заробітна плата (дохід) визначається за будь-які фактично відпрацьовані 30 календарних днів роботи; менше місяця, - заробітна плата (дохід) визначається за відповідний календарний місяць з додаванням до заробітної плати (доходу) на основній роботі. Для обчислення пенсії по інвалідності відповідно до статті 54 цього Закону особам із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, визначених статтею 10 цього Закону, стосовно яких встановлено причинний зв’язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, особам, які брали безпосередню участь у ліквідації інших ядерних аварій та їх	Стаття 57. Пільги щодо визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії Визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Для обчислення пенсії відповідно до частини першої статті 54 цього Закону за бажанням особи, яка звернулася за пенсією, заробітна плата (дохід) може визначатися за будь-які 12 місяців поспіль роботи на територіях радіоактивного забруднення. Якщо особа, яка звернулася за пенсією, пропрацювала на територіях радіоактивного забруднення: менше 12 місяців, - заробітна плата (дохід) визначається шляхом поділу загальної суми заробітної плати (доходу) за календарні місяці роботи на кількість зазначених місяців; не менше 30 календарних днів у двох місяцях, - заробітна плата (дохід) визначається за будь-які фактично відпрацьовані 30 календарних днів роботи; менше місяця, - заробітна плата (дохід) визначається за відповідний календарний місяць з додаванням до заробітної плати (доходу) на основній роботі. Для обчислення пенсії по інвалідності відповідно до частини першої статті 54 цього Закону особам із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, визначених статтею 10 цього Закону, стосовно яких встановлено причинний зв’язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, особам, які брали безпосередню участь у ліквідації інших ядерних аварій та їх наслідків, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, у складанні ядерних зарядів та

наслідків, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, у складанні ядерних зарядів та здійсненні на них регламентних робіт, внаслідок чого стали особами з інвалідністю, а також пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи за осіб з їх числа за бажанням особи, яка звернулася за пенсією, заробітна плата (дохід) визначається виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року.

Порядок визначення заробітної плати (доходу), у тому числі заробітної плати (доходу), передбаченої частиною четвертою цієї статті, для обчислення пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи, призначеної відповідно до статті 54 цього Закону, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 59¹. Виплата пенсій громадянам України, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у разі виїзду за кордон

У разі виїзду пенсіонера із числа постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи на постійне місце проживання за кордон пенсія, призначена в Україні, крім пенсії, зазначеної в частині другій цієї статті, виплачується в порядку, передбаченому *статтею 51* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Пенсія по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання внаслідок Чорнобильської катастрофи, призначена згідно із *статтею 54* цього Закону, в разі виїзду

здійсненні на них регламентних робіт, внаслідок чого стали особами з інвалідністю, а також пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи за осіб з їх числа за бажанням особи, яка звернулася за пенсією, заробітна плата (дохід) визначається виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року.

Виключити

Стаття 59¹. Виплата пенсій громадянам України, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у разі виїзду за кордон
У разі виїзду пенсіонера із числа постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи на постійне місце проживання за кордон пенсія, призначена в Україні, крім пенсії, зазначеної в частині другій цієї статті, виплачується в порядку, передбаченому **статтею 39** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Пенсія по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання внаслідок Чорнобильської катастрофи, призначена згідно із *статтею 54* цього Закону, в разі виїзду пенсіонера на постійне місце проживання за кордон виплачується органом, що

пенсіонера на постійне місце проживання за кордон виплачується органом, що призначає пенсії. При цьому застосовується порядок переведення в інші країни пенсій по інвалідності внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання, що визначається Кабінетом Міністрів України.	призначає пенсії. При цьому застосовується порядок переведення в інші країни пенсій по інвалідності внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання, що визначається Кабінетом Міністрів України.
Стаття 63. Фінансування витрат, пов'язаних з реалізацією цього Закону Фінансування витрат, пов'язаних з реалізацією цього Закону, здійснюється за рахунок коштів державного і місцевого бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.	Стаття 63. Фінансування витрат, пов'язаних з реалізацією цього Закону Фінансування витрат, пов'язаних з реалізацією цього Закону, здійснюється за рахунок коштів державного і місцевого бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Пенсія особам, які досягли віку передбаченого статтею 20 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, призначена відповідно до частин першої – четвертої статті 54 цього Закону, у частині, що не перевищує розміру пенсії із солідарної системи, що призначається відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, виплачується за рахунок коштів солідарної системи. Частина пенсії, що перевищує цей розмір, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України. Пенсії особам, які не досягли віку передбаченого статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, в повному розмірі виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету України.
Стаття 67. Порядок підвищення розміру доплат, пенсій і компенсацій, передбачених цим Законом Конкретні розміри всіх доплат, пенсій і компенсацій підвищуються Кабінетом Міністрів України відповідно до	Стаття 67. Порядок підвищення розміру доплат, пенсій і компенсацій, передбачених цим Законом

зміни індексу вартості життя і зростання мінімальної заробітної плати.

Пенсії, передбачені цим Законом, підвищуються відповідно до частини другої статті 42 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність.

Тимчасово, по 31 грудня 2017 року, максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати 10740 гривень.

Конкретні розміри всіх **виплат** і компенсацій підвищуються Кабінетом Міністрів України відповідно до зміни індексу вартості життя і зростання мінімальної заробітної плати.

Виключити

Виключити

Закон України

„Про індексацію грошових доходів населення”

Стаття 2. Об’єкти індексації грошових доходів населення

...

Індексація пенсій проводиться у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до абзаців другого і третього частини другої статті 42 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

Стаття 2. Об’єкти індексації грошових доходів населення

...

Індексація пенсій проводиться у порядку, визначеному законодавством про пенсійне забезпечення.

...

Закон України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”	
Стаття 22. Мінімальні розміри пенсій по інвалідності ... Розміри пенсій, передбачені абзацами другим і третім цієї статті, починаючи з 2023 року, щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, <i>із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до частини другої статті 42 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”</i>. ...	Стаття 22. Мінімальні розміри пенсій по інвалідності ... Розміри пенсій, передбачені абзацами другим і третім цієї статті, починаючи з 2023 року, щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов’язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”. ...
Стаття 26. Строки призначення і виплати пенсій по інвалідності Пенсії по інвалідності військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом призначаються на весь час інвалідності, встановленої медико-соціальною експертною комісією, а особам з інвалідністю, які досягли пенсійного віку, встановленого <i>статтею 26</i> Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” - довічно. Повторний огляд цих осіб з інвалідністю провадиться лише за їх заявою. В разі визнання пенсіонера, який не досяг пенсійного віку, працездатним пенсія виплачується йому до кінця місяця, в якому його визнано працездатним, але не довше ніж до дня, по який встановлено інвалідність.	Стаття 26. Строки призначення і виплати пенсій по інвалідності Пенсії по інвалідності військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом призначаються на весь час інвалідності, встановленої експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи, а особам з інвалідністю, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” - довічно. Повторний огляд цих осіб з інвалідністю провадиться лише за їх заявою. В разі визнання пенсіонера, який не досяг пенсійного віку, працездатним пенсія виплачується йому до кінця місяця, в якому його визнано працездатним, але не довше ніж до дня, по який встановлено інвалідність.
Стаття 30. Члени сім’ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника	Стаття 30. Члени сім’ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника

...

Непрацездатними членами сім'ї вважаються:

...

б) батьки та дружина (чоловік), якщо вони досягли віку, що дає право на призначення пенсії за віком, встановленого частиною першою *статті 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (незалежно від тривалості страхового стажу), або є особами з інвалідністю;

в) батьки та дружина (чоловік), якщо вони не взяли повторний шлюб військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, які загинули, померли чи пропали безвісти в період проходження служби або померли після звільнення зі служби, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних при виконанні обов'язків військової служби (службових обов'язків), захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи виконанням інтернаціонального обов'язку, безпосередньою участю в антитерористичній операції або забезпеченням її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення, безпосередньою участю у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченням здійснення зазначених заходів, перебуваючи безпосередньо в районах та у період їх здійснення, безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, та/або безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України,

...

Непрацездатними членами сім'ї вважаються:

...

б) батьки та дружина (чоловік), якщо вони досягли віку, що дає право на призначення пенсії за віком, встановленого частиною першою **статті 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (незалежно від тривалості страхового стажу), або є особами з інвалідністю;

в) батьки та дружина (чоловік), якщо вони не взяли повторний шлюб військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, які загинули, померли чи пропали безвісти в період проходження служби або померли після звільнення зі служби, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних при виконанні обов'язків військової служби (службових обов'язків), захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи виконанням інтернаціонального обов'язку, безпосередньою участю в антитерористичній операції або забезпеченням її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення, безпосередньою участю у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченням здійснення зазначених заходів, перебуваючи безпосередньо в районах та у період їх здійснення, безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, та/або безпосередньою участю у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, мають право на пенсію не раніш як за 5 років до досягнення віку, що дає право на призначення пенсії за

захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, мають право на пенсію не раніш як за 5 років до досягнення віку, що дає право на призначення пенсії за віком, встановленого частиною першою <i>статті 26</i> Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, (незалежно від тривалості страхового стажу), або якщо вони мають право на пенсію незалежно від віку відповідно до частини третьої <i>статті 114</i> Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, на дострокову пенсію за віком, пенсію за віком на пільгових умовах чи пенсію із зменшенням пенсійного віку відповідно до закону, або якщо вони є особами з інвалідністю.	віком, встановленого частиною першою статті 20 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (незалежно від тривалості страхового стажу), або якщо вони мають право на пенсію незалежно від віку відповідно до частини третьої статті 27 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, на дострокову пенсію за віком, пенсію за віком на пільгових умовах чи пенсію із зменшенням пенсійного віку відповідно до закону, або якщо вони є особами з інвалідністю.
Стаття 40. Період, на який призначається пенсія в разі втрати годувальника. Зміна розміру пенсії Пенсія в разі втрати годувальника встановлюється на весь період, протягом якого член сім'ї померлого вважається непрацездатним (стаття 30), а членам сім'ї, які досягли пенсійного віку, встановленого <i>статтею 26</i> Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, - довічно. Зміна розміру пенсії, якщо у складі сім'ї, якій було призначено пенсію у разі втрати годувальника, станеться зміна, внаслідок якої окремі члени сім'ї або сім'я в цілому втратять право на пенсію, перерахунок пенсії або припинення її виплати провадиться з першого числа місяця, що йде за тим місяцем, у якому сталася зміна.	Стаття 40. Період, на який призначається пенсія в разі втрати годувальника. Зміна розміру пенсії Пенсія в разі втрати годувальника встановлюється на весь період, протягом якого член сім'ї померлого вважається непрацездатним (стаття 30), а членам сім'ї, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 20 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, - довічно. Зміна розміру пенсії, якщо у складі сім'ї, якій було призначено пенсію у разі втрати годувальника, станеться зміна, внаслідок якої окремі члени сім'ї або сім'я в цілому втратять право на пенсію, перерахунок пенсії або припинення її виплати провадиться з першого числа місяця, що йде за тим місяцем, у якому сталася зміна.
Стаття 43. Заробіток (грошове забезпечення) для обчислення пенсій	Стаття 43. Заробіток (грошове забезпечення) для обчислення пенсій

Пенсії, які призначаються відповідно до цього Закону особам із числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей, обчислюються за встановленими нормами у процентах до середньомісячного заробітку, який одержували військовослужбовці до призову на строкову військову службу чи після звільнення з військової служби до звернення за пенсією, або до середньомісячного грошового забезпечення, одержуваного військовослужбовцями в період проходження військової служби за контрактом. *При цьому середньомісячний заробіток (грошове забезпечення) для обчислення їм пенсій визначається в порядку, встановленому Законом України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.*

...

Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність. Тимчасово, по 31 грудня 2017 року, максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати 10740 гривень.

...

Пенсії, які призначаються відповідно до цього Закону особам із числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей, обчислюються за встановленими нормами у процентах до середньомісячного заробітку, який одержували військовослужбовці до призову на строкову військову службу чи після звільнення з військової служби до звернення за пенсією, або до середньомісячного грошового забезпечення, одержуваного військовослужбовцями в період проходження військової служби за контрактом. **При цьому середньомісячний заробіток (грошове забезпечення) для обчислення їм пенсій визначається за періоди страхового стажу, які враховуються для обчислення балів відповідно до частини другої статті 19 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.**

...

У період дії воєнного стану, пенсія (пенсійна виплата), призначена (перерахована) відповідно до цього Закону (з урахуванням державних соціальних доплат, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та інших доплат, встановлених законодавством), розмір якої (пенсійної виплати) перевищує частину пенсії, визначену відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (забезпеченої страховими внесками до солідарної системи), та яка є більшою ніж (перевищує) десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, виплачуються із застосуванням коефіцієнтів до суми, яка перевищує десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, у діапазонах:

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 10 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили

	працевдатність, та не перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працевдатність, – 0,6; до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працевдатність, та не перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працевдатність, – 0,5; до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працевдатність, та не перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працевдатність, – 0,4; до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працевдатність, та не перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працевдатність, – 0,3; до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працевдатність, – 0,2. Порядок виплати пенсій (пенсійних виплат), які перевищують десять прожиткових мінімумів, встановлених для осіб, які втратили працевдатність, та застосування коефіцієнтів визначається Кабінетом Міністрів України.
<i>Стаття 44. Перерахунок пенсій особам з числа військовослужбовців строкової служби та членів їх сімей</i> <i>Пенсіонерам з числа військовослужбовців строкової служби, які пропрацювали після призначення пенсії по інвалідності не менш як 2 роки з більш високим заробітком, ніж той, з якого було обчислено пенсію, встановлюється за</i>	Стаття 44. Перерахунок пенсій особам з числа військовослужбовців строкової служби та членів їх сімей Пенсіонерам з числа військовослужбовців строкової служби, які пропрацювали після призначення пенсії по інвалідності не менш як 2 роки з більш високим заробітком, ніж той, з якого було обчислено пенсію, встановлюється за їх заявою новий

їх заявою новий розмір пенсії з урахуванням заробітку, що визначається в порядку, передбаченому Законом України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”. На таких же умовах провадиться перерахунок пенсії, призначеної у мінімальному розмірі у зв'язку з відсутністю заробітку.

В разі дальшого зростання заробітку пенсіонера провадиться новий перерахунок пенсії за його заявою. Кожний наступний перерахунок пенсії провадиться не раніш як через 2 роки роботи після попереднього перерахунку.

Розміри пенсій особам з числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей, які одержують пенсію в органах Пенсійного фонду України, підлягають перерахунку у випадку, передбаченому частиною другою статті 42 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Стаття 64. Індexація пенсій

У разі якщо пенсії, призначені військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію згідно з цим Законом, та членам їх сімей у попередньому календарному році та до дати індексації пенсії включно у році, в якому проводиться індексація пенсій, не перераховувалися відповідно до частини четвертої статті 63 цього Закону, для забезпечення їх індексації проводиться перерахунок пенсій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до частини другої статті 42 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”. Сума індексації враховується під час подальшого перерахунку пенсії відповідно до статті 63 цього Закону.

розмір пенсії з урахуванням заробітку, що визначається в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів.

В разі подальшого зростання заробітку пенсіонера провадиться новий перерахунок пенсії за його заявою. Кожний наступний перерахунок пенсії провадиться не раніш як через 2 роки роботи після попереднього перерахунку.

Розміри пенсій особам з числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей (крім пенсій, призначених у мінімальному розмірі у зв'язку з відсутністю заробітку), щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Стаття 64. Індexація пенсій

У разі якщо пенсії, призначені військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію згідно з цим Законом, та членам їх сімей у попередньому календарному році та до дати індексації пенсії включно у році, в якому проводиться індексація пенсій, не перераховувалися відповідно до частини четвертої статті 63 цього Закону, для забезпечення їх індексації проводиться перерахунок пенсій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, на коефіцієнт, який відповідає рівню зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески за попередній рік, зменшеного на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, передбаченої частиною четвертою статті 21 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”. Сума

...	індексації враховується під час подальшого перерахунку пенсії відповідно до статті 63 цього Закону. ...
Закон України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”	
Стаття 12. Пільги учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них ... <i>Учасникам бойових дій пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються в розмірі 25 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.</i> ...	Стаття 12. Пільги учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них ... Учасникам бойових дій до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”. ...
Стаття 13. Пільги особам з інвалідністю внаслідок війни ... <i>Особам з інвалідністю внаслідок війни пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються: особам з інвалідністю I групи - у розмірі 50 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, II групи - 40 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, III групи - 30 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.</i> ...	Стаття 13. Пільги особам з інвалідністю внаслідок війни ... Особам з інвалідністю внаслідок війни до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”. ...
Стаття 14. Пільги для учасників війни	Стаття 14. Пільги для учасників війни ...

<i>Учасникам війни, нагородженим орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу в тилу в роки Другої світової війни, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 15 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, іншим учасникам війни - на 10 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.</i> ...	Учасникам війни до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”. ...
Стаття 15. Пільги сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України ... <i>Членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10, статті 10¹ цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни, які не одружилися вдруге, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 25 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Дружинам (чоловікам) померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 10 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.</i> ...	Стаття 15. Пільги сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України ... Членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10, статті 10¹ цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни, які не одружилися вдруге, та дружинам (чоловікам) померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”. ...

Стаття 15¹. Інші виплати учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам війни, сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України, особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Особам, які мають право на отримання підвищення та/або надбавки до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, відповідно до цього Закону та щомісячної грошової виплати, передбаченої Законом України „Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян”, виплата проводиться за однією з підстав за вибором особи.

Стаття 16. Пільги для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (стаття 11) надаються такі пільги:

1) надбавки до пенсій або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, які вони отримують, у розмірі 70 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, щорічна разова грошова виплата до Дня Незалежності України, яка виплачується у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України;

...

Стаття 15¹. Інші виплати учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам війни, сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України, особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Особам, які мають право на отримання державної соціальної доплати до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, відповідно до Закону „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та щомісячної грошової виплати, передбаченої Законом України „Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян”, виплата проводиться за однією з підстав за вибором особи.”

Стаття 16. Пільги для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (стаття 11) надаються такі пільги:

1) державна соціальна доплата до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, які вони отримують відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”;

...

Стаття 37. Пенсійне забезпечення державних службовців

На одержання пенсії державних службовців мають право чоловіки, які досягли віку 62 роки, та жінки, які досягли пенсійного віку, встановленого *статтею 26 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, за наявності страхового стажу, необхідного для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченого абзацом першим частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”* у тому числі стажу державної служби не менш як 10 років, та які на час досягнення зазначеного віку працювали на посадах державних службовців, а також особи, які мають не менш як 20 років стажу роботи на посадах, віднесених до категорій посад державних службовців, незалежно від місця роботи на час досягнення зазначеного віку. Пенсія державним службовцям призначається в розмірі 60 відсотків суми їх заробітної плати, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, а особам, які на час звернення за призначенням пенсії не є державними службовцями, - у розмірі 60 відсотків заробітної плати працюючого державного службовця відповідної посади та рангу за останнім місцем роботи на державній службі, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

...

Стаття 37. Пенсійне забезпечення державних службовців

На одержання пенсії державних службовців мають право чоловіки, які досягли віку 62 роки, та жінки, які досягли пенсійного віку, встановленого **статтею 20 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, за наявності страхового стажу не менше 35 років у чоловіків, 30 років - у жінок**, у тому числі стажу державної служби не менш як 10 років, та які на час досягнення зазначеного віку працювали на посадах державних службовців, а також особи, які мають не менш як 20 років стажу роботи на посадах, віднесених до категорій посад державних службовців, незалежно від місця роботи на час досягнення зазначеного віку. Пенсія державним службовцям призначається в розмірі 60 відсотків суми їх заробітної плати, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, а особам, які на час звернення за призначенням пенсії не є державними службовцями, - у розмірі 60 відсотків заробітної плати працюючого державного службовця відповідної посади та рангу за останнім місцем роботи на державній службі, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

...

Пенсія, призначена (перерахована) відповідно до цього Закону, у частині, що не перевищує розміру пенсії із солідарної системи,

Пенсія державним службовцям у частині, що не перевищує розміру пенсії із солідарної системи, що призначається відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", виплачується за рахунок коштів Пенсійного фонду України. Частина пенсії, що перевищує цей розмір, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України.

...

Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність. Тимчасово, по 31 грудня 2017 року, максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати 10740 гривень.

...

що призначається відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", виплачується за рахунок коштів солідарної системи. Частина пенсії, що перевищує цей розмір, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України.

...

У період дії воєнного стану, пенсія (пенсійна виплата), призначена (перерахована) відповідно до цього Закону (з урахуванням державних соціальних доплат, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат” та інших доплат, встановлених законодавством), розмір якої (пенсійної виплати) перевищує частину пенсії, визначену відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (забезпеченої страховими внесками до солідарної системи), та яка є більшою ніж (перевищує) десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, виплачуються із застосуванням коефіцієнтів до суми, яка перевищує десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, у діапазонах:

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 10 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,6;

до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 11 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,5;

	до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 13 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,4; до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, та не перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,3; до суми пенсії (пенсійної виплати), що перевищує 21 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, – 0,2. Порядок виплати пенсій (пенсійних виплат), які перевищують десять прожиткових мінімумів, встановлених для осіб, які втратили працездатність, та застосування коефіцієнтів визначається Кабінетом Міністрів України.. ...
Закон України „Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні”	
Стаття 9. Пільги для осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною Особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, надаються такі пільги: <i>1) надбавки до пенсій, які вони отримують, у розмірі 200 процентів мінімальної пенсії за віком, фінансування яких здійснюється за рахунок Державного бюджету України;</i> ...	Стаття 9. Пільги для осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною Особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, надаються такі пільги: 1) державна соціальна доплата відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”; ...

Стаття 10. Особи, які визнаються громадянами похилого віку

Громадянами похилого віку визнаються особи, які досягли пенсійного віку, встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, а також особи, яким до досягнення зазначеного пенсійного віку залишилося не більш як півтора року.

Стаття 16. Професійна переорієнтація і перепідготовка, працевлаштування осіб передпенсійного віку і громадян похилого віку

Підприємства у необхідних випадках забезпечують професійну переорієнтацію і перепідготовку працівників передпенсійного і похилого віку, включаючи навчання за їх бажанням нових професій з урахуванням адаптаційних і вікових можливостей цих осіб.

За особами передпенсійного віку в період професійної перепідготовки зберігається їх середній місячний заробіток. Громадяни похилого віку, які зберегли працездатність і бажають працювати, у разі звернення до державної служби зайнятості мають право на соціальні послуги з пошуку підходящої роботи, професійної переорієнтації, інформаційні та консультаційні послуги з питань зайнятості населення та соціального страхування. Працівники похилого віку мають право на профілактичні заходи та допомогу по частковому безробіттю відповідно до закону.

Громадяни похилого віку, які не досягли пенсійного віку, встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, у разі їх реєстрації в установленому порядку як безробітних мають право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги на

Стаття 10. Особи, які визнаються громадянами похилого віку

Громадянами похилого віку визнаються особи, які досягли пенсійного віку, встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, а також особи, яким до досягнення зазначеного пенсійного віку залишилося не більш як півтора року.

Стаття 16. Професійна переорієнтація і перепідготовка, працевлаштування осіб передпенсійного віку і громадян похилого віку

Підприємства у необхідних випадках забезпечують професійну переорієнтацію і перепідготовку працівників передпенсійного і похилого віку, включаючи навчання за їх бажанням нових професій з урахуванням адаптаційних і вікових можливостей цих осіб.

За особами передпенсійного віку в період професійної перепідготовки зберігається їх середній місячний заробіток.

Громадяни похилого віку, які зберегли працездатність і бажають працювати, у разі звернення до державної служби зайнятості мають право на соціальні послуги з пошуку підходящої роботи, професійної переорієнтації, інформаційні та консультаційні послуги з питань зайнятості населення та соціального страхування. Працівники похилого віку мають право на профілактичні заходи та допомогу по частковому безробіттю відповідно до закону.

Громадяни похилого віку, які не досягли пенсійного віку, встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, у разі їх реєстрації в установленому порядку як безробітних мають право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги на випадок безробіття за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового

випадок безробіття за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Стаття 21. Достроковий вихід на пенсію за віком

Особам, трудовий договір з якими розірвано не більше ніж за півтора року до досягнення пенсійного віку, встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємства, установи, організації, скороченням чисельності або штату працівників, за умови реєстрації осіб у державній службі зайнятості та відсутності підходящої для них роботи, а також у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, гарантується право на достроковий вихід на пенсію за віком відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, *якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом першим частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”*. Фінансування пенсій, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку особам, звільненим у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я, зазначеним у частині першій цієї статті, до досягнення ними пенсійного віку, встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне

державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Стаття 21. Достроковий вихід на пенсію за віком

Особам, трудовий договір з якими розірвано не більше ніж за півтора року до досягнення пенсійного віку, встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємства, установи, організації, скороченням чисельності або штату працівників, за умови реєстрації осіб у державній службі зайнятості та відсутності підходящої для них роботи, а також у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, гарантується право на достроковий вихід на пенсію за віком відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, **за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу.**

Фінансування пенсій, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку особам, звільненим у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я, зазначеним у частині першій цієї статті, до досягнення ними пенсійного віку, встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету.

пенсійне страхування”, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету.

Закон України
„Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування”

Стаття 2. Об'єктом оподаткування є:

1) Для платників збору, визначених пунктами 1 і 2 частини першої статті 1 цього Закону, крім платників, віднесених до четвертої групи платників єдиного податку, що визначені підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України, об'єктом оподаткування є також фактичні витрати на виплату і доставку пенсій, призначених до дня набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій” відповідно до пунктів „б” – „з” статті 13 Закону України „Про пенсійне забезпечення” та призначених після дня набрання чинності зазначеним Законом відповідно до пунктів 2-8 частини другої *статті 114* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” у період до досягнення працівниками пенсійного віку, передбаченого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”;

Стаття 2. Об'єктом оподаткування є:

1) Для платників збору, визначених пунктами 1 і 2 частини першої статті 1 цього Закону, крім платників, віднесених до четвертої групи платників єдиного податку, що визначені підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 Податкового кодексу України, об'єктом оподаткування є також фактичні витрати на виплату і доставку пенсій, призначених до дня набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій” відповідно до пунктів „б” – „з” статті 13 Закону України „Про пенсійне забезпечення” та призначених після дня набрання чинності зазначеним Законом відповідно до пунктів 2-8 частини другої **статті 27** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” у період до досягнення працівниками пенсійного віку, передбаченого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”;

Закон України
„Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”

Стаття 35. Право на страхові виплати у разі смерті потерпілого

1. У разі смерті потерпілого право на одержання щомісячних страхових виплат мають непрацездатні особи, які на день смерті потерпілого мали право на одержання від нього утримання, а також дитина, яка народилася протягом не **більш як десятимісячного** строку після смерті потерпілого.

Стаття 35. Право на страхові виплати у разі смерті потерпілого

1. У разі смерті потерпілого право на одержання щомісячних страхових виплат мають непрацездатні особи, які на день смерті потерпілого мали право на одержання від нього утримання, а також дитина, яка народилася протягом не більш як десятимісячного строку після смерті потерпілого.

2. Непрацездатними особами, передбаченими частиною першою цієї статті, є:

- 1) діти, які не досягли 18 років;
- 2) повнолітні діти, які є здобувачами освіти за денною формою навчання (у тому числі у період між завершенням навчання в одному закладі освіти та вступом до іншого закладу освіти або у період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем та продовженням навчання за іншим освітньо-кваліфікаційним рівнем, за умови що такий період не перевищує чотири місяці), - до закінчення ними навчання, але не довше ніж до досягнення 23 років, або визнані особами з інвалідністю з дитинства;
- 3) особи, які досягли пенсійного віку, передбаченого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, якщо вони не працюють;
- 4) особи з інвалідністю - члени сім’ї потерпілого на час інвалідності.

3. Право на одержання страхових виплат у разі смерті потерпілого мають також дружина (чоловік) або один із батьків померлого чи інший член сім’ї, якщо він не працює та доглядає дітей, братів, сестер або онуків потерпілого, які не досягли восьмирічного віку.

2. Непрацездатними особами, передбаченими частиною першою цієї статті, є:

- 1) діти, які не досягли 18 років;
- 2) повнолітні діти, які є здобувачами освіти за денною формою навчання (у тому числі у період між завершенням навчання в одному закладі освіти та вступом до іншого закладу освіти або у період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем та продовженням навчання за іншим освітньо-кваліфікаційним рівнем, за умови що такий період не перевищує чотири місяці), - до закінчення ними навчання, але не довше ніж до досягнення 23 років, або визнані особами з інвалідністю з дитинства;
- 3) особи, які досягли пенсійного віку, передбаченого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, якщо вони не працюють;
- 4) особи з інвалідністю - члени сім’ї потерпілого на час інвалідності.

3. Право на одержання страхових виплат у разі смерті потерпілого мають також дружина (чоловік) або один із батьків померлого чи інший член сім’ї, якщо він не працює та доглядає дітей, братів, сестер або онуків потерпілого, які не досягли восьмирічного віку.

Закон України
„Про статус гірських населених пунктів в Україні”

Стаття 6. Пільги громадянам, яким надано статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського

1. Умови оплати праці осіб, які працюють у гірських районах, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Пільги громадянам, яким надано статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського

1. Умови оплати праці осіб, які працюють у гірських районах, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Розмір ~~державних пенсій~~, стипендій, всіх передбачених чинним законодавством видів державної матеріальної допомоги громадянам, які одержали статус особи, що працює, проживає або навчається на території населеного пункту, якому надано статус гірського, збільшується на 20 відсотків.

Фінансування збільшення розміру *пенсій*, передбачене цією частиною, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. Розмір стипендій, всіх передбачених чинним законодавством видів державної матеріальної допомоги громадянам, які одержали статус особи, що працює, проживає або навчається на території населеного пункту, якому надано статус гірського, збільшується на 20 відсотків.

Фінансування збільшення розміру **виплат**, передбачене цією частиною, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

3. Громадянам, які одержали статус особи, що працює, проживає або навчається на території населеного пункту, якому надано статус гірського, встановлюється державна соціальна доплата відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

Закон України
„Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”

Стаття 22. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю

...

4. Для осіб передпенсійного віку (за два роки до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою *статті 26* Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”) тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 720 календарних днів.

Вік набуття права на пенсію визначається Пенсійним фондом України на дату реєстрації особи в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової

Стаття 22. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю

...

4. Для осіб передпенсійного віку (за два роки до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою **статті 20** Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”) тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 720 календарних днів.

Вік набуття права на пенсію визначається Пенсійним фондом України на дату реєстрації особи в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, залежно від наявного страхового стажу, обчисленого на підставі відомостей реєстру застрахованих осіб Державного реєстру

міграції, залежно від наявного страхового стажу, обчисленого на підставі відомостей реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, а за період до запровадження реєстру - на підставі трудової книжки або інших документів, що підтверджують стаж.

Підтвердження наявного страхового стажу та віку виходу на пенсію для осіб передпенсійного віку (за два роки до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою статті 26 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”) здійснюється Пенсійним фондом України за зверненням територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, у порядку обміну інформацією, визначеному Пенсійним фондом України та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

У разі якщо страховий стаж, визначений за даними обміну інформацією, є недостатнім для призначення допомоги по безробіттю відповідно до цієї частини, зареєстрований безробітний може звернутися до територіального органу Пенсійного фонду України для підтвердження наявності страхового стажу.

загальнообов'язкового державного соціального страхування, а за період до запровадження реєстру - на підставі трудової книжки або інших документів, що підтверджують стаж.

Підтвердження наявного страхового стажу та віку виходу на пенсію для осіб передпенсійного віку (за два роки до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою статті 20 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”) здійснюється Пенсійним фондом України за зверненням територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, у порядку обміну інформацією, визначеному Пенсійним фондом України та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

У разі якщо страховий стаж, визначений за даними обміну інформацією, є недостатнім для призначення допомоги по безробіттю відповідно до цієї частини, зареєстрований безробітний може звернутися до територіального органу Пенсійного фонду України для підтвердження наявності страхового стажу.

Розділ VIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

...

3³. Установити, що під час дії воєнного стану:

Розділ VIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

...

3³. Установити, що під час дії воєнного стану:

Кабінет Міністрів України визначає перелік видів забезпечення, соціальних послуг, компенсацій та допомоги у сферах зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, а також особливості їх надання;

Кабінет Міністрів України визначає особливості реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, а також особливості призначення, припинення, відкладення, скорочення тривалості виплати допомоги по безробіттю, відмінні від встановленого порядку;

Кабінет Міністрів України затверджує бюджет Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та приймає інші рішення, передбачені цим Законом та Законом України „Про зайнятість населення”, без погодження (схвалення) правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 90 календарних днів. Безробітним, строк виплати допомоги по безробіттю яких на дату набрання чинності цим Законом перевищує 90 днів, виплата допомоги по безробіттю припиняється через 30 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом;

для осіб передпенсійного віку (за рік до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою *статті 26* Закону України

Кабінет Міністрів України визначає перелік видів забезпечення, соціальних послуг, компенсацій та допомоги у сферах зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, а також особливості їх надання;

Кабінет Міністрів України визначає особливості реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, а також особливості призначення, припинення, відкладення, скорочення тривалості виплати допомоги по безробіттю, відмінні від встановленого порядку;

Кабінет Міністрів України затверджує бюджет Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та приймає інші рішення, передбачені цим Законом та Законом України „Про зайнятість населення”, без погодження (схвалення) правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 90 календарних днів. Безробітним, строк виплати допомоги по безробіттю яких на дату набрання чинності цим Законом перевищує 90 днів, виплата допомоги по безробіттю припиняється через 30 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом;

для осіб передпенсійного віку (за рік до досягнення відповідного віку та за наявності необхідного для призначення пенсії за віком страхового стажу, визначених частинами першою - четвертою **статті 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”) тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 360 календарних днів;
...

„Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”) тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 360 календарних днів;
...

**Закон України
„Про жертви нацистських переслідувань”**

Стаття 6¹. Пільги колишнім неповнолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання

...

Особам, зазначеним у цій статті, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 25 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

...

Стаття 6². Пільги колишнім малолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання, визнаним особами з інвалідністю

...

Пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються: особам з інвалідністю I групи - на 50 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, особам з інвалідністю II групи - на 40 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, особам з інвалідністю III групи - на 30 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Стаття 6¹. Пільги колишнім неповнолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання

...

Особам, зазначеним у цій статті, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

...

Стаття 6². Пільги колишнім малолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання, визнаним особами з інвалідністю

...

Особам, зазначеним у цій статті, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

...

...	
Стаття 6³. Пільги колишнім в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання ... <i>Особам, зазначеним у цій статті, нагородженим орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу в тилу в роки Другої світової війни, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 15 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, іншим особам, зазначеним у цій статті, - на 10 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.</i> ...	Стаття 6³. Пільги колишнім в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання ... Особам, зазначеним у цій статті, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”. ...
Стаття 6⁴. Пільги дружинам (чоловікам) померлих жертв нацистських переслідувань ... <i>Дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю, зазначених у статті 6³ цього Закону, які не одружилися вдруге, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 25 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Дружинам (чоловікам) померлих інших жертв нацистських переслідувань, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються</i>	Стаття 6⁴. Пільги дружинам (чоловікам) померлих жертв нацистських переслідувань ... Дружинам (чоловікам) померлих осіб, зазначених у статті 6³ цього Закону, які не одружилися вдруге, до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, встановлюються державні соціальні доплати відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”. ...

на 10 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

...

Закон України

„Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”

Стаття 17. Основні державні соціальні гарантії та порядок визначення їх розмірів

Основні державні соціальні гарантії встановлюються законами з метою забезпечення конституційного права громадян на достатній життєвий рівень.

До числа основних державних соціальних гарантії включаються:

мінімальний розмір заробітної плати;

мінімальний розмір пенсії за віком;

неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

розміри державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат.

Основні державні соціальні гарантії, які є основним джерелом існування, не можуть бути нижчими від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Стаття 17. Основні державні соціальні гарантії та порядок визначення їх розмірів

Основні державні соціальні гарантії встановлюються законами з метою забезпечення конституційного права громадян на достатній життєвий рівень.

До числа основних державних соціальних гарантії включаються: мінімальний розмір заробітної плати;

розмір базової частин пенсії за віком;

неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

розміри державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат.

Основні державні соціальні гарантії, які є основним джерелом існування, не можуть бути нижчими від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Стаття 19. Порядок визначення та застосування державних соціальних гарантії в реалізації державної соціально-економічної політики

Виключно законами України визначаються:

мінімальний розмір заробітної плати;

мінімальний розмір пенсії за віком;

неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

величина порогу індексації грошових доходів громадян;

Стаття 19. Порядок визначення та застосування державних соціальних гарантії в реалізації державної соціально-економічної політики

Виключно законами України визначаються:

мінімальний розмір заробітної плати;

розмір базової частини пенсії за віком;

неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

величина порогу індексації грошових доходів громадян;

пільги щодо оплати житлово-комунальних, транспортних і електронних комунікаційних послуг та критерії їх надання. Державні соціальні гарантії є обов'язковими для всіх державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності. Органи місцевого самоврядування при розробці та реалізації місцевих соціально-економічних програм можуть передбачати додаткові соціальні гарантії за рахунок коштів місцевих бюджетів.

пільги щодо оплати житлово-комунальних, транспортних і електронних комунікаційних послуг та критерії їх надання. Державні соціальні гарантії є обов'язковими для всіх державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності. Органи місцевого самоврядування при розробці та реалізації місцевих соціально-економічних програм можуть передбачати додаткові соціальні гарантії за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Закон України „Про соціальний захист дітей війни”

Стаття 6. Державна соціальна підтримка дітей війни

Дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”) до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, *виплачується підвищення у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.*

~~Ветеранам війни, які мають право на отримання підвищення до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, відповідно до цього Закону та Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” дане підвищення провадиться за їх вибором згідно з одним із законів.~~

Стаття 6. Державна соціальна підтримка дітей війни

Дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”) до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, **встановлюється державна соціальна доплата відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.**

Закон України „Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”

Стаття 7. Медико-соціальна експертиза

Стаття 7. Медико-соціальна експертиза

...

Особам, які звертаються для встановлення інвалідності, зумовленої наявністю анатомічних дефектів, інших необоротних порушень функцій органів і систем організму, у тому числі необоротною втратою (ампутацією) верхніх та/або нижніх кінцівок (їх частин), а також особам з інвалідністю, у яких строк переогляду настає після досягнення *пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”*, відповідна група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду (безстроково). Особам, які внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечення їх здійснення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, отримали ушкодження, які призвели до необоротної втрати (у тому числі ампутації) верхніх та/або нижніх кінцівок (їх частин), необоротної втрати іншого органу або повної стійкої втрати органом його функцій, що призвело до інвалідності, група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду (безстроково) та на ступінь вище визначених

...

Особам, які звертаються для встановлення інвалідності, зумовленої наявністю анатомічних дефектів, інших необоротних порушень функцій органів і систем організму, у тому числі необоротною втратою (ампутацією) верхніх та/або нижніх кінцівок (їх частин), а також особам з інвалідністю, у яких строк переогляду настає після досягнення **віку, встановленого статтею 20** Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, відповідна група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду (безстроково). Особам, які внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечення їх здійснення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, отримали ушкодження, які призвели до необоротної втрати (у тому числі ампутації) верхніх та/або нижніх кінцівок (їх частин), необоротної втрати іншого органу або повної стійкої втрати органом його функцій, що призвело до інвалідності, група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду (безстроково) та на ступінь вище визначених законодавством критеріїв встановлення групи інвалідності, але не вище I групи. Переогляд з метою підвищення групи інвалідності таким особам відбувається на підставі особистої заяви особи з інвалідністю або її законного представника у разі настання змін у

законодавством критеріїв встановлення групи інвалідності, але не вище I групи. Перегляд з метою підвищення групи інвалідності таким особам відбувається на підставі особистої заяви особи з інвалідністю або її законного представника у разі настання змін у стані здоров'я і працездатності особи з інвалідністю або за рішенням суду. ...	стані здоров'я і працездатності особи з інвалідністю або за рішенням суду. ...
Закон України „Про підвищення престижності шахтарської праці”	
Стаття 7. Надання державної соціальної підтримки сім'ям шахтарів, що постраждали на виробництві 1. Членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, до пенсії у зв'язку із втратою годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї встановлюється доплата в розмірі прожиткового мінімуму, встановленого законом для осіб, які втратили працездатність, за рахунок коштів державного бюджету в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. ...	Стаття 7. Надання державної соціальної підтримки сім'ям шахтарів, що постраждали на виробництві 1. Членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, до пенсії у зв'язку із втратою годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї встановлюється державна соціальна доплата до пенсії відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”. ...
Стаття 8. Особливості пенсійного забезпечення Мінімальний розмір пенсії шахтарям, які відпрацювали на підземних роботах не менш як 15 років для чоловіків та 7,5 років для жінок за списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, встановлюється незалежно від місяця останньої роботи, у розмірі 80 відсотків його заробітної плати (доходу), визначеної відповідно до статті 40 Закону України	Виключити

~~„Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, з якої обчислюється пенсія, але не менш як три розміри прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність. Для обчислення розміру пенсій за віком за кожний повний рік стажу роботи на підземних роботах до страхового стажу додатково зараховується по одному року.~~

Закон України

„Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”

Стаття 4. Платники єдиного внеску

...

4. Особи, зазначені у пунктах 4, 5 та 5¹ частини першої цієї статті, звільняються від сплати за себе єдиного внеску, якщо вони отримують пенсію за віком або за вислугу років, або є особами з інвалідністю, або досягли віку, встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу. Такі особи можуть бути платниками єдиного внеску виключно за умови їх добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

...

Розділ VIII

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

...

4. У період до перетворення Пенсійного фонду на неприбуткову самоврядну організацію відповідно до пункту 12 розділу XV „Прикінцеві положення” Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”

Стаття 4. Платники єдиного внеску

...

4. Особи, зазначені у пунктах 4, 5 та 5¹ частини першої цієї статті, звільняються від сплати за себе єдиного внеску, якщо вони отримують пенсію за віком або за вислугу років, або є особами з інвалідністю, або досягли віку, встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу. Такі особи можуть бути платниками єдиного внеску виключно за умови їх добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

...

Розділ VIII

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

...

Виключити

завдання та функції Пенсійного фонду та його територіальних органів щодо збору та ведення обліку єдиного внеску виконують відповідно Пенсійний фонд та головні управління Пенсійного фонду України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах.

...

...

Закон України
„Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи”

Стаття 2. Максимальний розмір пенсії або щомісячного довічного грошового утримання

Виключити

1. Максимальний розмір пенсії (крім пенсійних виплат, що здійснюються з Накопичувального пенсійного фонду) або щомісячного довічного грошового утримання (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною), призначених (перерахованих) відповідно до Митного кодексу України, законів України "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про статус народного депутата України", "Про Національний банк України", "Про Кабінет Міністрів України", "Про дипломатичну службу", "Про службу в органах місцевого самоврядування", "Про судову експертизу", "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про пенсійне

забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", "Про пенсійне забезпечення", "Про судоустрій і статус суддів", Постанови Верховної Ради України від 13 жовтня 1995 року "Про затвердження Положення про помічника-консультанта народного депутата України", не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність. Тимчасово, по 31 грудня 2017 року, максимальний розмір пенсії (крім пенсійних виплат, що здійснюються з Накопичувального пенсійного фонду) або щомісячного довічного грошового утримання (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною), призначених (перерахованих) відповідно до Податкового кодексу України, Митного кодексу України, законів України "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про статус народного депутата України", "Про Національний банк України", "Про Кабінет Міністрів України", "Про дипломатичну службу", "Про службу в органах місцевого самоврядування", "Про судову експертизу", "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", "Про пенсійне забезпечення", "Про судоустрій і статус суддів",

Постанови Верховної Ради України від 13 жовтня 1995 року "Про затвердження Положення про помічника-консультанта народного депутата України", не може перевищувати 10740 гривень.

Розділ II
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

...

2. Обмеження пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) максимальним розміром, встановленим цим Законом, не поширюється на пенсіонерів, яким пенсія (щомісячне довічне грошове утримання) призначена до набрання чинності цим Законом.

Пенсіонерам, яким пенсія (щомісячне довічне грошове утримання) призначена до набрання чинності цим Законом і в яких розмір пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) перевищує максимальний розмір пенсії (щомісячного довічного грошового утримання), встановлений цим Законом, виплата пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) здійснюється без індексації, без застосування положень частин другої та третьої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне

Розділ II
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

...

Виключити

пенсійне страхування" та проведення інших перерахунків, передбачених законодавством, до того часу, коли розмір пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) відповідатиме максимальному розміру пенсії (щомісячного довічного грошового утримання), встановленому цим Законом.

Порядок виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) працюючим пенсіонерам встановлюється законодавством незалежно від дати призначення пенсії (щомісячного довічного грошового утримання).

Якщо внаслідок прийняття цього Закону розмір пенсії зменшується, пенсія виплачується в раніше встановленому розмірі.

Закон України „Про зайнятість населення”

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

...

13) особи працездатного віку - особи віком від 16 років, які не досягли встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку;

...

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

...

13) особи працездатного віку - особи віком від 16 років, які не досягли встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку;

...

Стаття 14. Категорії громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню

Стаття 14. Категорії громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню

1. До категорій громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, належать:

...

5) особи, яким до настання права на пенсію за віком відповідно до *статті 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” залишилося 10 і менше років;

6) особи з інвалідністю, які не досягли пенсійного віку, встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”;

...

Стаття 30. Розширення можливостей для підвищення конкурентоспроможності деяких категорій громадян

1. Право на одноразове отримання ваучера для підтримання конкурентоспроможності шляхом перепідготовки, за робітничою професією, підготовки за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутих за іншою спеціальністю, підготовки на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти), спеціалізації та підвищення кваліфікації за професіями і спеціальностями мають:

1) особи віком старше 45 років, страховий стаж яких становить не менше 15 років, до досягнення встановленого *статтею 26* Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" пенсійного віку;

2) особи, звільнені з військової служби (крім військовослужбовців строкової служби), служби в органах внутрішніх справ, Державної служби спеціального зв'язку

1. До категорій громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, належать:

...

5) особи, яким до настання права на пенсію за віком відповідно до **статті 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” залишилося 10 і менше років;

6) особи з інвалідністю, які не досягли пенсійного віку, встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”;

...

Стаття 30. Розширення можливостей для підвищення конкурентоспроможності деяких категорій громадян

1. Право на одноразове отримання ваучера для підтримання конкурентоспроможності шляхом перепідготовки, за робітничою професією, підготовки за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутих за іншою спеціальністю, підготовки на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти), спеціалізації та підвищення кваліфікації за професіями і спеціальностями мають:

1) особи віком старше 45 років, страховий стаж яких становить не менше 15 років, до досягнення встановленого **статтею 20** Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" пенсійного віку;

2) особи, звільнені з військової служби (крім військовослужбовців строкової служби), служби в органах внутрішніх справ, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції, Бюро

та захисту інформації України, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції, Бюро економічної безпеки України або Державної кримінально-виконавчої служби України у зв'язку із скороченням чисельності, штату або за станом здоров'я до досягнення ними встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку, за наявності вислуги не менше 10 років, які не набули права на пенсію відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб";

3) особи, звільнені з військової служби після участі у проведенні антитерористичної операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, до досягнення ними встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку та за умови звернення протягом трьох років з дня звільнення;

...

Стаття 43. Статус зареєстрованого безробітного

1. Статусу зареєстрованого безробітного може набути:

1) особа працездатного віку до призначення пенсії (зокрема за віком, на пільгових умовах або за вислугу років), яка через відсутність роботи не має заробітку або інших передбачених законодавством доходів, готова та здатна приступити до роботи;

економічної безпеки України або Державної кримінально-виконавчої служби України у зв'язку із скороченням чисельності, штату або за станом здоров'я до досягнення ними встановленого *статтею 20* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку, за наявності вислуги не менше 10 років, які не набули права на пенсію відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб";

3) особи, звільнені з військової служби після участі у проведенні антитерористичної операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, до досягнення ними встановленого *статтею 20* Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку та за умови звернення протягом трьох років з дня звільнення;

...

Стаття 43. Статус зареєстрованого безробітного

1. Статусу зареєстрованого безробітного може набути:

1) особа працездатного віку до призначення пенсії (зокрема за віком, на пільгових умовах або за вислугу років), яка через відсутність роботи не має заробітку або інших передбачених законодавством доходів, готова та здатна приступити до роботи;

2) особа з інвалідністю, яка не досягла встановленого статтею 26 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку та отримує пенсію по інвалідності або соціальну допомогу відповідно до законів України „Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю” та „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю”; ...	2) особа з інвалідністю, яка не досягла встановленого статтею 20 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" пенсійного віку та отримує пенсію по інвалідності або соціальну допомогу відповідно до законів України „Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю” та „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю”; ...
Стаття 45. Припинення реєстрації безробітного 1. Реєстрація безробітного в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, припиняється у разі: ... 13) досягнення особою встановленого статтею 26 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку або призначення пенсії на пільгових умовах, або за вислугу років; ...	Стаття 45. Припинення реєстрації безробітного 1. Реєстрація безробітного в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, припиняється у разі: ... 13) досягнення особою встановленого статтею 20 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсійного віку або призначення пенсії на пільгових умовах, або за вислугу років; ...
Стаття 49. Особлива гарантія для окремих категорій безробітних, які втратили роботу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці 1. Особам, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємства, установи, організації, скороченням чисельності або штату працівників, яким на	Стаття 49. Особлива гарантія для окремих категорій безробітних, які втратили роботу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці 1. Особам, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією, банкрутством, перепрофілюванням підприємства, установи, організації, скороченням чисельності або штату працівників, яким на день звільнення залишилося не більше ніж

день звільнення залишилося не більше ніж півтора року до досягнення пенсійного віку, встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, за умови їх реєстрації протягом 30 календарних днів з дати звільнення у територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та відсутності протягом семи календарних днів підходящої для них роботи, гарантується право на достроковий вихід на пенсію за віком відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, якщо вони мають страховий стаж, *необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченому абзацом першим частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”*.

2. Виплата пенсії, призначеної достроково згідно з цією статтею, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку у період до досягнення особою пенсійного віку, встановленого *статтею 26* Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, здійснюються Пенсійним фондом України за рахунок коштів, що сплачуються Фондом загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у порядку, встановленому Фондом загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Пенсійним фондом України за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення та зайнятості населення.

півтора року до досягнення пенсійного віку, встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, за умови їх реєстрації протягом 30 календарних днів з дати звільнення у територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та відсутності протягом семи календарних днів підходящої для них роботи, гарантується право на достроковий вихід на пенсію за віком відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, якщо вони мають страховий стаж **для призначення пенсії не менше 35 років у чоловіків, 30 років - у жінок**.

...

2. Виплата пенсії, призначеної достроково згідно з цією статтею, допомоги на поховання та оплата послуг за їх доставку у період до досягнення особою пенсійного віку, встановленого **статтею 20** Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, здійснюються Пенсійним фондом України за рахунок коштів, що сплачуються Фондом загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у порядку, встановленому Фондом загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Пенсійним фондом України за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення та зайнятості населення.

Підтвердження страхового стажу, необхідного для призначення пенсії за віком, передбаченого Законом України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, здійснюється шляхом обміну інформацією між Фондом загальнообов’язкового державного соціального страхування

Підтвердження страхового стажу, необхідного для призначення пенсії за віком, передбаченого Законом України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, здійснюється шляхом обміну інформацією між Фондом загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Пенсійним фондом України у визначеному ними порядку за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення та зайнятості населення.

України на випадок безробіття та Пенсійним фондом України у визначеному ними порядку за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення та зайнятості населення.

Закон України „Про прокуратуру”

Стаття 86. Пенсійне забезпечення працівників прокуратури

...

5. Працівникам, які не мають вислуги років, передбаченої частиною першою цієї статті, за наявності необхідного стажу роботи на посадах прокурорів, а також страхового стажу, *необхідного для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченого абзацом першим частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”*, після досягнення чоловіками 57 років, а жінками віку, що на п’ять років менше, ніж пенсійний вік, установлений *статтею 26* Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, пенсія призначається у розмірі, пропорційному кількості повних років роботи на прокурорських посадах, із розрахунку 60 відсотків місячної заробітної плати за відповідну вислугу років, передбачену *частиною першою цієї статті*. Передбачене цією частиною *зниження віку для жінок застосовується також до завершення періоду підвищення віку виходу на пенсію до 1*

Стаття 86. Пенсійне забезпечення працівників прокуратури

...

5. Працівникам, які не мають вислуги років, передбаченої частиною першою цієї статті, за наявності необхідного стажу роботи на посадах прокурорів, а також страхового стажу **не менше 35 років у чоловіків, 30 років - у жінок**, після досягнення чоловіками 57 років, а жінками віку, що на п’ять років менше, ніж пенсійний вік, установлений **статтею 20** Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, пенсія призначається у розмірі, пропорційному кількості повних років роботи на прокурорських посадах, із розрахунку 60 відсотків місячної заробітної плати за відповідну вислугу років, передбачену частиною першою цієї статті. Передбачене цією частиною зниження віку для жінок застосовується також до завершення періоду підвищення віку виходу на пенсію до 1 січня 2022 року. До досягнення віку, встановленого цією частиною, право на пенсію за віком мають чоловіки 1960 року народження і старші після досягнення ними такого віку:

січня 2022 року. До досягнення віку, встановленого цією частиною, право на пенсію за віком мають чоловіки 1960 року народження і старші після досягнення ними такого віку:

55 років - які народилися по 31 грудня 1957 року;

55 років 6 місяців - які народилися з 1 січня 1958 року по 31 грудня 1958 року;

56 років - які народилися з 1 січня 1959 року по 31 грудня 1959 року;

56 років 6 місяців - які народилися з 1 січня 1960 року по 31 грудня 1960 року.

...

15.

...

Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, встановлених для осіб, які втратили працездатність. Тимчасово, по 31 грудня 2017 року, максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати 10740 гривень.

...

19. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається непрацездатним членам сім'ї прокурора або слідчого, які

55 років - які народилися по 31 грудня 1957 року;

55 років 6 місяців - які народилися з 1 січня 1958 року по 31 грудня 1958 року;

56 років - які народилися з 1 січня 1959 року по 31 грудня 1959 року;

56 років 6 місяців - які народилися з 1 січня 1960 року по 31 грудня 1960 року.

...

15.

...

Розмір пенсії, призначеної відповідно до цього Закону, не може перевищувати 10 базових величин для соціальних доплат.

19. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається непрацездатним членам сім'ї прокурора або слідчого, які були на його утриманні на момент смерті (при цьому дітям пенсія призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника), за наявності у померлого годувальника стажу роботи в органах прокуратури не менше 10 років, у розмірі 60 відсотків середньомісячного (чинного) заробітку на одного члена сім'ї, 70 відсотків - на двох і більше членів сім'ї. До

були на його утриманні на момент смерті (при цьому дітям пенсія призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника), за наявності у померлого годувальника стажу роботи в органах прокуратури не менше 10 років, у розмірі 60 відсотків середньомісячного (чинного) заробітку на одного члена сім'ї, 70 відсотків - на двох і більше членів сім'ї. До непрацевдатних членів сім'ї померлого прокурора або слідчого належать особи, зазначені у статті 36 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.	непрацевдатних членів сім'ї померлого прокурора або слідчого належать особи, зазначені у статті 23 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.
Закон України „Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові”	
Стаття 21. Посвідчення донора, статус Почесного донора України та нагородження донорів державними нагородами ... <i>5. Почесні донори України мають право на отримання надбавки до пенсії у розмірі 10 відсотків затвердженого прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць.</i>	Стаття 21. Посвідчення донора, статус Почесного донора України та нагородження донорів державними нагородами ... 5. Почесним донорам України встановлюються державна соціальна доплата до пенсії відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”.

Міністр соціальної політики України
_____ 2024 р.

Оксана ЖОЛНОВИЧ

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 87 Бюджетного кодексу України щодо фінансування деяких видатків на соціальне забезпечення

Верховна Рада України постановляє:

I. Підпункт „а” пункту 9 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 50-51, ст. 572; 2017 р., № 44, ст. 393; 2024 р., № 29, ст. 212) викласти в такій редакції:

„ а) виплату пенсій військовослужбовцям та іншим особам (включаючи осіб, яким пенсія призначена на пільгових умовах та за вислугу років, що виплачується до досягнення пенсійного віку, визначеного статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”), що відповідно до визначених законом порядку та умов встановлено здійснювати за рахунок коштів Державного бюджету України; виплату суми, якої не вистачає для повного покриття підприємствами та організаціями за своїх працівників витрат на виплату та доставку пенсій; виплату державних соціальних доплат одержувачам пенсії та щомісячного довічного грошового утримання суддів, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”, доплат до пенсій, встановлених законодавством, що відповідно до визначених порядку та умов передбачено здійснювати за рахунок коштів Державного бюджету України; виплату державної соціальної допомоги на догляд особам, зазначеним у пунктах 1-3 частини першої статті 7 Закону України „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю”; виплату допомоги на поховання та оплату послуг з доставки виплат, визначених у цьому підпункті цієї статті Кодексу; сплату до Пенсійного фонду України єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування за окремі категорії осіб та покриття Пенсійному фонду України недоотриманої суми коштів від застосування пільгового розміру цього внеску відповідно до Закону України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”;”.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2025 року.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України „Про внесення зміни до статті 87
Бюджетного кодексу України щодо фінансування деяких видатків на
соціальне забезпечення”

1. Мета

Метою прийняття акта є узгодження норм законодавства щодо видатків, що проводяться за рахунок солідарної системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування та коштів Державного бюджету України при виплаті пенсій, доплат, надбавок, підвищень до пенсій, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги на прожиття, щомісячних компенсацій сім’ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи, пенсій за особливі заслуги перед Україною, встановлених законом, державної соціальної допомоги на догляд.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Пунктом 315 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 06.02.2024 № 3561-IX, визначено розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи пенсійного забезпечення.

Проектом Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” і деяких інших законів України щодо удосконалення механізму обчислення пенсії та обліку пенсійних прав” пропонується комплексне реформування пенсійної системи, у тому числі посилити страховий принцип у солідарній системі загальнообов’язкового державного пенсійного страхування, підвищити рівень соціального захисту найбільш незахищених пенсіонерів, усунути диспропорції між розмірами пенсій, призначених у різних роках, спростити механізм обчислення пенсії та систематизувати всі доплати до пенсії, а також запропонувати системні рішення по проблемах, пов’язаних з військовою агресією російської федерації проти України, що забезпечить більш адекватні розміри пенсій в майбутньому, підвищить справедливість, зрозумілість та фінансову стійкість солідарної системи.

З цією метою пропонується комплекс законодавчих ініціатив, зокрема спрямованих на розмежування джерел фінансування пенсій та щомісячного довічного грошове утримання суддям у відставці, що в свою чергу передбачатиме зменшення фінансового навантаження на державний бюджет.

З метою узгодження норм законодавства щодо видатків, що проводяться за рахунок солідарної системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування та коштів Державного бюджету України, виникла необхідність у внесенні відповідної зміни до статті 87 Бюджетного кодексу України.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується внести зміну до частини першої статті 87 Бюджетного кодексу України виклавши підпункт „а” пункту 9 у новій редакції,

зокрема, визначивши, що за рахунок коштів Державного бюджету України буде здійснено:

виплату державних соціальних доплат одержувачам пенсії та щомісячного довічного грошового утримання суддів, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”, доплат до пенсій, встановлених законодавством, що відповідно до визначених порядку та умов передбачено здійснювати за рахунок коштів державного бюджету.

У зв'язку із внесенням змін до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, відповідно до яких пенсійний вік визначається статтею 20, проектом акта також внесені відповідні зміни.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють Бюджетний кодекс України, закони України „Про судоустрій і статус суддів”, „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребуватиме видатків з Державного бюджету України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує погодження Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Пенсійним фондом України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Проект акта потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України та визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.

Проект акта не стосується соціально-трудової сфери та не потребує погодження Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні.

Проект акта не стосується прав осіб з інвалідністю, питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, функціонування і застосування української мови як державної, сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує погодження всеукраїнським громадським організаціям осіб з інвалідністю, уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, відповідних органів місцевого самоврядування, Уповноваженим із захисту державної мови та Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проект акта відповідає Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і практиці Європейського суду з прав людини.

У проекті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією, дискримінаційні положення.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта дасть змогу розмежувати джерела фінансування пенсій, додаткових виплат та підвищень до пенсій, а також щомісячного довічного грошового утримання суддям у відставці.

**Міністр соціальної
політики України**

Оксана ЖОЛНОВИЧ

_____ 2024 р.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України „Про внесення зміни до статті 87 Бюджетного кодексу України щодо фінансування деяких видатків на соціальне забезпечення”

Зміст положення акта законодавства	Зміст відповідного положення проекту акта
Стаття 87. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України 1. До видатків, що здійснюються з Державного бюджету України (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 5 частини другої статті 67¹ цього Кодексу), належать видатки на: ... 9) соціальний захист та соціальне забезпечення: а) виплату пенсій військовослужбовцям та іншим особам (включаючи осіб, яким пенсія призначена на пільгових умовах та за вислугу років, що виплачується до досягнення пенсійного віку, визначеного статтею 26 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”), що відповідно до визначених законом порядку та умов встановлено здійснювати за рахунок коштів державного бюджету; виплату суми, якої не вистачає для повного покриття підприємствами та організаціями за своїх працівників витрат на виплату та доставку пенсій; виплату доплат, надбавок, підвищень до пенсій, додаткових пенсій, щомісячної компенсації сім’ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи,	Стаття 87. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України 1. До видатків, що здійснюються з Державного бюджету України (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 5 частини другої статті 67¹ цього Кодексу), належать видатки на: ... 9) соціальний захист та соціальне забезпечення: а) виплату пенсій військовослужбовцям та іншим особам (включаючи осіб, яким пенсія призначена на пільгових умовах та за вислугу років, що виплачується до досягнення пенсійного віку, визначеного статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”), що відповідно до визначених законом порядку та умов встановлено здійснювати за рахунок коштів Державного бюджету України; виплату суми, якої не вистачає для повного покриття підприємствами та організаціями за своїх працівників витрат на виплату та доставку пенсій; виплату державних соціальних доплат одержувачам пенсії та щомісячного

30 10241 06520 14 160

~~пенсій за особливі заслуги перед Україною, а також цільової грошової допомоги на прожиття відповідно до Закону України „Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни”; виплату державної соціальної допомоги на догляд особам, зазначеним у пунктах 1-3 частини першої статті 7 Закону України „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю”; виплату допомоги на поховання та оплату послуг з доставки виплат, визначених у цьому підпункті цієї статті Кодексу; ~~покриття різниці між розміром пенсії, обчисленим відповідно до абзаців першого та третього частини першої, частини третьої статті 28 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, та розміром пенсії, обчисленим відповідно до статті 27 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”; сплату до Пенсійного фонду України єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування за окремі категорії осіб та покриття Пенсійному фонду України недоотриманої суми коштів від застосування пільгового розміру цього внеску відповідно до Закону України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”;~~~~

довічного грошового утримання суддів, встановлених відповідно до Закону України „Про державні соціальні доплати одержувачам пенсії та деяких інших виплат”, доплат до пенсій, встановлених законодавством, що відповідно до визначених порядку та умов передбачено здійснювати за рахунок коштів Державного бюджету України; виплату державної соціальної допомоги на догляд особам, зазначеним у пунктах 1-3 частини першої статті 7 Закону України „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю”; виплату допомоги на поховання та оплату послуг з доставки виплат, визначених у цьому підпункті цієї статті Кодексу; сплату до Пенсійного фонду України єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування за окремі категорії осіб та покриття Пенсійному фонду України недоотриманої суми коштів від застосування пільгового розміру цього внеску відповідно до Закону України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”;

Міністр соціальної політики України

Оксана ЖОЛНОВИЧ

_____ 2024 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до статті 142 Закону України „Про судоустрій і статус суддів” щодо розмежування джерел фінансування пенсійних виплат

Верховна Рада України постановляє:

І. Внести до статті 142 Закону України „Про судоустрій і статус суддів” (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545; 2017 р., 7-8, ст. 50) такі зміни:

1) У частині першій слово і цифри „статтею 26” замінити словом і цифрами „статтею 20”;

2) частину п'яту викласти в такій редакції:

„5. Пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді виплачується Пенсійним фондом України незалежно від заробітку (прибутку), отриманого суддею після виходу у відставку.

Судді у відставці, який досяг віку, встановленого частиною першою цієї статті щомісячне довічне грошове утримання призначається як складова із двох частин:

у розмірі пенсії із солідарної системи відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”;

у сумі, що перевищує розмір пенсії із солідарної системи.

Щомісячне довічне грошове утримання в частині, що перевищує розмір пенсії із солідарної системи, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України.”.

ІІ. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2025 року.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України „Про внесення зміни до статті 142
Закону України „Про судову систему і статус суддів”
щодо розмежування джерел фінансування пенсійних виплат”

1. Мета

Метою прийняття акта є розмежування джерел фінансування довічного грошового утримання суддів у відставці з метою посилення страхового принципу у солідарній системі загальнообов’язкового державного пенсійного страхування (далі – солідарна система) та забезпечення її фінансової стійкості, а також зменшення навантаження на державний бюджет.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Пунктом 315 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 06.02.2024 № 3561-ІХ, визначено розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи пенсійного забезпечення.

Слід зазначити, що пенсійна система України не стоїть на місці, постійно розвивається та вдосконалюється з урахуванням тих чи інших реалій, притаманних відповідному часовому періоду.

Основними нововведеннями у солідарній системі були: перехід від пенсійного забезпечення до системи пенсійного страхування; встановлення нового механізму залежності розміру пенсії від тривалості страхового стажу та розміру заробітку; обчислення страхового стажу із введенням коефіцієнта страхового стажу, а також заробітку для нарахування пенсії з урахуванням коефіцієнта заробітної плати; запровадження нарахування пенсій на підставі даних системи персоніфікованого обліку; розмежування джерел фінансування для пенсій в солідарній системі та спеціальних пенсій, які на той час регулювалися вже більш ніж 10-ма законами тощо.

Попри проведені реформи, солідарна система потребує подальшого вдосконалення, та виправлення додаткових структурних проблем, які не лише накопичилися з часом, але і суттєво загострилися внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України, що спричинило серйозну демографічну кризу та структурні зміни в економіці.

На сьогодні виплата щомісячного довічного грошового утримання суддів у відставці фінансується за рахунок коштів державного бюджету.

Вже сьогодні система пенсійного забезпечення працює в складних демографічних умовах: на 1 січня 2024 року в Україні співвідношення працюючих осіб і пенсіонерів в Україні вже становило як 1:1.

При цьому, з тих осіб, які сьогодні сплачують внески, 1,9 млн сплачують їх лише з мінімальної заробітної плати. За більшу частину застрахованих осіб внески сплачуються із заробітної плати, розмір якої менший за середній. Це додатково

посилює фінансові ризики для пенсійної системи України та можливості бюджету покривати зобов'язання держави для окремих категорій осіб, які мають підвищені соціальні гарантії. Для наведення ладу у системі пенсійного забезпечення, у тому числі стосовно розмежування джерел фінансування пенсійних виплат підготовлено проект Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” і деяких інших законів України щодо удосконалення механізму обчислення пенсії та обліку пенсійних прав її”.

До однієї із категорій осіб, які мають підвищені соціальні гарантії належать також і судді. Враховуючи, що зміни до Закону України „Про судоустрій і статус суддів” вносяться окремим законом про внесення змін до нього, виникла необхідність в розробці окремого Закону про внесення змін до статті 142 Закону України „Про судоустрій і статус суддів” в частині розмежування пенсійних виплат.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується внести зміни до статті 142 Закону України „Про судоустрій і статус суддів”, передбачивши, що:

пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді виплачується Пенсійним фондом України незалежно від заробітку (прибутку), отриманого суддею після виходу у відставку;

судді у відставці, який досяг віку, встановленого частиною першою статті 142 щомісячне довічне грошове утримання призначається як складова із двох частин:

у розмірі пенсії із солідарної системи відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”;

сума, що перевищує розмір пенсії із солідарної системи, та забезпечує виплату у розмірі щомісячного довічного грошового утримання, яка фінансується за кошти державного бюджету;

щомісячне довічне грошове утримання в частині, що перевищує розмір пенсії із солідарної системи, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють закони України „Про судоустрій і статус суддів” та „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребуватиме видатків з Державного бюджету України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує погодження Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації

України, Пенсійним фондом України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Проект акта потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України та визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.

Проект акта не стосується соціально-трудової сфери та не потребує погодження Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні.

Проект акта не стосується прав осіб з інвалідністю, питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, функціонування і застосування української мови як державної, сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує погодження всеукраїнським громадським організаціям осіб з інвалідністю, уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, відповідних органів місцевого самоврядування, Уповноваженим із захисту державної мови та Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проект акта відповідає Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і практиці Європейського суду з прав людини.

У проекті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією, дискримінаційні положення.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта дасть змогу забезпечити виплату щомісячного довічного грошового утримання суддям у відставці з двох джерел: за рахунок страхових внесків із солідарної системи та державного бюджету.

**Міністр соціальної
політики України**

Оксана ЖОЛНОВИЧ

_____ 2024 р.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проекту Закону України „Про внесення змін до статті 142 Закону України „Про судоустрій і статус суддів” щодо розмежування джерел фінансування пенсійних виплат”

Зміст положення акта законодавства	Зміст відповідного положення проекту акта
Стаття 142. Пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді у відставці 1. Судді, який вийшов у відставку, після досягнення чоловіками віку 62 років, жінками - пенсійного віку, встановленого <i>статтею 26</i> Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, виплачується пенсія на умовах, визначених зазначеним Законом, або за його вибором щомісячне довічне грошове утримання. До досягнення зазначеного віку право на пенсію за віком або щомісячне довічне грошове утримання мають чоловіки 1955 року народження і старші після досягнення ними такого віку: ... 5. <i>Пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді виплачується незалежно від заробітку (прибутку), отримуваного суддею після виходу у відставку. Щомісячне довічне грошове утримання суддям виплачується органами Пенсійного фонду України за рахунок коштів Державного бюджету України.</i>	Стаття 142. Пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді у відставці 1. Судді, який вийшов у відставку, після досягнення чоловіками віку 62 років, жінками - пенсійного віку, встановленого статтею 20 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, виплачується пенсія на умовах, визначених зазначеним Законом, або за його вибором щомісячне довічне грошове утримання. До досягнення зазначеного віку право на пенсію за віком або щомісячне довічне грошове утримання мають чоловіки 1955 року народження і старші після досягнення ними такого віку: ... 5. Пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді виплачується Пенсійним фондом України незалежно від заробітку (прибутку), отримуваного суддею після виходу у відставку. Судді у відставці, який досяг віку, встановленого частиною першою цієї статті щомісячне довічне грошове утримання призначається як складова із двох частин:

	у розмірі пенсії із солідарної системи відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”; у сумі, що перевищує розмір пенсії із солідарної системи. Щомісячне довічне грошове утримання в частині, що перевищує розмір пенсії із солідарної системи, виплачується за рахунок коштів Державного бюджету України.
--	---

Міністр соціальної політики України

Оксана ЖОЛНОВИЧ

_____ 2024 р.

